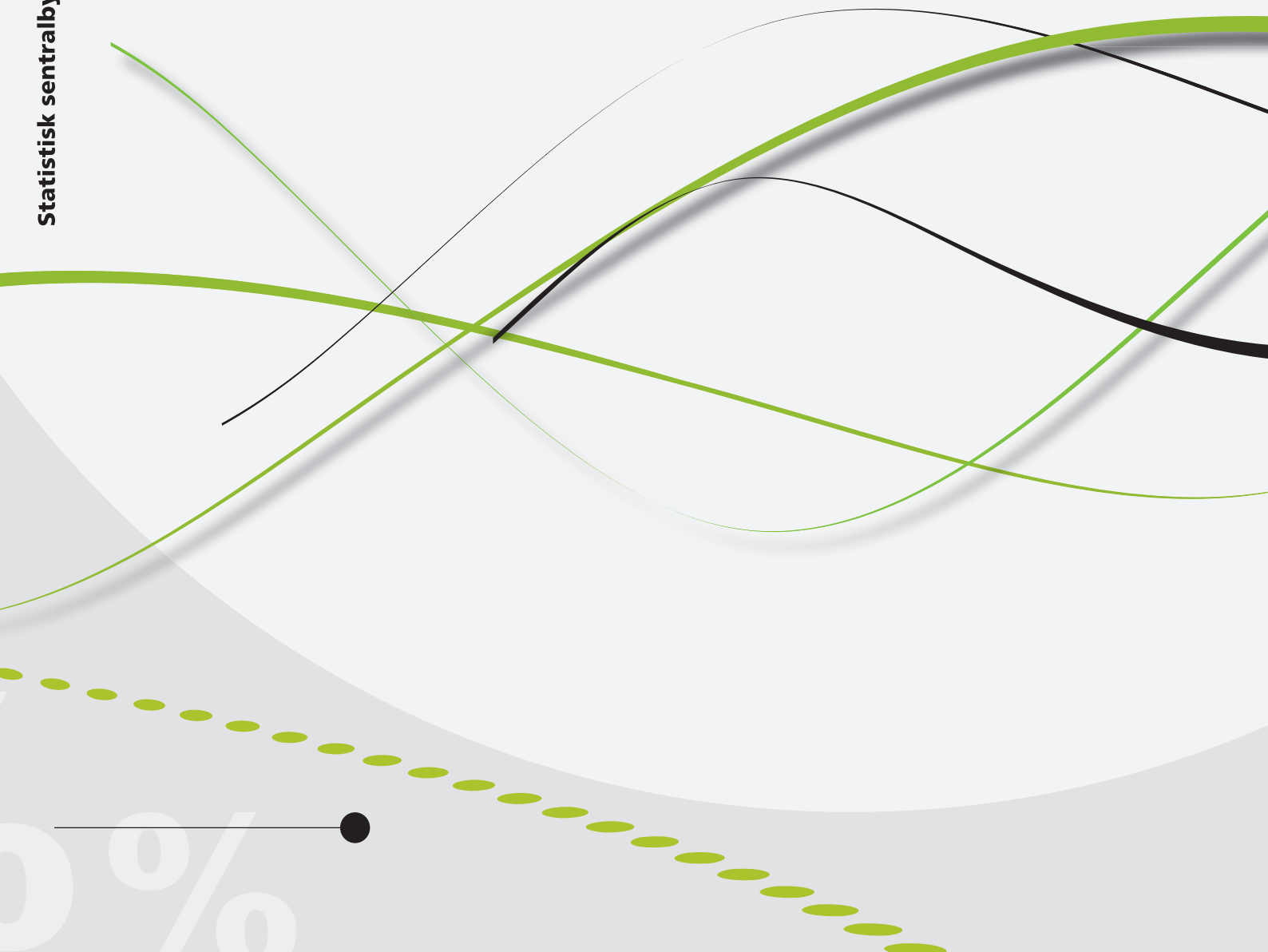

Svein Blom

Holdninger til innvandrere og innvandring 2014

Svein Blom

Holdninger til innvandrere og innvandring 2014

Rapporter I denne serien publiseres analyser og kommenterte statistiske resultater fra ulike undersøkelser. Undersøkelser inkluderer både utvalgsundersøkelser, tellinger og registerbaserte undersøkelser.

	Standardtegn i tabeller	Symbol
© Statistisk sentralbyrå	Tall kan ikke forekomme	.
Ved bruk av materiale fra denne publikasjonen skal Statistisk sentralbyrå oppgis som kilde.	Oppgave mangler	..
Publisert desember 2014	Oppgave mangler foreløpig	...
	Tall kan ikke offentliggjøres	:
	Null	-
ISBN 978-82-537-9034-3 (trykt)	Mindre enn 0,5 av den brukte enheten	0
ISBN 978-82-537-9035-0 (elektronisk)	Mindre enn 0,05 av den brukte enheten	0,0
ISSN 0806-2056	Foreløpig tall	*
Emne: Befolkning, Innvandring og innvandrere	Brudd i den loddrette serien	—
	Brudd i den vannrette serien	
Trykk: Statistisk sentralbyrå	Desimaltegn	,

Forord

Rapporten presenterer resultater fra Statistisk sentralbyrås (SSBs) undersøkelse av befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring i juli/august 2014. Undersøkelsen finansieres av Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og har som formål å lodde stemningen i befolkningen til ulike sider ved landets innvandrings- og flyktningspolitikk og til innvandrere som gruppe. Undersøkelsen besvarer også hvordan holdningene i befolkningen varierer etter kjønn, alder, utdanningsnivå, bosted, grad av kontakt med innvandrere og hvorvidt personen selv er innvandrer eller ikke.

De fleste spørsmålene som benyttes har vært stilt årlig siden 2002, den første tiden i SSBs omnibusundersøkelser (til og med 2004), senere i SSBs tredjekvartals reise- og samfunnsundersøkelse.

Spørsmålene som stilles, berører temaer som hva innvandrere tilfører det norske samfunnet på områder som arbeid, kultur, bruk av velferdsordninger og sosial trygghet/utrygghet (kriminalitet). Det blir også spurt om ønskeligheten av kontakt med innvandrere i bestemte sammenhenger (som hjemmehjelp, nabo eller familiemedlem) og omfanget av faktisk kontakt med innvandrere. Hvorvidt innvandrere bør bli mest mulig lik majoritetsbefolkningen, hvor vanskelig det bør være for flyktninger å få opphold i landet og om arbeidsinnvandring er økonomisk fordelaktig for landet, er andre spørsmål som blir stilt.

Et av spørsmålene ble denne gang innledet med et tillegg for å undersøke om det ville utløse andre svar enn hva som var funnet i tidligere undersøkelser. I stedet for at spørsmålets ordlyd rettet seg inn mot innvandrere i sin alminnelighet, ble det avgrenset til å gjelde innvandrere fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika. Rapporten redegjør for utfallet av dette metodeeksperimentet.

Også i årene 1993-2000 gjennomførte SSB årlige undersøkelser av befolkningens holdninger til innvandrere, men spørsmålene hadde den gang en noe annen ordlyd enn i dag. Et par av spørsmålene som stilles i dag, er likevel så like dem som ble stilt i den tidlige perioden, at det i hovedsak er mulig å sammenlikne resultatene tilbake til 1993. Det gjelder et spørsmål om likebehandling av innvandrere på arbeidsmarkedet og et spørsmål om mottak av flyktninger.

Resultatene av undersøkelsene ble tidligere presentert i SSBs serie *Notater*. Fra og med 2007 er publiseringen flyttet til serien *Rapporter*.

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet har finansiert rapporten.

Statistisk sentralbyrå, 25. november 2014

Hans Henrik Scheel

Sammendrag

Undersøkelsen av holdninger til innvandrere og innvandring, som ble gjennomført av Statistisk sentralbyrå i juli og august 2014, viser at andelen som synes det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold, har økt med 11 prosentpoeng siden i fjor. Det er nå 18 prosent som mener at det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge. Siden spørsmålet ble stilt første gang i 2002, har andelen som går inn for lettelser i adgangen, aldri vært høyere. Diskusjonen i forbindelse med mottak av flyktninger fra Syria kan ha bidratt til årets endring. 50 prosent mener adgangen til opphold i Norge for flyktninger og asylsøkere bør være «som i dag», mens 28 prosent synes det bør bli vanskeligere å få opphold. I fjor mente 42 prosent at adgangen til opphold burde bli vanskeligere.

Sammenliknet med i fjor er det igjen blitt flere som anerkjenner innvandreres bidrag på arbeidsmarkedet. Andelen som sier seg helt eller nokså enig i at «*innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*», økte med 5 prosentpoeng, mens andelen uenige gikk ned med 2 poeng. 77 prosent er nå enige i utsagnet, mot 12 prosent uenige. Det har også vært en vekst på 4 prosentpoeng i andelen som er enige i at «*Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien*». Oppslutningen om utsagnet er nå 70 prosent, mens andelen uenige har sunket med 1 poeng til 15 prosent. Resten svarer «både og» eller «vet ikke».

I 2014 er det dessuten blitt flere som er helt eller nokså uenige i utsagnet «*Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*». Andelen som avviser utsagnet er nå 60 prosent, 8 prosentpoeng høyere enn i fjor. 28 prosent er enige i utsagnet, mens 10 prosent svarer «både og». Da spørsmålet ble stilt tidlig på 2000-tallet, var det en svak overvekt av personer som var enig i utsagnet (45 mot 41 prosent). Selv om en del av datainnsamlingen fant sted i dagene etter sommerens terroralarm, har det øyensynlig ikke påvirket svarene.

I årets undersøkelse er det også blitt en nedgang på 3 prosentpoeng i andelen som tror at «*Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*», mens andelen uenige har gått opp med 4 prosentpoeng. 54 prosent er nå uenige i utsagnet, mens 29 prosent er enige.

Alle endringene som nevnes ovenfor, er statistisk signifikante på 5-prosentsnivå. 2 000 personer ble trukket ut for intervju, hvorav 1082 ble intervjuet.

Siste del av rapporten viser hvordan de enkelte indikatorene på holdninger til innvandrere og innvandring varierer etter ulike bakgrunnsfaktorer. *Kvinner* er som oftest noe mer liberale eller positive enn menn. De *eldste* (67-79 år) er på sin side mer skeptiske til innvandrere og innvandring enn andre aldersgrupper, mens aldersgruppen 25-44 er den mest «*innvandrervennlige*». På enkelte områder – som aksept av inter-etniske giftermål og motstand mot krav om assimilering – er de *ynge* (16-24 år) mest tolerante. Etter *utdanning* er aksepten av innvandrere og innvandring størst blant høyt utdannede. Avstanden i holdninger mellom utdanningsgruppene er som regel størst mellom utdanning på videregående nivå og utdanning på kort universitets-/høgskolenivå.

Etter *bostedsstrøk* er velviljen overfor innvandrere og innvandring minst i spredtbygde strøk og størst i de mest tettbygde strøkene (over 100 000 bosatte). Av *landsdeler* er Akershus og Oslo som oftest mest liberalt innstilt, men i noen spørsmål er også andre landsdeler på tilsvarende nivå. Etter *økonomisk hovedaktivitet* er det sysselsatte og skoleelever/studenter som er mest imøtekommende for innvandrere og innvandring, mens trygdede/pensjonister er mest kritiske. Personer med *kontakt* til innvandrere, gjerne på flere arenaer og med mange, er også mer velvillige enn personer uten kontakt. Intervjupersoner som selv har innvandrerbakgrunn, fortrinnsvis fra Europa eller Nord-Amerika, tenderer til å være mer positive. De utgjør for øvrig bare 5 prosent av utvalget.

Abstract

The survey on attitudes towards immigrants and immigration, conducted by Statistics Norway in July and August 2014, shows that the share of people who think it should be easier for refugees and asylum seekers to obtain a residence permit has increased by 11 percentage points since last year. Eighteen per cent of people now think that it should be easier for refugees and asylum seekers to get a residence permit in Norway. This is the highest share since the question was first posed in 2002. The discussion on the issue of accepting refugees from Syria may have provoked the change. Fifty per cent of people now think that access to permits should remain the same as today, while 28 per cent think it should be more difficult. Last year, the share who thought it should be more difficult was 42 per cent.

Compared to last year, the number of people who now recognise immigrants' contribution to the labour market has once again increased. The share agreeing strongly or on the whole that "*most immigrants make an important contribution to Norwegian working life*" increased by 5 percentage points, while the share disagreeing decreased by 2 points. Seventy-seven per cent now agree with this statement and 12 per cent disagree. There has also been a growth of 4 percentage points in the share agreeing that "*Labour immigration from non-Nordic countries makes a mainly positive contribution to the Norwegian economy*". The support for this statement is now 70 per cent, while the share disagreeing has decreased by 1 per cent to 15 per cent. The remainder of the answers were "either/or" or "don't know".

The number who strongly or on the whole disagree with the statement "*Most immigrants represent a source of insecurity in society*" also saw an increase in 2014. The share rejecting the statement is now 60 per cent; 8 percentage points higher than last year. Twenty-eight per cent agree with the statement, while 10 per cent answered "either/or". When the question was posed in the early 2000s, there was a weak dominance of people agreeing with the statement (45 compared to 41 per cent). Despite some of the field work being carried out in the days following the official terror warning issued in the summer, the answers do not appear to be affected.

The present survey also shows a fall of 3 percentage points in the share believing that "*Most immigrants abuse the social welfare system*", while the share disagreeing has increased by 4 percentage points. Fifty-four per cent of people now disagree with the statement, while 29 per cent agree.

All changes mentioned above are statistically significant at a 5 per cent level. The sample consisted of 2 000 persons, 1 082 of whom were interviewed.

The final part of the report shows how various indicators of attitudes towards immigrants and immigration vary according to background factors. In some questions, *women* are more liberal or benevolent than men. The *eldest* groups (67-79 years) are generally more sceptical towards immigrants and immigration than other age groups, while the 25-44 age group is the most "immigrant friendly". The youngest groups (16-24 years) are the most tolerant in some areas – such as acceptance of inter-ethnic marriage and rejection of demands for assimilation. Broken down by *education*, the most accepting attitudes towards immigrants and immigration are found among those with a higher education. The disparity in attitudes between education groups is generally greatest between persons whose highest level of education is upper secondary and those with a college or university education of less than five years.

As for the *urban/rural* dimension, the smallest degree of benevolence is often found in the most rural areas and the greatest in the most urban areas (more than 100 000 inhabitants). By *geographic region*, Akershus and Oslo are generally the most liberal, but other regions can be equally or more liberal in a few specific areas. By *main economic activity*, persons in employment and pupils/students appear to be the most open minded towards immigrants and immigration, while people receiving social welfare or pensions are the most critical. Those who have *contact* with immigrants, often with many people in different areas of life, are also more accommodating than those with no contact. Persons who have an *immigrant background* themselves, especially from Europe and North America, also tend to be more positive. This group only makes up 5 per cent of the sample.

Innhold

Forord	3
Sammendrag	4
Abstract	5
1. Innledning	7
2. Data	7
3. Hovedresultater	10
3.1. Spørsmål 1: Seks påstander om innvandrere	10
3.2. Spørsmål 2: Eget forhold til innvandrere i tre forskjellige "scenarier"	13
3.3. Spørsmål 3: Flyktninger og asylsøkeres adgang til opphold i Norge.....	15
3.4. Spørsmål 4: Personlig kontakt med innvandrere.....	15
3.5. Spørsmål 5: Holdning til arbeidsinnvandring.....	19
4. Hvilke endringer i 2014 er statistisk signifikante?	20
5. Kommentarer til endringene fra 2013 til 2014	23
5.1. Spørsmål som berører arbeidslivet	23
5.2. Spørsmål om utrygghet	25
5.3. Mottak av flyktninger og asylsøkere	25
5.4. Innvandrere som hjemmehjelp, nabo eller svigersønn/datter	27
6. Holdninger etter bakgrunnskjenetegn	29
6.1. Kjønn	29
6.2. Alder	30
6.3. Utdanningsnivå	31
6.4. Bostedsstrøk	31
6.5. Landsdel.....	32
6.6. Økonomisk hovedaktivitet	33
6.7. Antall arenaer for kontakt med innvandrere	34
6.8. Antall innvandrere som omfattes av kontakt.....	35
6.9. Hvor ofte kontakt med innvandrere?	36
6.10. Personlig erfaring med innvandrerkontakt.....	37
6.11. Innvandrere og deres norskfødte barn	38
Litteratur	40
Vedlegg A: Spørreskjema	42
Vedlegg B: Holdninger til innvandrere og innvandring 2014 etter bakgrunnsvariabler, veide tabeller	44
Tabellregister	79

1. Innledning

Rapporten presenterer resultater fra Statistisk sentralbyrås (SSBs) årlige undersøkelse av befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring i tredje kvartal 2014. Undersøkelsen er finansiert av Integrerings- og mangfoldsavdelingen i Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og har som formål å lodde stemningen i befolkningen til forskjellige sider ved innvandrings- og flyktningepolitikken og til innvandrere som gruppe. Spørsmålene som rapporteres inngår i SSBs reise- og ferieundersøkelse¹ for tredje kvartal. Feltarbeidet for den aktuelle undersøkelsen fant sted i juli og august 2014.

Undersøkelsen gjentar spørsmål som for størstedelen er blitt stilt siden 2002. For et par av spørsmålene er det mulig å trekke linjer tilbake til 1993 da SSB innledet den første årlige kartleggingen av holdninger til innvandrere. Det gjelder et spørsmål om likebehandling av innvandrere på arbeidsmarkedet og et om flyktnings adgang til Norge. Nye spørsmål om mengden av kontakt med innvandrere ble utprøvd i 2003 og tatt inn igjen i 2007 etter noen års ”hvile”. Da den nye arbeidsinnvandringen kom med full styrke etter utvidelsen av EU mot øst i 2004, innførte vi et nytt spørsmål om arbeidsinnvandring i 2009. Blant de uavhengige variablene tar vi nå også med hvorvidt respondenten selv er innvandrer og med hvilken landbakgrunn. Dermed er det nå mulig å studere hva innvandrerne selv svarer på spørsmålene.

Frafallsprosenten i årets undersøkelse er 3,8 prosentpoeng høyere enn i fjor. Unntatt i 2010, da frafallet var enda 0,5 prosentpoeng høyere, er årets frafall det høyeste som er målt. For å kompensere for selektivt frafall har vi siden 2010 veid resultatene etter utdanningsnivå. Gjennom veiingen blir svarene fra de lavt utdannede, som pleier å være noe underrepresentert blant intervjupersonene og som dessuten er mer kritiske til innvandrere og innvandring enn de høyt utdannede, tilordnet litt større vekt enn svarene fra de høyt utdannede. Utdanningsnivå har gjentatte ganger vist seg å være en variabel med stor betydning for holdningen til innvandrere. Ved å vekte opp svarene fra de lavt utdannede, eliminerer vi feilkilden som skyldes at lavt utdannede er underrepresentert. I tabell 2.2 undersøker vi for øvrig om det er andre skjevheter i materialet.

2. Data

Den gjennomsnittlige intervju tiden for reise- og ferieundersøkelsen i tredje kvartal 2014 var på ca. 19 minutter, det vil si tre minutter lengre enn i fjor. Spørsmålene om holdninger til innvandrere utgjorde bare en mindre del av undersøkelsen. Årets undersøkelse inneholdt foruten holdninger til innvandrere en sekvens om influensavaksine og internettbruk som har tatt noe ekstra tid, i tillegg til et spørsmål med relevans for forbruksundersøkelsen. På den annen side inneholdt fjorårets tredjekvartalsundersøkelse en bolk om ”Holdninger til begravelse”. Både sekvensen om influensavaksine, internett og forbruksdata kom etter spørsmålene om holdninger til innvandrere (slik også fjorårets begravelsspørsmål gjorde) og kan således ikke ha påvirket svarene på denne sekvensen.

Datainnsamlingen foregikk i tiden 1. juli til 10. august, det vil si seks uker i alt. Intervjuene ble gjennomført over telefon med PC-assistanse. Det ble ikke benyttet besøksintervju.

I alt ble 2 000 personer i alder 16-79 år (per 31.12.2014) trukket ut for intervju. Blant disse gikk 7 personer til avgang pga. død, flytting til utlandet eller opphold på institusjon. Flytting til utlandet var den klart vanligste av disse grunnene til avgang. De 7 personene regnes ikke som en del av målpopulasjonen som vi ønsker

¹ Navnet på undersøkelsen i det enkelte kvartal kan variere etter innhold. Tredjekvartalsundersøkelsen kalles for tiden reise- og samfunnsundersøkelsen.

å intervju og holdes derfor utenfor. Bruttoutvalget omfatter dermed 1 993 personer. Av disse ble det ikke oppnådd intervju med 911 personer. Nettoutvalget, det vil si de som ble intervjuet, teller således 1 082 personer. Frafallet på 911 personer utgjør 45,7 prosent av bruttoutvalget (etter avgang). Dette er 3,8 prosentpoeng høyere enn i fjor (tabell 2.1). Med unntak for året 2010 er dette det høyeste som har vært målt til nå i denne undersøkelsen.

Tabell 2.1. Frafallsprosent etter år, 2002-2014

2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
28,8	30,0	33,3	34,7	34,7	36,0	43,7	44,1	46,2	42,5	39,7	41,9	45,7

Kilde: Omnibusundersøkelsene 2002-2004, Reise- og ferie-/samfunnsundersøkelsene 2005-2014, tredje kvartal.

Også i år utgjorde vansker med å komme i kontakt med intervjupersonen en større del av frafallet enn egen eller andres nektning (henholdsvis 45 og 36 prosent). Fravær på grunn av ferie utgjorde 5 prosent av det oppgitte frafallet (undersøkelsen foretas midtsommers), mens 3 prosent skyldte på mangel på tid – dette også som ved fjorårets undersøkelse (Blom 2013). 7 prosent av frafallet ble begrunnet med språkproblemer og 4 prosent med sykdom.

Bruttoutvalget på 1 993 personer ble trukket slik at det utgjør et statistisk representativt utvalg av målpopulasjonen. Hvis frafallet er skjevt, det vil si større i noen identifiserbare grupper enn i andre, svekker det representativiteten i utvalget av dem som har latt seg intervjuet (nettoutvalget). Tabell 2.2 nedenfor undersøker nærmere dette.

Tabell 2.2. Fordeling av kjønn, alder, landsdel, innvandringskategori og utdanningsnivå (per oktober 2013) i undersøkelsens bruttoutvalg, nettoutvalg og frafall, samt tilsvarende veide fordelinger i nettoutvalget. 2014. Prosent

	Bruttoutvalg	Nettoutvalg	Frafall	Veid nettoutvalg ¹
I alt	100,0 (N=1 993)	100,0 (N=1 082)	100,0 (N=911)	100,0 (N=1 082)
Kjønn				
Mann	50,7	48,1	53,8	48,4
Kvinne	49,3	51,9	46,2	51,6
Alder				
15-24 år	16,4	15,3	17,6	18,4
25-44 år	36,1	30,5	42,7	29,1
45-66 år	36,0	40,1	31,1	38,5
67-79 år	11,6	14,1	8,7	14,0
Landsdel				
Akershus og Oslo	23,5	22,6	24,7	21,7
Hedmark og Oppland	7,4	7,6	7,1	7,5
Østlandet ellers	19,0	19,3	18,6	19,7
Agder og Rogaland	14,8	15,0	14,6	15,1
Vestlandet	16,7	17,3	15,9	17,5
Trøndelag	9,2	8,4	10,1	8,6
Nord-Norge	9,5	9,9	9,0	10,0
Innvandringskategori				
Innvandrere og norskfødte barn ..	16,3	9,4	24,5	10,3
Øvrige befolkning	83,0	90,3	74,3	89,2
Uoppgitt	0,7	0,3	1,2	0,5
Utdanningsnivå				
Grunnskolenivå	25,2	21,1	30,1	25,2
Videregående skolenivå	37,8	38,4	37,2	37,8
Universitets-/høgskolenivå, kort ..	22,3	26,7	17,0	22,3
Universitets-/høgskolenivå, lang ..	7,9	10,2	5,3	7,9
Uoppgitt	6,8	3,7	10,4	6,8

¹Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Reise- og samfunnsundersøkelsen 2014, tredje kvartal.

Tabell 2.2 viser at *menn* er svakt overtallig i bruttoutvalget, mens det motsatte er tilfelle i nettoutvalget ettersom frafallet er noe mannsdominert. I fjorårets undersøkelse var det en liten overvekt av menn både i brutto- og nettoutvalget.

Når det gjelder *alder*, er de to yngste aldersgruppene underrepresentert i nettoutvalget i forhold til i bruttoutvalget, mens de to eldste aldersgruppene (45 år +) er overrepresentert i nettoutvalget. Størst avvik er det for aldersgruppen 25-44 år.

Dens andel av aldersfordelingen er nærmere 6 prosentpoeng lavere i netto- enn i bruttoutvalget. Til gjengjeld er aldersgruppen 45-66 år 4 prosentpoeng større i nettoutvalget. Snittalderen har på denne måten blitt høyere i nettoutvalget.

Heller ikke i år har det oppstått noen vesentlig forskjell i fordelingen av intervju-personer mellom *landsdelene* sammenliknet med fordelingen blant dem som ble trukket ut til å delta. Personer fra Akershus og Oslo er opp mot 1 prosentpoeng underrepresentert, og det er også Trøndelag. De øvrige landsdelene er svakt overrepresentert. Størst er overrepresentasjonen på Vestlandet (0,6 prosentpoeng).

Om forskjellen mellom netto- og bruttoutvalg er lite når det gjelder landsdeler, er det desto større når det gjelder tilhørighet til gruppen av *innvandrere og deres norskfødte barn*. Sistnevnte gruppe er underrepresentert i nettoutvalget med om lag 7 prosentpoeng sammenliknet med i bruttoutvalget. Innvandrere og norskfødte med (to) innvandrerforeldre utgjør vel 16 prosent av bruttoutvalget og bare vel 9 prosent av nettoutvalget. Erfaringer fra tidligere intervjuundersøkelser viser at innvandrere både er vanskeligere å finne (på grunn av flytting) og vanskeligere å få i tale (på grunn av mangelfull språkkompetanse) (jf. Gulløy 2008). Samme iaktakelse ble gjort i fjorårets holdningsundersøkelse.

Andelen med høyere utdanning er som tidligere år større i nettoutvalget enn i bruttoutvalget. Kort høyere utdanning omfatter vel 4 prosentpoeng flere i nettoutvalget, mens lang høyere utdanning er overrepresentert med minst 2 prosentpoeng i nettoutvalget. Til sammen er andelen med høyere utdanning nesten 7 prosentpoeng høyere i utvalget av intervjuede, enn i utvalget av «kandidater» til å bli intervjuet. I stedet er andelen med grunnskole som høyeste utdanningsnivå og andelen med uoppgitt utdanningsnivå henholdsvis 4 og 3 prosentpoeng lavere i nettoutvalget. Andelen med utdanning på videregående nivå er ganske lik i netto- og bruttoutvalget.

At utdanningsnivået avviker så vidt mye i de to utvalgene, er uheldig ettersom erfaring har vist at det er en systematisk sammenheng mellom utdanningsnivå og holdning til innvandrere – temaet som ønskes belyst i denne undersøkelsen. For å fjerne denne feilkilden har vi siden 2010 begynt å veie nettoutvalget etter utdanningsnivå for at utdanningsfordelingen i nettoutvalget skal bli den samme som i bruttoutvalget. Det innebærer at intervjupersoner med høyt utdanningsnivå vektet noe ned (vekt < 1), mens personer med grunnskoleutdanning og uoppgitt utdanning vektet noe opp (vekt > 1).

Høyre kolonne i tabell 2.2 viser hvordan fordelingen av verdiene i det enkelte kjennemerket i nettoutvalget blir når frafallsvekten er koplet inn. Som vi ser, er fordelingen etter utdanningsnivå den samme i det veide nettoutvalget som i bruttoutvalget.

Som en utilsiktet konsekvens av veiingen endrer imidlertid også fordelingen av de andre kjennemerkene seg i det veide nettoutvalget. Endringen etter *kjønn* er minimal og uten betydning. Etter *alder* er endringen gunstig idet det veide utvalget blir noe mindre alderdommelig enn det uveide nettoutvalget og således mer likt bruttoutvalget. Aldersgruppen 15-24 år går fra å være underrepresentert med 1 prosentpoeng til å bli overrepresentert med 2 prosentpoeng. Dette balanseres mot en nedgang i overrepresentasjonen i aldersgruppen 45-66 år fra 4 til om lag 2 prosentpoeng.

Når det gjelder fordelingen mellom *landsdelene*, blir Oslo og Akershus 1 prosentpoeng ytterligere underrepresentert i forhold til i bruttoutvalget når dataene veies. Forskjellen blir likevel ikke mer enn 2 prosentpoeng til andelen i bruttoutvalget. I stedet øker overrepresentasjonen noen tidels prosentpoeng i hver av landsdelene Østlandet ellers, Agder og Rogaland, Vestlandet og Nord-Norge. I disse regionene er det uveide nettoutvalget allerede ubetydelig overrepresentert.

Innslaget *innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre* øker dessuten med ca. 1 prosentpoeng som følge av veiingen av nettoutvalget. Dette reduserer underrepresentasjonen av denne befolkningskategorien fra 7 til 6 prosentpoeng.

Alt i alt vil de veide resultatene som presenteres i rapporten, ventelig gi mer korrekte estimater for befolkningens holdninger til innvandrere og innvandring i 2014 enn hva de uveide estimatene ville gjort.

3. Hovedresultater

Hovedresultatene fra undersøkelsen i tredje kvartal 2014 presenteres i dette kapitlet. Resultatene er som nevnt veid med frafallsvekter som justerer for skjevheter i utdanningsnivået. Tallene for årene 2002-2009 er uveide. Behovet for veiing var mindre akutt de tidligste årene da både frafallet og avviket etter utdanningsnivå var mindre. Hvordan det enkelte spørsmål er formulert, er gjengitt ordrett i vedlegg A bak i rapporten.

I gjennomgangen av de nye resultatene nevnes hvordan årets svarfordelinger avviker fra fjorårets, også der det er tale om mindre endringer som ikke er statistisk signifikante (utsagnskraftige). Spørsmålet om endringene er store nok til at vi tør «stole» på dem, blir tatt opp som eget tema i neste kapittel. I kapittel 5 diskuteres mulige grunner til at årets resultater avviker fra fjorårets, dersom de gjør det. Vi bygger her på usystematiske tilbakeblikk i media over hvilke temaer som har dominert samfunnsdebatten. Til dette kommer en smule erfaring fra to tiår med årlige empiriske undersøkelser av befolkningens holdninger til innvandrere og observasjon av hvordan nyhetsoppslag og samfunnsdebatt kan ha påvirket holdningene.

Kapittel 6 gjennomgår hvordan holdningene synes å variere etter kjennemerker som kjønn, alder, utdanningsnivå, bostedsstrøk, landsdel, kontakt med innvandrere og økonomisk hovedaktivitet. De siste årene har vi også begynt å se på hvordan svarene varierer etter om intervjupersonen selv er innvandrer eller ikke og fra hvilken del av verden. På grunn av det store frafallet blant innvandrere, og fordi de i utgangspunktet er en liten gruppe, er disse funnene beheftet med en noe større usikkerhet.

3.1. Spørsmål 1: Seks påstander om innvandrere

I første spørsmål møter intervjupersonen seks utsagn eller påstander som hun/han skal ta stilling til. Svaralternativene er to nivåer av enig (”helt” eller ”nokså”), to nivåer av uenig (”helt” eller ”nokså”) og en midtkategori (”både og”). Alternativet ”både og” blir først formidlet til respondenten dersom hun/han røper behov for en midtkategori. Det samme gjelder for svaralternativene ”vet ikke” og ”vil ikke svare”. Valg av alternativet ”Vil ikke svare” kodes her rutinemessig som uoppgitt.

Tabell 3.1 viser hva intervjupersonene svarer til de seks påstandene som de får seg forelagt. Tabellen viser også svarfordelingen fra tidligere år slik at det blir mulig å se utviklingen over tid. Kommentarene legger mest vekt på forskjellen til resultatene fra foregående år. Dersom det hvert år hadde vært de lange trendene som primært ble kommentert, ville de årlige rapportene stått i fare for å bli nokså like fra gang til gang.

Kommentarene refererer ofte til andelen ”enige” eller ”uenige” dersom endringen har vært i samme retning på de to nabokategoriene. Det som da kommenteres, er andelen som er «helt» eller «nokså» enig/uenig i en påstand, med andre ord summen av andelene som velger de to nabokategoriene. Dersom endringen beveger seg i hver sin retning for de to nivåene av ”enig” eller ”uenig”, vil det imidlertid være nødvendig å referere endringen i hver enkelt kategori.

Det kan også være slik at summen leseren får ved å legge sammen andelen som svarer at de er «helt» eller «nokså» enig/uenig i en påstand, avviker fra andelen som oppgis i den kommenterende teksten for andelen «enige» eller «uenige». Forklaringen er da desimalene som ikke er tatt med i tabellen, summerer til en verdi som er høyere eller lavere enn den leseren selv kan beregne ved å addere tallene i tabellen. Avviket er sjelden mer enn +/-1 prosentpoeng.

Tabell 3.1. Holdning til seks påstander om innvandrere, 2002-2014. Prosent

År	Alle	Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
(a) "Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv."								
2002	100	18	48	12	14	5	2	1 410
2003	100	21	45	9	18	6	1	1 385
2004	100	21	47	10	15	6	2	1 320
2005	100	24	45	10	13	5	2	1 289
2006	100	26	46	10	12	5	1	1 288
2007	100	31	41	16	8	3	1	1 269
2008	100	33	42	15	7	2	1	1 113
2009	100	26	45	15	9	4	1	1 104
2010 ¹	100	31	47	8	10	3	1	1 056
2011 ¹	100	29	45	11	10	3	1	1 135
2012 ¹	100	32	48	9	8	3	1	1 186
2013 ¹	100	29	43	13	10	4	1	1 152
2014 ¹	100	32	45	10	9	3	1	1 076
(b) "Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene."								
2002	100	14	27	14	30	13	2	1 405
2003	100	14	25	10	33	15	2	1 384
2004	100	13	27	12	31	15	2	1 318
2005	100	12	25	10	30	20	4	1 289
2006	100	12	24	13	33	16	2	1 289
2007	100	11	20	21	27	18	3	1 269
2008	100	8	19	19	32	19	3	1 113
2009	100	9	20	19	34	17	2	1 103
2010 ¹	100	10	21	12	35	19	4	1 052
2011 ¹	100	10	25	14	32	16	2	1 136
2012 ¹	100	8	24	14	34	16	3	1 186
2013 ¹	100	11	21	14	33	17	3	1 151
2014 ¹	100	8	21	13	33	21	3	1 074
(c) "Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge."								
2002	100	24	39	12	14	8	2	1 409
2003	100	31	39	9	13	7	1	1 381
2004	100	27	39	10	14	8	1	1 318
2005	100	36	35	8	11	8	3	1 289
2006	100	31	37	11	13	7	1	1 289
2007	100	32	35	14	11	7	1	1 270
2008	100	33	38	12	10	5	2	1 111
2009	100	32	38	14	10	4	1	1 105
2010 ¹	100	34	38	9	10	5	3	1 055
2011 ¹	100	35	39	9	11	4	2	1 137
2012 ¹	100	34	39	9	10	5	3	1 189
2013 ¹	100	32	37	12	13	4	2	1 153
2014 ¹	100	36	33	12	13	5	2	1 073
(d) "Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet."								
2002	100	17	28	13	25	16	1	1 410
2003	100	17	28	10	28	17	1	1 385
2004	100	14	27	10	31	16	1	1 317
2005	100	13	27	10	26	23	2	1 286
2006	100	14	27	13	28	18	1	1 288
2007	100	11	23	19	27	19	1	1 272
2008	100	12	21	18	29	20	1	1 110
2009	100	10	23	15	33	19	1	1 103
2010 ¹	100	11	25	8	33	21	2	1 054
2011 ¹	100	11	24	11	29	23	1	1 136
2012 ¹	100	10	23	12	31	23	2	1 188
2013 ¹	100	11	24	12	30	22	1	1 153
2014 ¹	100	9	19	10	31	29	2	1 074

Forts. neste side

År	Alle	Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
(e) "Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn."								
2002	100	60	26	4	6	4	1	1 410
2003	100	61	22	3	8	4	1	1 384
2004	100	64	23	3	6	4	0	1 319
2005	100	69	21	3	4	3	1	1 287
2006	100	62	24	4	6	4	1	1 288
2007	100	68	22	5	3	2	1	1 272
2008	100	70	20	5	4	2	0	1 113
2009	100	67	22	4	4	2	1	1 104
2010 ¹	100	66	22	3	5	3	1	1 053
2011 ¹	100	67	21	3	5	3	1	1 135
2012 ¹	100	63	23	4	6	3	1	1 186
2013 ¹	100	62	24	3	7	4	0	1 151
2014 ¹	100	67	20	4	6	2	1	1 075
(f) "Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig."								
2003	100	29	25	7	25	14	1	1 381
2004	100	25	27	8	26	13	0	1 318
2005	100	28	26	7	20	18	1	1 286
2006	100	24	25	10	26	14	1	1 288
2007	100	23	22	18	22	15	0	1 273
2008	100	22	24	15	26	14	0	1 110
2009	100	21	26	13	25	13	1	1 103
2010 ¹	100	27	24	8	27	12	2	1 054
2011 ¹	100	25	27	11	23	14	1	1 134
2012 ¹	100	25	27	11	23	13	1	1 185
2013 ¹	100	23	26	10	25	16	1	1 151
2014 ¹	100	21	25	13	26	13	2	1 073

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2014

I fjorårets undersøkelse fant vi at tilslutningen til påstanden "*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*" hadde gått ned med hele 8 prosentpoeng siden 2012. I 2012 var det 80 prosent som sa seg helt eller nokså enig i påstanden, den høyeste andelen enige som noensinne tidligere var blitt målt. Vi antydte at nedgangen kunne skyldes en reaksjon mot den sentrale rollen som arbeidsinnvandring hadde fått spille i norsk arbeidsliv de siste årene, en rolle som ville kunne virke truende i noen kretser.

I årets undersøkelse er vi nesten tilbake til der vi var i oppslutning om utsagnet i årene før fjorårets nedgang. I alt er det nå 77 prosent som sier seg helt eller nokså enig i påstanden – en økning på 5 prosentpoeng siden 2013. Samtidig har andelen som sier seg helt eller nokså uenig i utsagnet, gått ned med 2 prosentpoeng fra 14 til 12 prosent. Andelen som velger svaralternativet «både og», har likeledes gått ned med 3 prosentpoeng.

Neste utsagn har ordlyden "*Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*". 32 prosent sa seg enige i dette i 2013, mens 50 prosent sa seg uenige. Dette var et av utsagnene som ikke endret oppslutning i fjor fra året før. I årets undersøkelse synker andelen som sier seg helt eller nokså enige i utsagnet med 3 prosentpoeng. Hele nedgangen kommer blant dem som er «helt enige». Dette forsterkes av en andel på 54 prosent som er uenige i utsagnet, 4 prosentpoeng flere enn i fjor. Hele endringen kommer blant dem som er «helt uenige». Andelen som svarer «både og», går ned med 1 prosentpoeng.

Det tredje utsagnet er igjen «positivt ladet» og lyder "*Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge*". Her gikk andelen enige ned med 4 prosentpoeng i fjor fra 73 prosent enige i 2012 til 69 prosent i 2013. I årets undersøkelse er 36 prosent helt enige i utsagnet og 33 prosent som er nokså enige, til sammen 69 prosent enige – det samme som i 2013. Andelen enige har likevel «forskjøvet seg» med 4 prosentpoeng fra «nokså enig» til «helt enig». De enige er dermed blitt noe «sterkere» enig fra i fjor til i år.

Andelen «både og» er også uendret 12 prosent fra i fjor til i år. Blant de uenige er det praktisk talt heller ingen endring. (Desimalavrunding gjør at årets prosentfordeling summerer til 101 i stedet for 100 som i fjor.)

På det innvandrerkritiske utsagnet "*Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*" er det en større endring å spore fra i fjor til i år. Med en nedgang i andelen «helt enige» på 2 prosentpoeng og en nedgang i andelen «nokså enige» på 5 prosentpoeng, faller oppslutningen om utsagnet med i alt 7 prosentpoeng, fra 35 til 28 prosent. På motsatt side av skalaen øker andelen «helt uenige» med 7 prosentpoeng og «nokså uenige» med 1 prosentpoeng, til sammen 8 prosentpoeng. Andelen som er uenige i utsagnet, er dermed mer enn det dobbelte av andelen enige (60 mot 28 prosent). I samme runde har andelen «både og»-svar blitt 2 prosentpoeng lavere mens «vet ikke»-svarene har økt 1 prosentpoeng.

For tredje år på rad er det 86 prosent som er helt eller nokså enige i at "*Alle innvandrere bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn*". Det har likevel skjedd en endring i svarfordelingen på dette spørsmålet som ikke er helt ubetydelig. Mens det i fjor var 62 prosent som var helt enige i utsagnet og 24 prosent nokså enige, er det i år 67 prosent helt enige og 20 prosent nokså enige. Til sammen gir det like mange «enige» under hensyntaken til reglene for desimalavrunding. I de øvrige svarkategoriene er det bare mindre justeringer. Mens «både og» og «vet ikke» går opp med 1 prosentpoeng hver, går andelen uenige ned med 2 prosentpoeng til 8 prosent. I 2014 er det således bare 8 prosent som er uenige i utsagnet.

Det sjette og siste utsagnet under spørsmål 1 har ordlyden: "*Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig*". Tidligere har vi sett at personer som er kritiske til innvandrere og innvandring, gjerne er enige i dette utsagnet. Innholdet i påstanden er primært at innvandrere bør oppgi sin medbrakte kultur og gå restløst opp i det norske samfunnet. Det er en form for tilpasning som gjerne kalles "assimilasjon" (av latin *assimilare*, gjøre lik) til forskjell fra "integrering" (av latin *integrare*, gjøre hel) som i større grad peker på en gjensidig tilpasning. I år går oppslutningen om utsagnet ned med 3 prosentpoeng fra 49 til 46 prosent, mens andelen som svarer «både og», øker tilsvarende til 13 prosent. Andelen som er uenige i utsagnet, faller imidlertid også med 2 prosentpoeng til 39 prosent, mens «vet ikke»-andelen øker med 1 prosentpoeng til 2. Det er således fortsatt et nokså klart flertall som støtter utsagnet som favoriserer assimilering (46 mot 39 prosent).

3.2. Spørsmål 2: Eget forhold til innvandrere i tre forskjellige "scenarier".

Spørsmål 2 hadde denne gang ordlyden: "*I de følgende spørsmålene forutsetter vi at innvandreren behersker norsk, og kommer fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika. Ville du synes det var ubehagelig dersom (a) du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer, (b) du fikk en innvandrer som ny nabo, eller (c) du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer?*"

Her merker vi oss at spørsmålet har fått et tillegg i forhold til tidligere år, nemlig setningen: «*og kommer fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika*». Poenget med dette tillegget var å se om det ville påvirke svarene fra respondentene. Det skulle hindre respondenten fra å ha svenske servitører, tyske fagarbeidere eller amerikanske oljearbeidere i tankene idet de svarte på spørsmålene. Det var nemlig blitt innvendt at spørsmålene var upresise så lenge de ikke angav eksplisitt hvilke land innvandrerne i spørsmålene var ment å komme fra. Vi på vår side antok at de fleste respondentene (som tidligere) ville ha en arketypisk innvandrer fra Asia, Afrika eller (kanskje) Øst-Europa i tankene – uten at dette var sagt i spørsmålet.

Å gjøre en slik forutsetning eksplisitt i spørsmålet, skulle tjene som en forsøksvis test på riktigheten av denne antakelsen. Tabell 3.2 gjengir svarfordelingene for 2014 og tidligere år.

**Tabell 3.2. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2002-2014. Prosent.
"Ville du synes det var ubehagelig dersom.."**

År	Alle	Ja	Nei	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
(a)..du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrер?"					
2002	100	11	88	1	1 410
2003	100	10	89	1	1 385
2004	100	10	90	1	1 319
2005	100	6	93	1	1 288
2006	100	8	91	1	1 286
2007	100	10	89	1	1 274
2008	100	10	90	1	1 109
2009	100	7	92	1	1 104
2010 ¹	100	7	91	2	1 054
2011 ¹	100	7	92	1	1 136
2012 ¹	100	9	90	1	1 188
2013 ¹	100	8	91	1	1 151
2014 ¹	100	8	90	3	1 070
(b)..du fikk en innvandrер som ny nabo?"					
2002	100	8	90	2	1 410
2003	100	9	89	2	1 384
2004	100	9	90	1	1 316
2005	100	6	92	1	1 288
2006	100	7	91	2	1 287
2007	100	8	91	1	1 270
2008	100	6	94	1	1 110
2009	100	6	93	1	1 104
2010 ¹	100	6	92	2	1 053
2011 ¹	100	6	92	2	1 136
2012 ¹	100	6	92	2	1 188
2013 ¹	100	6	92	2	1 152
2014 ¹	100	6	92	2	1 070
(c) ..du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrер?"					
2002	100	40	53	7	1 409
2003	100	37	58	6	1 380
2004	100	35	60	5	1 317
2005	100	33	61	7	1 288
2006	100	32	62	6	1 286
2007	100	32	64	4	1 269
2008	100	24	69	6	1 107
2009	100	25	70	5	1 102
2010 ¹	100	26	67	7	1 052
2011 ¹	100	25	70	5	1 132
2012 ¹	100	25	69	6	1 184
2013 ¹	100	25	69	6	1 151
2014 ¹	100	23	69	8	1 068

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2013

Andelen som synes det ville være ubehagelig å ha en *hjemmehjelp* med innvandrер-bakgrunn for en selv eller andre i den nærmeste familien, viser seg å være uendret fra i fjor. 8 prosent svarer ja på dette, mens 90 prosent svarer nei. Andelen som «ikke vet» øker fra 1 til 3 prosentpoeng. Desimalavrunding medfører at prosentene summerer til 101 prosent.

På spørsmålet om de ville finne det ubehagelig å få en innvandrер som ny *nabo*, er det også i år bare 6 prosent som velger å svare ja på dette. 92 prosent svarer nei og 2 prosent vet ikke. 2014 er det sjuende året på rad da 6 prosent av befolkningen svarer ja på spørsmålet.

Flere har imidlertid motforestillinger når spørsmålet gjelder en eventuell sønn eller datters ektefelle. Ville en synes det var ubehagelig dersom dette var en innvandrер (fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika, men som behersker norsk)? Siden 2008 har 24-26 prosent hvert år svart ja på dette. Heller ikke årets intervju gav et særlig annerledes svar på dette. 23 prosent svarte de syntes en slik situasjon ville være ubehagelig, 2 prosentpoeng lavere enn de tre siste årene. I stedet økte andelen «vet ikke» med 2 prosentpoeng til 8 prosent, mens andelen som svarer nei er uendret 69 prosent.

Vi må dermed kunne fastslå at svarfordelingen på de tre spørsmålene om opplevd ubehag ved ulike grader av nærhet til innvandrere – som hjemmehjelp, nabo eller

svigersønn/-datter – ikke påvirkes av at begrepet «innvandrere» eksplisitt knyttes til personer med bakgrunn fra deler av verden vi har størst geografisk og kulturell avstand til.

3.3. Spørsmål 3: Flyktninger og asylsøkeres adgang til opphold i Norge

Innledningsvis får intervjupersonen vite at det nå skal komme «et spørsmål om flyktnings adgang til Norge». Spørsmålet har denne ordlyden: «*Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?*»

Tabell 3.3. viser befolkningens reaksjon på spørsmålet i 2014 og tidligere år.

Tabell 3.3. Holdning til flyktnings adgang til Norge, 2002-2014. Prosent.
"Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?"

År	Alle	Lettere	Som i dag	Vanskeligere	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
2002	100	5	39	53	2	1 408
2003	100	5	37	56	3	1 381
2004	100	6	44	47	2	1 317
2005	100	9	49	39	4	1 287
2006	100	7	46	45	2	1 288
2007	100	8	50	39	3	1 270
2008	100	7	51	38	4	1 108
2009	100	7	41	49	3	1 101
2010 ¹	100	6	42	46	6	1 052
2011 ¹	100	6	45	44	4	1 135
2012 ¹	100	7	44	43	5	1 185
2013 ¹	100	7	47	42	4	1 149
2014 ¹	100	18	50	28	4	1 073

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2013

Endringer i svarene også på dette spørsmålet har vært små fra år til år. Aldri tidligere har det vært en tosifret andel som har svart at det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i landet. Sammenliknet med i fjor er det mer enn dobbelt så stor andel som inntar dette standpunktet i år, og sammenliknet med i 2010 og 2011 er andelen hele tre ganger så høy i år. 18 prosent gir sommeren 2014 uttrykk for at det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i landet. 50 prosent går inn for status quo - for øvrig samme andel som i 2007 og 2008 - men den gang var det bare 7-8 prosent som syntes det burde bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold. Av de tre svaralternativene er det oppfatningen at det bør bli vanskeligere å få opphold, som har fått lavere oppslutning. Bare 28 prosent velger i 2014 dette standpunktet. Dette er halvparten så stor andel som i 2003. Andelen som «ikke vet» har ellers ikke økt fra i fjor – den er fortsatt 4 prosent. Selv om økningen i andelen som svarer «lettere», er stor, bør en likevel ikke miste av syne at dette fortsatt er et minoritetsstandpunkt. Men sammen med dem som svarte «som i dag» er det i 2014 nesten sju av ti som avviser behovet for ytterligere innstramninger i asyl- og flyktningpolitikken.

3.4. Spørsmål 4: Personlig kontakt med innvandrere

Etter disse holdningsspørsmålene konfronteres intervjupersonene med et spørsmål om de selv har kontakt med innvandrere som bor i Norge, «*f.eks. på jobben, i nabolaget, blant venner, familie e.l.*». Spørsmålet skal besvares med ja eller nei. Fjorårets undersøkelse gav den høyeste ja-andelen som inntil da var målt, 78 prosent – et noe overraskende funn ettersom undersøkelsen ellers viste noe økende skepsis til innvandrere på arbeidsmarkedet.

I årets undersøkelse faller andelen med kontakt til innvandrere tilbake til nivået det var på i 2012 og 2007: 70 prosent svarer at de har kontakt med innvandrere (tabell 3.4a) –

en nedgang på 8 prosentpoeng. I årene fra 2002 til 2006 var andelen noen prosentpoeng lavere.

Tabell 3.4a. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, andel med kontakt. 2002-2014. Prosent

År	Alle	Ja	Nei	Tallet på personer som svarte
Kontakt med innvandrere?				
2002	100	67	33	1 408
2003	100	64	36	1 384
2004	100	67	33	1 318
2005	100	66	34	1 286
2006	100	68	32	1 288
2007	100	70	30	1 274
2008	100	74	26	1 111
2009	100	75	25	1 103
2010 ¹	100	75	24 ²	1 054
2011 ¹	100	76	23	1 137
2012 ¹	100	71	28 ²	1 187
2013 ¹	100	78	22	1 150
2014 ¹	100	70	30	1 072

¹ Verdiene er veid slik at nettutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² "Vet ikke" utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2013

Respondenter som svarer ja på det innledende hovedspørsmålet, får følgende oppfølgingsspørsmål: «*I hvilke sammenhenger har du kontakt med innvandrere som bor i Norge? Er det – på jobben, - i nabolaget, -(blant) venner og kjente, - i nær familie, (eller) – på annen måte.*» Vi legger merke til at arenaene som nevnes som eksempler i det innledende hovedspørsmålet, gjentas i tilleggsspørsmålet. En forventer dermed at i det minste én av arenaene skal bli bekreftet som kontekst for møtet med innvandrere i oppfølgingsspørsmålet. Intervjueren informerer at flere svar kan oppgis.

Tabell 3.4b gjengir utfallet på tilleggsspørsmålet. I første omgang vises andelen av hele utvalget som svarer ja til den enkelte arena som ramme for kontakten med innvandrere. De som svarte nei på det innledende spørsmålet om de i det hele tatt har kontakt med innvandrere, grupperes sammen med de øvrige som sier nei til (eller ikke nevner) den enkelte arena.

46 prosent svarer at de har kontakt *på jobben*, ned 4 prosentpoeng fra i fjor. Også i 2012 og 2007 var andelen som hadde jobben som arena for kontakt med innvandrere omtrent på samme nivå.

Enda større nedgang fra i fjor viser seg når det gjelder andelen som oppgir *venner og kjente* som arena for kontakten med innvandrere. I 2013 svarte 41 prosent ja til dette som et kontaktpunkt til innvandrere. I år er ja-andelen 34 prosent, med andre ord 7 prosentpoeng lavere.

Videre er det 27 prosent som nevner *nabolaget* som en arena for kontakten, 4 prosentpoeng lavere enn i 2013.

Andelen som nevner *nær familie* som arena for kontakten med innvandrere er så godt som uendret. 12 prosent nevner dette, ned 1 prosentpoeng siden 2013.

Til sist har vi andelen som svarer ja til residualkategorien «*på annen måte*». 9 prosent oppgir kontakt med innvandrere på denne uspesifiserte arenaen i år, ned fra 13 prosent i fjor.

Som nevnt inviteres det til flere svar på spørsmålet om i hvilke sammenhenger intervjupersonen har kontakt med innvandrere. Det kan dermed betraktes som et poeng i seg selv å telle opp *antall* arenaer som den enkelte har kontakt på. Noen oppgir bare én arena, mens andre oppgir flere. I tillegg har vi allerede fastslått at 30 prosent av utvalget denne gang ikke har kontakt med innvandrere på noen arena.

Tabell 3.4c viser hvordan antall arenaer som oppgis for kontakt med innvandrere, fordeler seg.

Tabell 3.4b. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, ulike arenaer, 2002-2014. Prosent

	År	Ja	Nei	Tallet på personer som svarte
Andel med kontakt...				
På jobben	2002	41	59	1 408
	2003	40	60	1 382
	2004	39	61	1 318
	2005	42	58	1 285
	2006	41	59	1 288
	2007	45	55	1 271
	2008	48	52	1 111
	2009	50	50	1 103
	2010 ¹	49	51	1 045
	2011 ¹	49	51	1 134
	2012 ¹	45	55	1 180
	2013 ¹	50	50	1 150
	2014 ¹	46	54	1 070
Blant venner/kjente	2002	27	73	1 408
	2003	29	71	1 382
	2004	29	71	1 318
	2005	28	72	1 285
	2006	31	69	1 288
	2007	32	68	1 271
	2008	32	68	1 111
	2009	37	63	1 103
	2010 ¹	38	62	1 045
	2011 ¹	36	64	1 134
	2012 ¹	35	65	1 180
	2013 ¹	41	59	1 150
	2014 ¹	34	66	1 070
I nabolaget	2002	22	78	1 408
	2003	23	77	1 382
	2004	24	76	1 318
	2005	20	80	1 285
	2006	24	76	1 288
	2007	24	76	1 271
	2008	26	74	1 111
	2009	30	70	1 103
	2010 ¹	29	71	1 045
	2011 ¹	29	71	1 134
	2012 ¹	28	72	1 180
	2013 ¹	31	69	1 150
	2014 ¹	27	73	1 070
I nær familie	2002	9	91	1 408
	2003	9	91	1 382
	2004	9	91	1 318
	2005	9	91	1 285
	2006	10	90	1 288
	2007	11	89	1 271
	2008	13	87	1 111
	2009	14	86	1 103
	2010 ¹	12	88	1 045
	2011 ¹	12	88	1 134
	2012 ¹	12	88	1 180
	2013 ¹	13	87	1 150
	2014 ¹	12	88	1 070
På annen måte	2002	10	90	1 408
	2003	8	92	1 382
	2004	9	91	1 318
	2005	7	93	1 285
	2006	9	91	1 288
	2007	10	90	1 271
	2008	9	91	1 111
	2009	13	87	1 103
	2010 ¹	16	84	1 045
	2011 ¹	14	86	1 134
	2012 ¹	11	89	1 180
	2013 ¹	13	87	1 150
	2014 ¹	9	91	1 070

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2014

Tabell 3.4c. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, antall arenaer, 2002-2014. Prosent
Antall arenaer en har kontakt med innvandrere på

År	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ¹	2012 ¹	2013 ¹	2014 ¹
Ingen kontakt	33	36	33	34	32	30	26	25	24 ²	23	28 ²	22	30
En	38	35	37	37	36	36	38	33	33	36	34	35	35
To	19	18	20	19	21	22	23	24	24	24	22	23	20
Tre	6	8	7	6	7	8	8	12	12	11	10	13	10
Fire	2	3	3	2	3	3	4	5	5	4	4	5	4
Fem	1	1	0	0	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Alle	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Antall personer som svarte	1 408	1 382	1 318	1 286	1 288	1 271	1 111	1 103	1 045	1 134	1 181	1 150	1 070

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² Vet ikke² utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2002-2014

Selv om andelen uten kontakt med innvandrere øker med 8 prosentpoeng i år i forhold til i fjor, er det samme andel som i fjor som oppgir å ha kontakt på én arena: 35 prosent. Nedgangen kommer i stedet når det gjelder andel med kontakt på to, tre og fire arenaer. 20 prosent nevner to arenaer for kontakt, 3 prosentpoeng lavere enn i fjor, og 10 prosent nevner tre kontaktarenaer, også 3 prosentpoeng lavere enn i fjor. Dertil kommer en nedgang fra 5 til 4 prosentpoeng når det gjelder andelen som nevner fire kontaktarenaer. Til slutt er det 2 prosent som hevder å ha kontakt med innvandrere på alle fem oppgitte arenaer – uendret andel fra i fjor.

Som eget spørsmål ble intervjupersonene også bedt om å angi *hvor mange* innvandrere de har kontakt med. Dette er åpenbart ikke det samme som å spørre om på hvilke arenaer kontakten med innvandrere finner sted. Respondenten kan ha kontakt med mange innvandrere selv om kontakten er begrenset til én arena. Er det derimot tale om flere arenaer, er det trolig også tale om kontakt med flere enn én innvandrer. Imidlertid er det bare dem som har sagt de har kontakt med innvandrere, som får spørsmålet. Svarfordelingen gjengis i tabell 3.4d. Svaralternativene som oppgis, er forhåndsdefinerte.

Det er grovt sett om lag like stor andel som har kontakt med to til fire innvandrere som med flere enn ti innvandrere, om lag to av ti, mens andelen er litt høyere (24 prosent) som har kontakt med fem til ti innvandrere. Dette er andeler som er beregnet under hensyntaken til at tre av ti *ikke* har kontakt med innvandrere. Bare 3 prosent har for øvrig kontakt bare med én innvandrer.

Beregnes prosentene i stedet bare av dem som *har* kontakt med innvandrere, er det om lag en av tre som har kontakt med fem til ti innvandrere og om lag samme andel som har kontakt med flere enn ti. Andelen er litt lavere (29 prosent) som har kontakt med to til fire innvandrere. Bare 5 prosent har kontakt med én innvandrer. Sammenliknet med fjorårets resultater var det da som nevnt en høyere andel som oppgav å ha kontakt med innvandrere (78 prosent i stedet for 70) og større overvekt av personer med kontakt med to til fire innvandrere, 28 mot 21 prosent når andelen uten kontakt inngår i beregningen.

Tabell 3.4d. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, antall personer, 2003-2014. Prosent
Antall innvandrere en har kontakt med

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010 ¹	2011 ¹	2012 ¹	2013 ¹	2014 ¹												
Har ikke kontakt	36	*	33	*	34	*	32	*	30	*	26	*	25	*	24 ²	*	23	*	28 ²	*	22	*	30	*
En	6	9	6	9	6	10	4	5	4	6	5	6	5	6	4	5	3	4	4	6	4	5	3	5
To til fire	26	41	27	40	24	37	28	41	27	38	26	35	25	33	26	34	25	32	24	34	28	36	21	29
Fem til ti	19	29	19	29	20	30	21	31	23	33	26	35	27	36	26	35	26	34	22	31	24	31	24	34
Flere enn ti	14	22	15	22	15	23	15	22	15	22	18	24	19	25	20	26	21	28	21	29	22	28	22	32
Vet ikke	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0
Alle	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tallet på personer som svarte	1 382	890	1 317	886	1 286	844	1 287	886	1 271	894	1 111	819	1 103	831	1 044	802	1 133	869	1 181	857	1 150	894	1 069	756

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² Vet ikke² utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2014

Tabell 3.4e. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, hyppighet, 2003-2014. Prosent
Hvor ofte en vanligvis har kontakt med innvandrere

År	2003		2007		2008		2009		2010 ¹		2011 ¹		2012 ¹		2013 ¹		2014 ¹	
Har ikke kontakt	36	*	30	*	26	*	25	*	24 ²	*	23	*	28 ²	*	22	*	30	*
Sjeldnere enn																		
månedlig	3	5	4	5	4	5	3	4	2	3	4	6	3	4	4	5	3	5
Månedlig	9	14	11	15	10	13	10	14	11	14	11	15	10	13	10	13	9	13
Ukentlig	23	36	28	40	29	39	31	41	34	44	29	38	30	42	31	39	26	36
Daglig	29	45	28	39	32	43	30	40	29	38	31	41	29	40	33	43	32	45
Alle	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tallet på personer som svarte	1 382	890	1 271	894	1 111	819	1 103	831	1 045	803	1 134	870	1 181	857	1 150	894	1 070	757

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² Vet ikke² utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2014

Tabell 3.4f. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, personlig erfaring, 2003-2014. Prosent
Personlig erfaring med kontakten med innvandrere

År	2003		2007		2008		2009		2010 ¹		2011 ¹		2012 ¹		2013 ¹		2014 ¹	
Ingen kontakt	36	*	30	*	26	*	25	*	24 ²	*	23	*	28 ²	*	22	*	30	*
Hovedsakelig																		
positiv	44	69	51	72	58	78	56	74	56	74	58	76	55	76	56	73	53	76
Både positiv og negativ	20	31	19	27	15	21	19	25	19	25	18	23	17	23	21	27	16	23
Hovedsakelig negativ	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	1
Alle	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
Tallet på personer som svarte	1 381	890	1 271	894	1 111	819	1 103	831	1 045	803	1 134	870	1 181	857	1 150	894	1 070	757

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

² Vet ikke² utgjorde 1 prosent av svarene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2003-2014

Neste tilleggsspørsmål gjelder hyppigheten av kontakt. Her ble intervjupersonene spurt om *hvor ofte* de vanligvis har kontakt med innvandrere: *daglig, ukentlig, månedlig eller sjeldnere enn månedlig*. Det er særlig den ukentlige kontakten som økningen i andelen uten kontakt har gått på bekostning av. Andelen med ukentlig kontakt har sunket fra 31 prosent i 2013 til 26 prosent i 2014 når andelen uten kontakt er med i regnestykket. Det er riktignok også en reduksjon på 1 prosentpoeng i hver av de andre kategoriene for kontakthypighet. Mest vanlig kontaktfrekvens er daglig, 45 prosent av dem som *har* kontakt, oppgir dette. På de neste plassene følger ukentlig, månedlig og sjeldnere enn månedlig med suksessivt lavere oppslutning. Av dem som har kontakt, er det bare 5 prosent hvis kontakt er sjeldnere enn månedlig.

Det siste av de fire tilleggsspørsmålene handler om den personlige erfaringen med kontakten. Er den «*hovedsakelig positiv, både positiv og negativ eller hovedsakelig negativ*»? Svarfordelingen på dette spørsmålet er svært skjevfordelt (tabell 3.4f). Forsvinnende få (1 prosent) sier kontakten har vært hovedsakelig negativ, mens over halvparten mener den har vært hovedsakelig positiv. Disse andelen inkluderer de 30 prosent som ikke har hatt kontakt. Det er mellomalternativet «*både positiv og negativ*» som har gått mest tilbake (fra 21 til 16 prosent) i denne sammenhengen.

Beregnes prosenten av dem som sier de *har* kontakt, er fordelingen mellom de tre svaralternativene at tre av fire svarer «*hovedsakelig positiv*», mens én av fire svarer «*både og*». Fortsatt er det bare 1 prosent som synes kontakten med innvandrere har vært hovedsakelig negativ. Når resultatene prosentueres på denne måten, er endringen fra fjorårets fordeling liten. Litt flere enn i 2013 synes kontakten har vært positiv.

3.5. Spørsmål 5: Holdning til arbeidsinnvandring.

Siste spørsmål – etter spørsmål 2 (opplevd ubehag ved tre scenarier) som i anledning metodeeksperimentet ble flyttet bakover – tar for seg den antatte verdien av arbeidsinnvandring. Spørsmålet ble første gang stilt i 2009 under inntrykk av den voksende arbeidsinnvandring fra de nye EU-landene i øst. Ordlyden er følgende:

”Til slutt en påstand om arbeidsinnvandring. Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien. Er du helt enig i dette, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?”

Tabell 3.5 viser reaksjonen på dette spørsmålet i 2014 og tidligere år. Andelen som svarer at de er helt enige i påstanden, øker med 5 prosentpoeng fra 24 til 29 prosent, mens andelen nokså enige går tilbake med 1 prosentpoeng til 41 prosent. I alt er det altså 70 prosent som er enige i utsagnet, mot 66 prosent i 2013. Også i 2010 og 2011 var 70 prosent helt eller nokså enige i utsagnet, men andelen som velger «helt enig», er noe større i 2014. Andelen som svarer «både og» går ned med 2 prosentpoeng til 12 prosent, mens andelen uenige går ned 1 prosentpoeng til 15 prosent (jf. desimalavrunding).

Tabell 3.5. Holdning til arbeidsinnvandring fra land utenom Norden, 2009-2014. Prosent

År	Alle	Helt enig	Nokså enig	Både og	Nokså uenig	Helt uenig	Vet ikke	Tallet på personer som svarte
”Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til norsk økonomi.”								
2009	100	24	44	17	11	3	2	1 101
2010 ¹	100	26	44	9	12	4	6	1 052
2011 ¹	100	25	45	9	13	4	4	1 133
2012 ¹	100	27	45	10	10	4	4	1 182
2013 ¹	100	24	42	14	12	4	4	1 151
2014 ¹	100	29	41	12	11	3	4	1 071

¹ Verdiene er veid slik at nettoutvalgets fordeling etter utdanning er den samme som bruttoutvalgets.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2009-2011

4. Hvilke endringer i 2014 er statistisk signifikante?

Etter å ha gått gjennom årets resultater og vist hvordan de avviker fra fjorårets (og eventuelt tidligere års resultater), er det på tide å undersøke om endringene i holdningene er store nok til at vi har tiltro til dem. Tiltro betyr i denne sammenhengen at de mest sannsynlig er gyldige for befolkningen som helhet dersom vi hadde kunnet spørre alle i det aktuelle aldersintervallet (16-79 år). (Netto-)utvalget er tross alt bare på knapt 1 100 personer, men det har «fordelen» av å være trukket ved en tilfeldighetsprosedyre som gjør at det skal være tilstrekkelig representativt for befolkningen i samme alder. Som kompliserende moment kommer imidlertid at vi ikke har lyktes å intervjuer mer enn om lag 55 prosent av det opprinnelige utvalget (bruttoutvalget). Derved har vi skaffet oss en mulig ekstra skjevhet blant personene som er blitt intervjuet – en skjevhet som er forsøkt rettet opp ved vektning i det minste når det gjelder utdanning. I tabell 2.2 har vi dessuten undersøkt graden av likhet i fordelingen av andre parametere som vi har tilgang til i begge utvalgene. Ingen av disse forskjellene har gitt særlig grunn til bekymring.

Gitt at nettoutvalget er rimelig representativt for bruttoutvalget, vil en kunne estimere et intervall rundt et punktestimat i nettoutvalget slik at den faktiske verdien i befolkningen med en gitt sannsynlighet (for eksempel 95 prosent eller 99 prosent) ligger innenfor intervallet. Dette utnyttes i signifikanstesting av forskjeller mellom resultatene i to forskjellige undersøkelser (årets og fjorårets) eller internt i samme undersøkelse.

Testen som vi bruker, tar utgangspunkt i gjennomsnittet på skalaene som konstrueres på grunnlag av svarfordelingene. Vi tilordner verdier til de forskjellige svarkategoriene og setter *vet ikke* og *vil ikke svare* til uoppgitt. I spørsmål 1 (med seks påstander) og spørsmål 5 (om arbeidsinnvandring) gis svarene skåret på en 5-punkts skala som ordnes slik at stigende verdier betyr økt velvilje til innvandrere eller innvandring. Spørsmål 3 (om opphold for flyktninger/asylsøkere) muliggjør bare en 3-punkts skala.

Spørsmålet vi søker svar på i signifikanstesting, er hvorvidt årets holdninger er forskjellig fra tilsvarende målinger i fjor med tilstrekkelig grad av sannsynlighet. Dette gjøres ved å estimere sannsynligheten for at den såkalte nullhypotesen (H_0) om at det ikke foreligger noen reell endring fra i fjor til i år, er riktig. Dersom signifikanstesten viser at dette (ikke-endring) er lite sannsynlig, fortrinnsvis under 5 prosent, antar vi i stedet at alternativhypotesen (H_1) er riktig. H_1 går ut på at de målte verdiene er forskjellige.

Spørsmål 2 (om ”ubehag” ved ulike scenarier) og 4a og b (om kontakt) har dikotome formater som ikke lar seg gjøre om til skalaer. Å undersøke om disse variablene har endret seg signifikant, gjøres derfor best ved en tosidig kji-kvadrattest (mer senere).

Tabell 4.1. Holdning til sju utsagn om innvandrere og innvandringspolitikk, 2013-2014. Gjennomsnitt på skala¹ (\bar{x}) og t-test for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår og -dato er statistisk signifikant.² Veide verdier.³ Standardfeil i parentes

Utsagn	\bar{x}_{2013}	\bar{x}_{2014}	p for t under H_0
Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv (Spm 1a)	3,84 (0,032)	3,96 (0,032)	0,0078
Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene (Spm 1b)	3,25 (0,039)	3,38 (0,039)	0,0136
Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge (Spm 1c)	3,80 (0,034)	3,84 (0,034)	0,4621
Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet (Spm 1d)	3,29 (0,040)	3,54 (0,041)	0,0001
Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn (Spm 1e)	4,34 (0,031)	4,45 (0,030)	0,0152
Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig (Spm 1f)	2,86 (0,043)	2,86 (0,042)	0,9622
Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien. (Spm 5)	3,72 (0,032)	3,84 (0,034)	0,0193
Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag? (Spm 3)	1,64 (0,019)	1,90 (0,021)	0,0001

¹ Fem-punkts skala for de sju første utsagnene (spm1a-f, spm5) og tre-punkts skala for det åttende (spm3). Svarfordelingene er omkodet slik at høye verdier uttrykker «innvandrervennlig» holdning for samtlige utsagn.

² $H_0: \bar{x}_{2014} = \bar{x}_{2013}$

³ For både 2013 og 2014 er verdiene veid slik at nettoutvalgenes fordeling etter utdanning er den samme som fordelingen i de respektive bruttoutvalgene.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2013-2014

Tabell 4.1 gjengir resultatene av tosidige t-tester for forskjellen mellom årets og fjorårets svarfordelinger på spørsmål 1, 3 og 5. De to første tallkolonnene viser gjennomsnittene på de respektive skalaene i årene 2013 (\bar{x}_{2013}) og 2014 (\bar{x}_{2014}). Lave gjennomsnittsverdier indikerer mindre positive holdninger til innvandrere og innvandring enn høye. Den tredje kolonnen viser sannsynligheten p for at H_0 (nullhypotesen om ingen endring) er sann.

Ifølge siste kolonne i tabellen er endringene fra 2013 til 2014 statistisk signifikante for seks av de åtte påstandene/spørsmålene. Det gjelder med andre ord alle unntatt utsagnet om at innvandrere beriker det *kulturelle livet* i Norge og utsagnet om at innvandrere bør forsøke å bli *så like nordmenn* som mulig. For begge disse utsagnene er utfallet i år og i fjor så likt at det med stor sannsynlighet kan være uendret (henholdsvis 46 og 96 prosent). Da er det langt mindre sannsynlig (bare rundt 1-2 prosent) at holdningen i befolkningen er uendret når det gjelder oppfatningen om at innvandrere gjør en *nyttig innsats i norsk arbeidsliv*, at innvandrere flest *misbruker velferdsordningene*, at innvandrere bør ha *samme mulighet til arbeid som nordmenn* og at arbeidsinnvandringen fra land utenom Norden for det meste *bidrar positivt til den norske økonomien*. For disse fire utsagnene vil vi heller anta at H_1 er gyldig, nemlig at holdningen i befolkningen i år er forskjellig fra fjorårets.

Mindre sannsynlig enda er det at utsagnet om innvandrere som *kilde til utrygghet* og oppfatningen om hvor lett eller vanskelig det bør være for *flyktninger og asylsøkere* å få opphold i Norge, skal være uendret i befolkningen i 2014 sammenliknet med i 2013. Sannsynligheten for dette er etter tabell 4.1 mindre enn 1 promille ($p < 0,001$). Også for disse to utsagnene/spørsmålene er det dermed alternativhypotesen H_1 om at det har funnet sted en endring i opinionen, som har støtte i empirien.

Er det noen likhet å spore i hvilken retning endringene har beveget seg? Vi finner faktisk at alle endringene har gått i samme retning. Gjennomsnittsverdiene på skalaene er noe høyere i 2014 enn i 2013. Dette betyr at holdningene i 2014 er blitt noe mer liberale eller «innvandervennlige» for seks av de åtte utsagnene.

Hvordan er det så med de gjenstående spørsmålene om innvandrere som hjemmehjelp, nabo eller svigersønn/svigerdatter (spørsmål 2) og om kontakt med innvandrere på ulike arenaer (spørsmål 4a og b)? Som nevnt undersøkes det best ved en kji-kvadrattest. Utfallsvariabelen er dikotom (ja/nei) når vet ikke og vil ikke svare settes til uoppgitt. Testobservatoren kji-kvadrat (χ^2) uttrykker størrelsen på avviket mellom de observerte verdiene og de forventede verdiene dersom det er statistisk uavhengighet mellom holdning og intervjuår. Jo større kji-kvadratet er, desto mindre sannsynlig er det at holdning og intervjuår er statistisk uavhengige størrelser (jf. tabell 4.2).

Tabell 4.2. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2013-2014. Kji-kvadrattest for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår er statistisk signifikant¹ (DF=1). Veide verdier²

Spørsmål:	χ^2	p for χ^2 under H_0
Ville du synes det var ubehagelig dersom.....		
..du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer? (Spm 2a)	0,2901	0,5902
..du fikk en innvandrer som ny nabo? (Spm 2b)	0,0653	0,7984
..du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer? (Spm 2c)	0,4339	0,5101

¹ H_0 : Holdningen i 2014 er lik holdningen i 2013

² For begge årene er verdiene veid slik at nettoutvalgenes fordeling etter utdanning er den samme som de respektive bruttoutvalgenes fordeling. Merk at spørsmålet i 2014 har en tilføyelse i innledningen om at innvandrerer forutsettes å komme fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2013-2014

Tabellen viser små kji-kvadrater for alle tre scenariene og dermed høy sannsynlighet (over 51 prosent) for at H_0 , om at det ikke har funnet sted noen endring i holdningene fra 2013 til 2014, er riktig. Selv om spørsmålene har en tilføyelse i 2014 om at innvandrerne – foruten å beherske norsk – «kommer fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika», er andelen som innrømmer å føle «ubehag» i situasjonen, likevel ikke høyere i 2014 enn i 2013. Andelen som føler ubehag, er heller ikke blitt signifikant mindre.

Vi bruker den samme testen på de innledende funnene i spørsmål 4 om kontakt med innvandrere generelt og på hvilke arenaer kontakten eventuelt utspiller seg. Tabell 4.3 viser at endringen er statistisk signifikant på 1-promillenivå for andelen som i det hele tatt oppgir å ha kontakt med innvandrere. Som vi så i tabell 3.4a, gikk andelen med kontakt med innvandrere ned fra 78 til 70 prosent i år. Dette er selvfølgelig en ganske markant nedgang.

Videre viser tabell 4.3 at endringene er signifikante på arenaene «i nabolaget» ($p < 0,05$), blant «venner og kjente» ($p < 0,01$) og i restkategorien «på annen måte» ($p < 0,001$). I kapittel 3 har vi tidligere sett at nedgangen i andelen med kontakt i nabolaget er på 4 prosentpoeng, blant venner og kjente på 7 prosentpoeng, og «på annen måte» på 4 prosentpoeng (jf. tabell 3.4b).

Heller ikke tidligere års resultater viser fullt samsvar mellom endringer i andelen som oppgir å ha kontakt med innvandrere, og endringer i kartlagte holdninger. I 2012 var for eksempel andelen som sa seg enige i at «*innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*», 5 prosentpoeng høyere enn i 2011, samtidig som andelen med innvandrerkontakt var 5 prosentpoeng lavere enn året før. Noe tilsvarende gjaldt for 2013, men med «*motsatt fortegn*». Like fullt er det utvilsomt slik at de som selv oppgir å ha kontakt med innvandrere, samtidig målbærer mer liberale holdninger.

Tabell 4.3. Svar på spørsmål om kontakt med innvandrere, 2013-2014. Kji-kvadrattest for om forskjellen mellom andelen med kontakt på den enkelte arena etter intervjuår er statistisk signifikant¹ (DF=1). Veide verdier²

Spørsmål:	X ²	p for X ² under H ₀
Har du selv kontakt med innvandrere som bor i Norge, for eksempel på jobben, i nabolaget, blant venner, familie eller liknende? (Spm 4a) Ja/nei	15,7487	0,0001
Hvis ja: I hvilke sammenhenger har du kontakt med innvandrere som bor i Norge? (Spm 4b)		
- På jobben	2,9213	0,0874
- I nabolaget	4,0951	0,0430
- Venner og kjente	10,2296	0,0014
- I nær familie	0,0346	0,8524
- På annen måte	11,2413	0,0008

¹ H₀: Andel med kontakt i 2014 er lik andel med kontakt i 2013

² For begge årene er verdiene veid slik at nettoutvalgenes fordeling etter utdanning er den samme som de respektive bruttoutvalgenes fordeling.

Kilde: Holdninger til innvandrere og innvandring 2013-2014

5. Kommentarer til endringene fra 2013 til 2014

Som vi har sett er det på mange enkeltspørsmål at svarfordelingen har endret seg signifikant fra i fjor til i år. Det er også noen spørsmål som en kunne tenke seg ville fått endret oppslutning siden sist, men som ikke har fått det. I dette kapitlet skal vi gå inn på begge disse forholdene.

5.1. Spørsmål som berører arbeidslivet

Vi fikk i år en endring i mer «*innvandrervennlig*» retning på flere spørsmål som berører arbeidslivet. Det ble for eksempel signifikant flere som sa seg helt eller nokså enig i at «*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*», mens andelen helt eller nokså uenige gikk ned. Økningen i enig-andelen var på 5 prosentpoeng, mens andelen uenige sank med 2 prosentpoeng.

Andelen «*helt enige*» i at «*Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn*» gikk likeledes opp med 5 prosentpoeng, mens andelen «*nokså enige*» gikk tilbake med 4 prosentpoeng. Selv om dette nesten går «*opp i opp*», betyr det en sterkere aksept av utsagnet. I samme omgang gikk andelen uenige ned med 2 prosentpoeng.

Det tredje beslektede utsagnet gjelder arbeidsinnvandring og har ordlyden «*Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til norsk økonomi*». Andelen enige økte her med 4 prosentpoeng, mens andelen uenige gikk ned med 1 prosentpoeng.

Vi har tidligere sett tegn til at endring i de arbeidsrelaterte spørsmålene kan ha en sammenheng med konjunkturutviklingen i landet (Blom 2010). I oppgangstider synes folk å være mer optimistiske med hensyn til mulighetene på arbeidsmarkedet og dermed også mindre uvillige til å la knappe goder tilflytte innvandrere. En fersk studie basert data fra European Social Survey fra flere land og tidspunkter støtter eksistensen av slike mekanismer, spesielt blant lavt utdannede (Finseraas, Pedersen

og Bay 2014). Oppgangstider kan dessuten i seg selv bli assosiert med tilgang på utenlandsk arbeidskraft.

Ut fra en slik hypotese burde det være relevant å undersøke om oppgangen i velvilje til innvandrere på spørsmål som berører arbeid, motsvarer eventuelle endringer i makroforhold på arbeidsmarkedet. Slike endringer er vanskelig å finne. Riktignok kunne avisene i slutten av august melde at handelen hadde steget med 1,2 prosent fra mai til juni, mens forventningen hadde vært på 0,5 prosent. Boligprisene var likeledes 1,1 prosent høyere enn på samme tid i 2013, og også den generelle prisstigningen økte kraftig fra juni til juli (Aftenposten 21.8.2014). Det såkalte Forventningsbarometeret (2014), som med bistand fra TNS Gallup måler befolkningens forventninger til egen og landets økonomi på oppdrag for Finans Norge, viser for øvrig for tredje kvartal 2014 sterk økning i troen på egen økonomi samtidig som befolkningen er avventende med hensyn til utviklingen i landets økonomi.²

Optimismen er på den annen side heller moderat i Statistisk sentralbyrås (2014a, s. 12) omtale fra september 2014 av konjunkturutviklingen i Norge: «Vi tror ikke at veksten i 2. kvartal innebærer starten på en tydelig konjunkturoppgang i Norge, men snarere at veksten i ett års tid framover i større grad vil ligge under enn over trend. Mot slutten av 2015 anslår vi at en moderat konjunkturoppgang vil feste seg.» Artikkelen refererer Arbeidskraftundersøkelsen (AKU) som viser en ledighet på 3,5 prosent for 2013 og henholdsvis 3,5 og 3,2 prosent for første og andre kvartal i 2014. Registerbaserte ledighetstall fra NAV (2014) viser på sin side 2,7 prosent for mai og juni, 3,0 prosent for juli og 2,9 prosent for august. Tallene for arbeidsledigheten er med andre ord lave og uten oppsiktsvekkende endringer fra måned til måned.

Det kan gi grunn til å spørre om holdningsendringen vi ser i våre data på flere spørsmål – alle i mer «innvandrervennlig» retning – kan skyldes en mindre utvalgsskjevhet. Muligheten er alltid til stede, selv om den er statistisk liten, for at utvalget ved en tilfældighet kan romme en viss overvekt av generelt innvandrervennlige intervjupersoner. Av argumenter som taler mot en slik forklaring, er at en i så fall trolig skulle vente tilsvarende endringer i holdningen til innvandreres kulturbidrag, ønskeligheten av at innvandrere blir mest mulig som «nordmenn» og i spørsmålene om opplevelse av ubehag ved ulike scenarier i møte med innvandrere. I disse spørsmålene er det ingen signifikante endringer å spore.

En alternativ hypotese er dermed selvfølgelig at det kan ha vært fjorårets utvalg som var skjevt i innvandrerkritisk retning. I så fall bringer årets undersøkelse målingene tilbake på plass til nærmere det nivå de «egentlig» var på også i fjor. Heller ikke dette gir imidlertid noen «vanntett» forklaring. Omtrent samme innvendinger kan reises mot denne hypotesen som den foregående: Hvorfor ble da ikke svarene på andre holdningsspørsmål i fjorårets undersøkelse, vridd i mer kritisk retning, som for eksempel spørsmålet om kultur, misbruk av sosial velferd, bidrag til utrygghet og lik mulighet til arbeid, indikatorer som forble uendret?

Det er vanskelig å finne gode forklaringer på at svarene på spørsmål som gjelder arbeid, denne gang har beveget seg i innvandrervennlig retning. Noen flere enn i fjor synes deres innsats i arbeidslivet er nyttig, at de bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn og at ikke-nordisk arbeidsinnvandring bidrar positivt til landets økonomi. De to siste årene (2012-2013) har det vært en liten nedgang i tallet på nyankomne arbeidsinnvandrere til Norge, både absolutt og relativt (Statistisk sentralbyrå 2014b). Det er mulig at dette kan ha bidratt til å senke medieoppmerksomheten mot dette fenomenet og således også redusert et eventuelt negativt fokus på innvandrere som konkurrenter på arbeidsmarkedet og framtidig

² Data ble innsamlet 7.-13. august, dvs. ved avslutningen av vårt feltarbeid.

mottakere av velferdsmidler, se omtale i fjorårets holdningsrapport (Blom 2013, kapittel 5.3 og 5.4).

5.2. Spørsmål om utrygghet

En av de mest signifikante endringene fra i fjor til i år kom i tilknytning til et utsagn om utrygghet: «*Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*». Mens 35 prosent sa seg helt eller nokså enig i dette i 2013, gikk andelen enige ned til 28 prosent i 2014. Samtidig økte andelen helt uenige med 7 prosentpoeng fra i fjor. Sammen med andelen nokså uenige økte andelen uenige fra 52 til 60 prosent i år.

Dette kan i noen grad framstå som en overraskelse. I den grad holdningen har endret seg overfor dette utsagnet, skulle en snarere tro at endringen ville gått den andre veien. Spesielt er det nok av hendelser i deler av verden som innvandrere i Norge kunne tenkes å bli assosiert med, via felles fødeland, kulturelt og religiøst opphav. Like fullt kan det virke som at befolkningen i Norge vet å holde fra hverandre innvandrere som lever sine liv i det norske samfunnet og landsmenn eller trosbrødre i andre deler av verden som deltar i konflikter med virkemidler vi stiller oss uforstående til.

Den siste tiden har det likevel vært mulig å se forbindelseslinjer mellom hva som skjer «her hjemme» og voldelige konflikter i Midt-Østen og Afrika. Koplingene oppstår ved at unge innvandrere, gjerne født og oppvokst i Norge, reiser til konfliktområder som Syria, Irak eller Somalia for å få opplæring og delta i «hellig krig». I den grad de vender tilbake til Norge etter «tjeneste» i utenlandske opprørsgrupper, er det frykt for at erfaringer fra krigssonen skal ha endret deres verdensbilde og fått dem til å ønske å utføre liknende krigs- eller terrorhandlinger på norsk jord.

Denne frykten ble plutselig aktualisert da landets justis- og beredskapsminister, sammen med PST-sjef og fungerende politidirektør, innkalte til pressekonferanse om morgenen torsdag 24. juli 2014. På pressekonferansen ble det meddelt at det foreligger en konkret trussel mot Norge der personer med tilknytning til en ekstremistisk gruppe i Syria kan ha til hensikt å gjennomføre en terroraksjon i Norge. PST (Politiets sikkerhetstjeneste) sier de ikke er kjent med hvilke mål som eventuelt står i fare for å bli rammet og heller ikke tidspunktet for aksjonen, men det skal være i relativt nær framtid. Poenget med å informere allment om trusselen er å forklare hvorfor politiet eventuelt ville komme til å opptre væpnet på bestemte steder (flyplasser, grenseoverganger osv.) og be folk ha et våkent øye med eventuelle uregelmessigheter. På denne måten håper myndighetene å avskrekke eventuelle terrorister fra å gjennomføre sine planer. Justisministeren passer imidlertid på å tilføye at landets borgere «ikke må fordømme og reagere mot enkeltgrupper på bakgrunn av denne trusselen».

Pressekonferansen og det som sies og gjøres de nærmeste dagene, har øyensynlig ingen merkbar virkning på hva som framkommer på spørsmålet om innvandrere som en mulig «kilde til utrygghet». De fleste intervjuene er riktignok allerede gjennomført når pressekonferansen holdes den 24. juli. Bare 16 prosent av intervjuene finner sted i tiden fra og med denne datoen til feltarbeidet avsluttes 9. august. Vi har ikke undersøkt om det finnes tegn på at svarfordelingen endret seg etter 24. juli. Om så er, har det likevel ikke kunnet trekke holdningsendringen i motsatt retning.

5.3. Mottak av flyktninger og asylsøkere

Som det framgikk av tabell 3.3 har holdningen til spørsmålet om hvor lett eller vanskelig det skal være for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, vært stabil over mange år. Spesielt når det gjelder andelen som ønsker at det skal bli lettere. Andelen som valgt dette svaralternativet, har fluktuert mellom

ytterpunktene 5 og 9 prosent i løpet av årene spørsmålet har blitt stilt (fra 2002). I årene fra 2008 til 2013 har andelen som har ønsket en oppmykning av flyktninger og asylsøkeres adgang til opphold, ligget rundt 7 prosent. Over tid har det imidlertid vært en svak dreining fra dem som synes det bør bli vanskeligere å få opphold, til dem som synes adgangen bør være «som i dag».

På denne bakgrunnen er det ganske oppsiktsvekkende at andelen som synes det bør bli lettere å få opphold, plutselig går fra 7 til 18 prosent, mer enn en dobling av denne andelen. Det gir grunn til å spørre hvilke forhold som kan tenkes å ligge bak en så markant holdningsendring.

Vi har tidligere pekt på at variasjonen i svarene på dette spørsmålet synes å ha en forbindelse med hvordan utviklingen er i de årlige tallene på asylsøkere. Et høyt antall asylsøkere kan synes å utløse et ønske om innstramning i asylovgivningen, mens lave asylsøkertall er lettere å forene med en mer liberal holdning (Blom 2010). Særlig uventet er dette for så vidt ikke, ettersom spørsmålets ordlyd legger opp til at respondenten relaterer svaret til situasjonen i dag.

Når vi imidlertid undersøker variasjonen i tilstrømningen av asylsøkere, framstår den som ganske stabil den siste tiden. Det årlige antallet har ligget rundt 9 000 til 12 000 i årene 2010-2013 (Utlendingsdirektoratet 2014a). Tallet på asylsøkere fra januar til og med august måned har ligget mellom 6 000 og 8 000 i årene 2010-2014, med 7 500 i år og 7 900 i fjor (Utlendingsdirektoratet 2014b). Det er således ikke grunn til å tro at det er endringer i tilstrømningen av asylsøkere til landet som kan ha skapt endringer i holdningen til mottak av flyktninger og asylsøkere i 2014.

En annen mulighet vil alltid være at spesielle saker får stor oppmerksomhet i media og utløser et engasjement i befolkningen, gjerne i forbindelse med avgjørelser fra myndighetenes side som fortoner seg urimelig i manges øyne. Vi så eksempler på dette i 1996 da et stort antall barnefamilier satt i kirkeasyl og pressen lagde reportasjer om barna som kunne pådra seg psykiske skader hvis situasjonen fikk fortsette på ubestemt tid. I intervjuundersøkelsen som ble holdt i mai-juni det året, økte andelen som sa seg enige i at Norge burde «gi opphold til flyktninger og asylsøkere i minst samme omfang som i dag»³, med 14 prosentpoeng fra året før (Blom 1996).

Et liknende tema har vært oppe i år i forbindelse med barn som har vokst opp i Norge, men som nektes lovlig opphold hvis foreldre har gitt uriktige opplysninger til myndighetene. Barna som ikke kjenner noe annet land enn Norge og som er godt integrert, skal ut av landet sammen med sine foreldre. For noen virker det urimelig at barna skal straffes for foreldrenes lovbrudd, og det hevdes at barnas beste bør ha forrang framfor «innvandringsregulerende hensyn». Til støtte for dette syn anføres paragrafer i Barnekonvensjonen som Norge har sluttet seg til. To slike saker har figurert i media nylig. Etter runder i rettsapparatet får det ene barnet bli, mens det andre sendes ut av landet. Behandlingen av «lengeværende barn» i forbindelse med asylsaker ble for øvrig satt på dagsordenen av støttepartiene Venstre og Kristelig Folkeparti i forbindelse med dannelsen av Solberg-regjeringen høsten 2013. Avtaleteksten sier blant annet at det skal gjennomføres «en regelendring som gjør at utlendingsmyndighetene i større grad vektlegger hensynet til hva som er barnefaglig forsvarlig» (Asylavtalen 2014).

Spørsmålet om mottak av kvoteflyktninger fra Syria er også en mulig påvirkningsfaktor. Den forrige regjeringen gjorde tidlig et vedtak om å ta imot 1 000 ekstra kvoteflyktninger fra Syria i tillegg til den årlige kvoten på 1 500 personer. Den nye regjeringen viderefører dette. Både Amnesty International og Sosialistisk venstreparti aksjonerte senere for at den ekstra kvoten burde utvides til 5 000 personer, noe regjeringen ikke ønsket. Da Utlendingsdirektoratet (UDI) gikk

³ Spørsmålet hadde en annen ordlyd i årene 1993-2000 enn i dag.

i gang med å velge ut de 1 000 flyktingene som skulle få komme til Norge, tok de først ut 625 personer fra flyktingleirer i Libanon og Jordan.⁴ Valget ble gjort blant kandidater pekt ut av FNs høykommissær for flyktinger (UNHCR). Blant kravene som norske myndigheter satte, var at personene som ble valgt ikke skulle ha vært involvert i væpnet kamp og tilhøre komplette familier slik at det ikke senere ville bli særlig behov for familiegjenforening. Om lag en firedel av de utvalgte hadde til dels store medisinske behov.

Uttaket av de resterende 375 flyktingene skulle finne sted blant syriske flyktinger i Tyrkia. Norske kommuner gir i juni måned 2014 beskjed via IMDi (Integrerings- og mangfoldsdirektoratet) at framtidige uttak bør unngå flyktinger med handikap og medisinske problemer ettersom kommunenes kapasitet til å handtere denne type flyktinger er sprenget. Kommunene ønsker at flyktingene de mottar i fortsettelsen skal være lette å integrere og evner å ta vare på seg selv. UDI ber Justis- og beredskapsdepartementet avklare om dette skal legges til grunn for deres videre uttak av syriske flyktinger og således risikere at uttaket i Tyrkia vil gi en høyere avslagsprosent. Blant flyktingene som UNHCR ønsker å bosette i Norge, er det mange med handikap og alvorlige medisinske problemer som krever langvarig behandling. Det er nettopp derfor FNs høykommissær mener de trenger å bli gjenbosatt i vestlige land.

I svaret fra den politiske ledelsen i Justisdepartementet slår departementet fast at kommunenes henstilling om å unngå pleietrengende flyktinger skal følges. Det anføres blant annet at flere hjelpetrengende flyktinger fra Syria vil kunne skape problem for dem som allerede sitter i overfylte asylmottak og som også trenger oppfølging. Beslutningen hevdes for øvrig å være i tråd med Solberg-regjeringens erklæring der det heter at Norge skal «prioritere kvoteflyktinger med størst sjanse for vellykket integrering», en formulering som dermed også støttepartiene godtok. Betyr dette at UDI ikke lykkes i å fylle den resterende kvoten med flyktinger for gjenbosetting i Norge, vil kommisjonen kunne fullføre uttaket senere på høsten i Libanon og Jordan.

Disse saksforholdene slås stort opp i media i ukene før vårt feltarbeid innledes 2. juli. Oppslagene preges av indignasjon over at et rikt land som Norge avviser å ta imot syke og lidende fra borgerkrigens Syria og i stedet foretrekker å hjelpe de friskeste av flyktingene, som kanskje trenger hjelpen minst. Som bakteppe presenteres et ødelagt land der regjeringen fører krig mot egen befolkning slik at 160 000 dør, 2,5 millioner flykter fra landet og 6,5 millioner blir interne flyktinger.

5.4. Innvandrere som hjemmehjelp, nabo eller svigersønn/datter

I uke 29 i 2013 ble det i løpet av noen dager virvlet opp en diskusjon i media om formuleringene i SSBs årlige undersøkelse av holdninger til innvandrere og innvandring. Se kortfattet omtale i avsnitt 5.5 i fjorårets rapport (Blom 2013). Ankepunktet mot undersøkelsen var hovedsakelig at bruken av ordet «innvandrere» i mange av spørsmålsformuleringene ble oppfattet som for upresis idet det etterlot intervjupersonen i tvil om hvilken «type» innvandrere det var snakk om. Var det en flykting eller en arbeidsinnvandrere? Var det en innvandrere fra Sverige, Polen, USA eller Somalia? Var vedkommende trygdemottaker, yrkesaktiv eller kriminell?

Påstandene om formuleringen av SSBs spørsmål overså at vi tross alt har med noen avgrensninger av innvandringen i enkelte av våre spørsmål. Et spørsmål handler eksplisitt om flyktinger og asylsøkere, et annet om arbeidsinnvandring fra land utenom Norden. Det er imidlertid ellers riktig at vi ikke presiserer nærmere hvilke

⁴ Den følgende framstillingen bygger på artikler av journalistene Per Anders Johansen og Solveig Ruud i Aftenposten medio juni 2014.

opprinnelsesland eller innvandringsgrunner vi har i tankene når vi spør om holdningen til innvandrere og deres deltakelse i samfunnet. Dette er for øvrig stort sett slik det også gjøres i en rekke andre norske og internasjonale undersøkelser som foretas i Norge, som Valgundersøkelsen, Verdiundersøkelsen (World Values Survey/European Values Study), Norsk Monitor, Mangfoldsbarometeret (IMDi), Den europeiske samfunnsundersøkelsen (ESS) og International Social Survey Programme (ISSP). Alle spør om innvandrere, og det gis sjelden noen ytterligere presisering.

Ved å la være å utdype opprinnelsesland og/eller innvandringsgrunn i tilknytning til begrepet «innvandrer» blir det opp til respondenten selv å definere det. Vi antar at de fleste vil tenke på en innvandrer med bakgrunn fra et land i Asia eller Afrika. I senere tid, etter at flere øst-europeiske land ble medlemmer av EU/EØS, kan det selvfølgelig også være at noen vil tenke på en innvandrer fra Polen eller Baltikum idet de hører spørsmålet. Det har imidlertid hele tiden vært meningen at respondenten selv skulle definere innholdet i begrepet i tillit til at definisjonen ville bli noenlunde ensartet for de fleste.

Fordi en intervjuer for mange år siden meldte behov for en presisering av begrepet, fikk instruksene til intervjuerne i 2004 et tillegg der begrepet «innvandrer» ble forsøkt presisert. Definisjonen har hatt litt varierende språkdrakt gjennom årene, i takt med endringer i SSBs terminologi, men siden 2009 har ordlyden vært denne: *”Innvandrere i Norge er utenlandsfødte personer med to utenlandsfødte foreldre som er registrert bosatt i landet. Adopterte fra utlandet regnes ikke som innvandrere. I spørsmålene siktes det til innvandrere med landbakgrunn fra Øst-Europa, Asia (inkl. Tyrkia), Afrika og Sør- og Mellom-Amerika. Dette opplyses dersom IO ber om en presisering.”* Observasjon av feltarbeidet i tidligere undersøkelser gir grunn til å tro at de færreste intervjuerne benytter instruksene særlig aktivt mens intervjuet pågår. De aller fleste respondentene besvarer således spørsmålene på bakgrunn av sin egen oppfatning av begrepet innvandrer.

Hvorvidt egen oppfatning for mange faller sammen med presiseringen i instruksene, fikk vi en test på i årets undersøkelse. Ved å legge inn ordene «...og kommer fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika» i siste del av innledningen til spørsmål 2 – som vi for øvrig flyttet nest sist for å unngå at skulle påvirke tolkningen av spørsmålene som fulgte etterpå – ville vi se om det førte til endringer i de avgitte svarene. Det gjorde det ikke, som vi så i avsnitt 3.2 foran. På de to første enkeltspørsmålene ble utfallet akkurat det samme som året før: Bare 8 prosent ville synes det var ubehagelig å få en innvandrer (fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika) som hjemmehjelp for en selv eller andre i nær familie, og bare 6 prosent ville synes det var ubehagelig å få en innvandrer (fra nevnte del av verden) som ny nabo. På det siste enkeltspørsmålet endret svarfordelingen seg med 2 prosentpoeng, men ikke i den retningen vi ville forvente: 23 prosent, mot 25 prosent i 2013, ville føle ubehag ved at egen sønn eller datter ville gifte seg med en innvandrer (fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika), med andre ord en nedgang.

Når det gjelder spørsmål 2, ser det altså ut til at svarfordelingen ikke påvirkes av om presiseringen fra instruksene gjøres eksplisitt for alle respondentene eller ikke. Vi antar at dette er tilfelle også for utsagnene i spørsmål 1, selv om det ikke er blitt testet. Spørsmål 2 ble utpekt til forsøksobjekt fordi eventuelle endringer i utfallet på dette spørsmålet ville kunne avleses mot en bakgrunn av stabile resultater fra tidligere år. Dermed kunne en med rimelig grad av sikkerhet gå ut fra at eventuelle (større) avvik i utfallet, kunne henføres til endringen i spørsmålets ordlyd. Et brudd i tidsserien ville også lettere kunne tolereres for spørsmål 2 enn for utsagnene i spørsmål 1 som må anses å være mer sentrale.

Konklusjonen på eksperimentet er at vi foreløpig ikke ser noen tvingende grunn til å endre ordlyden i spørsmålene. Dermed fortsetter definisjonen av begrepet

«innvandrere» for det store flertallet å være opp til deres egen definisjon, mens det lille mindretallet som ber om en presisering, kan få den nødvendige avklaring ved at intervjueren siterer instruksene. Resultatet av eksperimentet tyder på at det er noenlunde samme landgruppe som begge har i tankene, både de som svarer intuitivt med én gang og de som etterlyser en presisering.

6. Holdninger etter bakgrunnskjenneegn

I dette kapitlet gjennomgår vi de viktigste variasjonene i holdningene til innvandrere og innvandring etter demografiske og sosiale kjennetegn. Tabellene i vedlegg B bak i rapporten representerer empirien som vi bygger kommentarene på. Tabellene er ordnet slik at vi tar for oss en uavhengig variabel om gangen og viser hvordan den er assosiert med ulike utfall på de enkelte holdningsvariablene og variablene som viser graden av kontakt med innvandrere. Alle fordelinger er veid med frafallsvekter etter utdanningsnivå.

Variablene som måler graden av kontakt med innvandrere, på hvor mange arenaer kontakten foregår, med hvor mange innvandrere, hvor ofte og med hvilket utbytte, kan i prinsippet opptre både som avhengige og uavhengige variabler. Her benytter vi dem på begge måter, men utelater selvfølgelig tabeller der samme variabel ville opptrådt både som uavhengig og avhengig variabel i samme tabell!

For å lette tilegnelsen av innholdet i tabellene er svarene forenklet ved at kategoriene "helt (u)enig" og "nokså (u)enig" er slått sammen til "(u)enig".

I tabeller der variablene "Kontakt med hvor mange innvandrere?", "Hvor ofte kontakt med innvandrere?" og "Personlig erfaring med innvandrerkontakt" opptre som *avhengige*, utelates kategorien "har ikke kontakt" for å unngå at fordelingen av svarene mellom de øvrige kategoriene framstår som residualer til den ganske store andelen uten kontakt. Når det gjøres slik, vises tydeligere hvordan de øvrige kategoriene i den avhengige variabelen varierer etter kjønn, alder, utdanning osv. for den delen av befolkningen som *har* kontakt med innvandrere. Hvor stor andel som er *uten kontakt* med innvandrere etter ulike bakgrunnsvariabler, framgår i hvert tilfelle av tabellene som viser fordelingen av antall arenaer for kontakt.

Kategorien "har ikke kontakt" beholdes imidlertid når kontaktvariablene opptre som *uavhengige* variabler i tabellene. Det påvirker ikke fordelingen mellom kategoriene i den avhengige variabelen at også kategorien *uten kontakt* er med blant de uavhengige variablene. Dermed kan variasjonen i den avhengige variabelen avleses både for ulike grader av kontakt og for dem som er uten innvandrerkontakt.

6.1. Kjønn

I årets undersøkelse varierer holdningene til innvandrere og innvandring etter kjønn på en ganske entydig måte. I mange holdningsspørsmål inntar kvinnene i noe større grad enn menn velvillige standpunkter til innvandrere og innvandring. Som eksempel kan nevnes synet på innvandreres innsats i arbeidslivet, bruken av sosiale velferdsordninger, innvandreres virkning på tryggheten i samfunnet og erfaringen av kontakt med innvandrere. På noen områder er kjønnsforskjellen relativt stor.

Det gjelder framfor alt i spørsmålet om innvandrere flest «beriker det kulturelle livet i Norge». Til det svarer 73 prosent av kvinnene bekreftende, mot 64 prosent av mennene. I fjorårets undersøkelse var tilsvarende differanse på 4 prosentpoeng. Ellers er forskjellen omtrent den samme i år som i fjor i synet på om «*innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig*». Blant menn svarer 49 prosent at de bør det, mens 43 prosent av kvinnene deler dette synet.

Vi merker oss ellers at 20 prosent av kvinnene synes det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, mens 16 prosent av mennene er av samme

oppfatning. Også i fjorårets undersøkelse var kvinnene noe mer liberale i dette spørsmålet enn menn, men da var det først og fremst blant dem som syntes det burde bli vanskeligere å få opphold, at kjønnsforskjellen kom til syne.

Endelig kan nevnes at andelen som ikke tror at arbeidsinnvandring fra land utenom Norden er positivt for den norske økonomien, er større blant menn enn kvinner. Kjønnsforskjellen er på 6 prosentpoeng i år, mot ubetydelig i fjor.

6.2. Alder

Hovedmønsteret som går igjen i de fleste tabellene, er at aldersgruppen 25-44 år har de mest liberale eller «innvandervennlige» holdningene, mens aldersgruppen 67-79 år har minst av dette. Det kan variere noe om det er de yngste (16-24 år) eller de nest eldste (45-66 år) som kommer på andreplass i innvandervennlig orientering. I årets undersøkelse er det den yngste aldersgruppen som i flest tabeller inntar «andreplassen». Som vi skal se i neste avsnitt (6.3), varierer holdningene også systematisk etter utdanningsnivå. Når vi derfor finner at det er den nest yngste aldersgruppen som representerer det mest liberale alderssegmentet, er det derfor ikke uten sammenheng med at det også er dem som har flest med høyere utdanning (46 prosent mot 11 prosent blant de yngste og 35 prosent blant de nest eldste).

Noen eksempler på sammenhengen mellom utdanning og holdninger: 61 prosent blant de nest yngste avviser at «*innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*», mot 57 prosent blant de yngste og 53 prosent blant de nest eldste. 36 prosent blant de eldste er helt eller nokså uenige i den siterte påstanden.

Utfallet er omtrent det samme når det gjelder påstanden at «*innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*». Her er det igjen de nest yngste som har flest opponenter, 69 prosent. Blant de yngste er 64 prosent uenige og blant de nest eldste 58 prosent. I gruppen av eldste er det 43 prosent som avviser utsagnet og 43 prosent som tror det er riktig. Blant de nest yngste er det bare 21 prosent som er enige i utsagnet.

Når det gjelder *kontakten* med innvandrere, gjenfinner vi også i stor grad det samme mønsteret. Det er aldersgruppen 25-44 år som har kontakt med innvandrere på flest arenaer. 51 prosent av befolkningen i denne aldersgruppen har kontakt med innvandrere på to eller flere arenaer, mens tilsvarende andel blant aldersgruppen 16-24 år og 45-66 år er henholdsvis 39 og 33 prosent. Bare 6 prosent blant de eldste har kontakt med innvandrere på to eller flere arenaer. Hele 62 prosent blant de eldste har ikke kontakt med innvandrere, mot 22 prosent blant de to yngste gruppene. Blant dem som *har* kontakt med innvandrere, er det også de nest yngste som har kontakt med flest. 36 prosent av dem sier de har kontakt med flere enn ti innvandrere. Tilsvarende andel blant de eldste er 26 prosent, men da er altså 62 prosent av de eldste sortert fra.

På et par spørsmål finner vi et avvik fra dette mønsteret når det gjelder hvilken aldersgruppe som framstår som mest tolerant eller liberal. Både når det gjelder oppfatningen om at «*innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig*» og på spørsmålet om det ville oppleves ubehagelig dersom en sønn eller datter skulle «*ville gifte seg med en innvandrer*»⁵ finner vi, tydeligst i det første tilfellet, at det er de yngste som i størst grad avviser konformitetspresset. Tilsvarende funn ble gjort i fjorårets undersøkelse og flere ganger tidligere. Til vår overraskelse har vi denne gang også et eksempel på at det er den eldste gruppen som inntar det mest «innvandervennlige» standpunktet. I spørsmålet om å gi flyktninger og asylsøkere opphold i landet, svarer 21 prosent av de eldste at det bør bli lettere å få opphold – en høyere andel enn i noen av de andre aldersgruppene. Forskjellen i svarene mellom aldersgruppene er riktignok liten. Størst er

⁵ En innvandrer som «*kan norsk og ikke er fra Vest-Europa og Nord-Amerika*».

avstanden til de nesteldste hvis andel som svarer «lettere», er 16 prosent. Av dem som *har* kontakt med innvandrere, er det også de eldste som i størst grad gir uttrykk for at kontakten med innvandrere har vært «hovedsakelig positiv».

6.3. Utdanningsnivå

Årets resultater er omtrent som fjorårets med hensyn til betydningen av utdanning. Høyt utdannede har mer liberale eller «innvandrervennlige» holdninger enn lavt utdannede. Ofte er forskjellen i andelen som inntar det «innvandrervennlige» standpunktet, stor mellom personer med grunnskolen som høyeste utdanningsnivå og personer med lang høyere utdanning (5-8 år). Noen eksempler: 17 prosent grunnskoleutdannede er uenige i at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv mot 3 prosent blant personer med lang universitets-/høgskoleutdanning. 9 prosent blant de grunnskoleutdannede synes det ville være ubehagelig med en innvandrer⁶ som nabo mot 1 prosent blant de høyest utdannede. Det er likeledes 32 prosent blant de grunnskoleutdannede som er enige i at «*innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*», mot 4 prosent blant de universitets-/høgskoleutdannede med lang utdanning.

At forskjellen mellom høyt og lavt utdannede er så vidt stor, skyldes som regel stor avstand i oppfatningen mellom utdannede på videregående nivå og på lavt universitets-/høgskolenivå. Mellom disse gruppene kan forskjellen i andelen som sier seg enig eller uenig i en oppfatning, ikke sjelden være opp mot 20 prosentpoeng. Forskjellen mellom de to laveste nivåene eller de to høyeste kan være bare en femdel av dette. 65 prosent av personene med utdanning på videregående nivå er for eksempel enige i at arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi, mens enigheten omfatter 84 prosent av personene med kort universitets-/høgskoleutdanning. Forskjellen internt mellom de to gruppene med henholdsvis lav og høy utdanning er 5 og 4 prosentpoeng.

Tilsvarende finner vi at 52 prosent av de utdannede på videregående nivå er enige i at «*innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig*», mens andelen på kort universitets-/høgskolenivå som mener det samme, er på 32 prosent. Prosentforskjellen mellom andelen enige på grunnskole- og videregående nivå er derimot bare 2 prosentpoeng (54 mot 52 prosent), mens tilsvarende forskjell mellom kort og lang universitets-/høgskoleutdannelse er på 6 prosentpoeng.

Unntaksvis finner vi at holdningen er mindre innvandrervennlig eller liberal blant personer med utdanning på videregående nivå enn på grunnskolenivå. For eksempel synes 30 prosent av personene med fullført videregående skole at det ville være ubehagelig om en sønn eller datter ville gifte seg med en innvandrer⁷, mens «bare» 25 prosent av de grunnskoleutdannede sa det samme. Tilsvarende er det 13 prosent blant personene med utdanning på videregående nivå som synes det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold, mot 17 prosent blant de grunnskoleutdannede. Det er likevel færre blant de med kort universitets-/høgskole enn de med lang universitets-/høgskole som går inn for lettelser i adgangen til riket (25 mot 29 prosent).

6.4. Bostedsstrøk

Kjennemerket bostedsstrøk angir graden av tett eller spredt bosetting på intervju-personenes bosted. Som vi har sett ved tidligere anledninger, senest i fjor, er det en klar sammenheng mellom ytterkategoriene av kjennemerket bostedsstrøk og holdningene til innvandrere og innvandring. Blant bosatte i spredtbygde strøk er velviljen overfor innvandrere eller innvandring minst, mens den er størst i de mest tettbygde strøkene.

⁶ Se fotnote 5.

⁷ Se fotnote 5.

Tettsteder er for øvrig definert som samlinger av hus der det bor minst 200 personer og avstanden mellom husene ikke overstiger 50 meter (Statistisk sentralbyrå 2014c). Spredtbygde strøk er områder som faller utenfor de tettbygde. Tettstedene klassifiseres etter innbyggertallet; de mest tettbygde omfatter 100 000 bosatte eller flere. Hit hører Oslo, Bergen, Stavanger/Sandnes, Trondheim og Drammen.

Som eksempler på sammenhengen mellom bostedsstrøk og holdninger, har vi at 57 prosent i spredtbygde strøk samstemmer i at «*innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge*», mens andelen som deler denne oppfatningen i tettbygde strøk med 100 000 innbyggere eller flere, er 75 prosent. Tilsvarende er det 38 prosent i spredtbygde strøk som er enige i at «*innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*», mens bare 22 prosent i de mest tettbygde strøk mener dette.

På noen holdningsindikatorer finner vi at skepsisen mot innvandrere gradvis trappes ned fra spredtbygde til de mest tettbygde strøk. Vi finner det for eksempel når det gjelder andelen som er enige i at «*innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig*». I spredtbygde strøk er 54 prosent enige i dette, mens andelen synker med økende strøktetthet til 43 prosent i de mest tettbygde strøk. Tilsvarende avtar andelen som synes det ville være ubehagelig å få en innvandrer⁸ som svigersønn-/datter fra 28 prosent i spredtbygde strøk til 20 prosent i de største byene. Endelig ser vi en jevn økning i andelen som synes det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i landet, fra 15 prosent i spredtbygde strøk til 22 prosent i de mest tettbygde strøk.

En mulig forklaring på dette mønsteret er at kontakten med innvandrere øker med graden av tettbygghet. Våre data bidrar delvis til å underbygge dette. Mens andelen uten kontakt med innvandrere er 38 prosent i spredtbygde strøk, er den 30 prosent i tettbygde strøk med minst 100 000 innbyggere. Blant dem som *har* kontakt, er det også en større andel som har kontakt med *mange* innvandrere (flere enn ti) i de mest tettbygde strøk. 53 prosent av dem som har kontakt, har dessuten *daglig* kontakt i de mest tettbygde strøk, mot 32 prosent i spredtbygde strøk.

6.5. Landsdel

Det er stort sett vanskeligere å finne klare sammenhenger mellom landsdel og holdninger enn mellom bostedsstrøk og holdninger. Den eneste sammenhengen som gjentar seg ofte er at bosted i Akershus og Oslo som hovedregel går sammen med velvillige eller tolerante holdninger til innvandrere og innvandring. På motsatt side står ikke sjelden bosatte i Hedmark og Oppland eller Østlandet ellers (det vil si fylkene Østfold, Buskerud, Vestfold og Telemark).

For eksempel er 81 prosent i Akershus og Oslo enige i at «*innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*», mot 71 prosent i Hedmark og Oppland, og mens 70 prosent av befolkningen i Akershus og Oslo er uenig i at «*innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*» er 53 prosent av befolkningen på Østlandet ellers av samme mening. Andelen som mener «*alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn*» er likeledes 92 prosent i Akershus og Oslo, mens oppslutningen om dette er 83 prosent på Østlandet ellers. Akershus og Oslo rangerer også over de andre landsdelene når det gjelder kontakt med innvandrere. 26 prosent i Akershus og Oslo har kontakt med innvandrere på tre eller flere arenaer, mens tilsvarende andel for Hedmark/Oppland og Østlandet ellers er henholdsvis 9 og 11 prosent. Av dem som *har* kontakt, er andelen med kontakt til flere enn ti innvandrere eller daglig kontakt henholdsvis 44 og 52 prosent i Akershus og Oslo. Dette er høyere enn i noen av de andre landsdelene.

⁸ Se fotnote 5.

På noen områder ser det også ut til at bosatte i Trøndelag er like liberale eller velvillig innstilt til innvandrere som bosatte i Akershus og Oslo. Vi finner dette på spørsmål om innvandreres (nyttige) innsats i norsk arbeidsliv (81 prosent enige), om innvandreres misbruk av sosiale velferdsordninger (62 prosent uenige) og spørsmålet om ubehag ved innvandrer⁹ som svigersønn-/svigerdatter (77 prosent nei). På sistnevnte spørsmål er nei-andelen i Trøndelag 8 prosentpoeng høyere enn i Akershus og Oslo. I vurderingen av arbeidsinnvandringens bidrag til norsk økonomi er likeledes andelen som mener at bidraget er positivt, den samme i Trøndelag som i Akershus og Oslo: 76 prosent.

Når det derimot gjelder spørsmålet om innvandrere bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn, er bosatte i Trøndelag på linje med bosatte på Østlandet ellers: 11 prosent er uenige, mens tilsvarende andel i Akershus/Oslo og Hedmark/Oppland er henholdsvis 5 og 3 prosent. Trøndelag og Nord-Norge er også landsdelene der andelen som vurderer kontakten med innvandrere som hovedsakelig positiv, er lavest, 71-72 prosent mot 78 prosent i Akershus og Oslo – blant dem som har kontakt.

Selv om Hedmark og Oppland i flere spørsmål er en av landsdelene med større skepsis til innvandrere og innvandring enn andre, er heller ikke dette uten unntak. Når det gjelder oppfatningene av innvandreres kulturelle bidrag, er det hele 71 prosent i Hedmark og Oppland som mener det er berikende, omtrent som i Akershus og Oslo (1 prosentpoeng lavere). Det er også i Hedmark og Oppland (og Trøndelag) at uviljen mot innvandrere¹⁰ som nabo er lavest (4 prosent).

Vi bør for øvrig notere at tallet på respondenter både fra Hedmark/Oppland og Trøndelag er under 100 til forskjell fra de øvrige landsdelene. Dette medvirker til å gjøre anslagene for disse landsdelene mer usikre enn for de andre.

Forskjeller i utdanningsnivå påvirker også utfallet i de enkelte landsdelene. Andelen med kort eller lang universitets-/høgskoleutdanning er størst i Akershus og Oslo (46 prosent), neststørst i Trøndelag (32 prosent) og lavest i de øvrige landsdelene (25-27 prosent). Tilsvarende er innslaget av tettbygde strøk med minst 100 000 innbyggere størst i Akershus og Oslo (53 prosent), neststørst i Trøndelag (41 prosent) og minst i Hedmark/Oppland, Østlandet ellers og Nord-Norge (2 prosent).¹¹

6.6. Økonomisk hovedaktivitet

På grunnlag av et sett med intervju spørsmål om inntektsgivende arbeid forrige uke eller fravær fra slikt arbeid, skolegang/studier og mottak av offentlige ytelser kan intervju personene deles inn i tre kategorier etter hva vi vil kalle «økonomisk hovedaktivitet». De tre kategoriene er inntektsgivende arbeid, skolegang/studier og mottak av trygde/pensjoner. Til sistnevnte kategori regnes mottak av AFP, alderspensjon, etterlatte-/enkepensjon, uførepensjon, stønad til enslig forsørger, arbeidsledighet eller avtjening av verneplikt.

Når holdningsindikatorne brytes ned etter økonomisk hovedaktivitet, ser vi at personer i inntektsgivende arbeid som oftest er den gruppen som i størst grad gir uttrykk for liberale eller «innvandervennlige» synspunkter. Hakk i hæl følger skoleelever/studenter med nesten like store andeler innvandervennlige holdninger, mens trygde-/pensjonsmottakere er den av de tre gruppene som i størst grad stiller seg skeptiske eller negative til innvandrere og innvandring.

⁹ Se fotnote 5.

¹⁰ Se fotnote 5.

¹¹ Prosentene i parentes i dette avsnittet refererer til andelen i vårt datamateriale.

En illustrasjon på dette er befolkningens reaksjon på utsagnet «*Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*». Blant de sysselsatte er 80 prosent enige. Andelen enige er 4 prosentpoeng lavere blant skoleelever eller studenter og ytterligere 4 prosentpoeng lavere blant trygdede eller pensjonsmottakere. Mønsteret er det samme også når det gjelder påstanden «*Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*». 23 prosent i inntektsgivende arbeid er enige i dette, 33 prosent blant elever/studenter og 43 prosent blant trygdede/pensjonister.

For enkelte av holdningsindikatorerne er det for øvrig et større «gap» mellom trygdede og pensjonister på den ene siden og de to øvrige gruppene på den andre. For eksempel er det 66 prosent blant de sysselsatte og 67 prosent blant elever/studenter som er uenige i at innvandrere flest er en kilde til samfunnsmessig utrygghet, mens bare 45 prosent av de trygdede/pensjonistene er av samme oppfatning. Tilsvarende er 71-72 prosent av de sysselsatte og de utdanningsaktive enige i at arbeidsinnvandring fra ikke-nordiske land er gagnlig for norsk økonomi, mot 65 prosent blant trygdemottakere/pensjonister.

Større enda er forskjellen i omfanget av kontakt med innvandrere mellom yrkes- eller utdanningsaktive på den ene side og trygdede/pensjonister på den annen. Mens 21-22 prosent blant de førstnevnte er uten kontakt med innvandrere, gjelder det samme minst halvparten av trygdemottakerne/pensjonistene.

På noen utvalgte holdningsindikatorer er det imidlertid skoleelevene/studentene som i størst grad står for liberale eller innvandrervennlige oppfatninger. Vi finner dette når det gjelder andelen som synes det ville være ubehagelig å få en innvandrer¹² som svigersønn/-datter og når det gjelder oppfatningen at det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge. Det er også langt færre blant de utdanningsaktive som synes innvandrere bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig (33 prosent) enn blant personer i inntektsgivende arbeid (41 prosent) eller blant trygdede/pensjonister (61 prosent). Også fjorårets undersøkelse viste samme tendens for de samme tre holdningsindikatorerne. Den gang fant vi òg at elever/studenter gav lavere tilslutning enn øvrige grupper til påstanden om at innvandrere flest er en kilde til utrygghet. Slik var det ikke i årets undersøkelse.

Det bør ikke underslås at kjennemerket økonomisk hovedaktivitet selvfølgelig korrelerer sterkt med andre variabler som i sin tur har sammenheng med holdninger til innvandrere og innvandring. Vi tenker her både på alder og utdanning. 89 prosent blant elever/studenter tilhører aldersgruppen 15-24 år, mens 50 prosent av de trygdede/pensjonistene er i den eldste aldersgruppen (67-79 år). Blant sysselsatte er hele 90 prosent i alder 25-66 år. Med hensyn til andelen med kort og lang universitets-/høgskoleutdanning er andelen 42 prosent blant sysselsatte og 19 prosent blant hver av de to øvrige gruppene.

6.7. Antall arenaer for kontakt med innvandrere

Kjennemerket angir på hvor mange arenaer intervjupersonen har kontakt med innvandrere. Det innledes med et ja/nei-spørsmål om kontakt med innvandrere og noen eksempler på steder der intervjupersonen skulle kunne tenkes å ha kontakt: «*Har du selv kontakt med innvandrere som bor i Norge, for eksempel på jobben, i nabolaget, blant venner, familie eller lignende?*». De som svarer ja, får et tilleggsspørsmål om «*i hvilke sammenhenger*» de har kontakt med innvandrere som bor i Norge. «*Er det på jobben, i nabolaget, (blant) venner og kjente, i nær familie eller på annen måte?*». Det kan oppgis flere enn ett svar. I kjennemerket vi konstruerer, er antall arenaer som nevnes av den enkelte intervjuperson, talt opp. Svært få oppgir å ha kontakt med innvandrere på fire eller fem arenaer (5 prosent),

¹² Se fotnote 5.

og slike svar grupperes derfor sammen med svarene fra dem som har kontakt på tre arenaer (10 prosent).

Tendensen i materialet er som tidligere at velviljen overfor innvandrere og innvandring øker med økende antall arenaer som det foreligger kontakt på. Sammenhengen er i en del tilfeller helt monoton, det vil si ubrutt økende ettersom tallet på arenaer øker; i andre tilfeller kan andelen som inntar et «innvandrer-vennlig» standpunkt, synke noe ved overgangen fra to til tre eller flere kontaktarenaer.

Som eksempel på helt monotone utfall kan nevnes andelen som er helt eller nokså enig i at «*innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge*». Blant dem som ikke har kontakt med innvandrere, er 59 prosent enig i dette utsagnet. Andelen stiger til 68 prosent med kontakt på én arena, 76 prosent med kontakt på to arenaer og 80 prosent blant dem som har kontakt på tre eller flere arenaer. Et annet eksempel er andelen som er uenige i at «*innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet*». Uten kontakt med innvandrere er 50 prosent uenige; med kontakt på én arena stiger andelen til 57 prosent. Med kontakt på to arenaer er andelen uenige 71 prosent, og med kontakt på tre eller flere arenaer er 74 prosent uenige i at innvandrere flest er en kilde til utrygghet.

Vi ser også at andelen som mener det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, øker monotont fra 12 prosent blant personer uten kontakt, via 17 prosent med kontakt på én arena, 23 prosent med kontakt på to og til 27 prosent blant dem som har kontakt med innvandrere på minst tre arenaer. Blant de sistnevnte er andelen som synes det bør bli vanskeligere å få opphold i Norge, 2 prosentpoeng lavere enn andelen som går inn for lettelser, mens 45 prosent ønsker *status quo*.

Ikke uventet er det også sterke sammenhenger mellom antall arenaer en har kontakt med innvandrere på, hvor mange innvandrere en har kontakt med og hvor hyppig kontakten er. Med kontakt på én arena er det for eksempel 39 prosent som har daglig kontakt. Med kontakt på to arenaer er det 45 prosent som har daglig kontakt, og med kontakt på tre eller flere arenaer er andelen med daglig kontakt oppe i 60 prosent.

Den vanligste forklaringen på at velviljen overfor minoritetsgrupper øker med økende kontakt, er at kontakt bryter ned fordommer og gjør det mulig å etablere vennskap med enkeltpersoner i den fremmede gruppen. Kontakt fremmer empati og identifikasjon under gunstige betingelser («kontakthypotesen») (McLaren 2003, Rafiqi og Thomsen 2014). På den annen side kan tett kontakt også generere irritasjon og gnisninger som kan slå ut i konflikt og uvennskap («konflikt-hypotesen»). Det kan være elementer ved kontakten eller rammebetingelsene den skjer innenfor som avgjør om utfallet blir det ene eller det andre. Våre data synes å styrke påstandene som inngår i kontakthypotesen. Et problem med tolkningen av enkle toveis sammenhenger er at årsaksforholdet er vanskelig å fastslå. Det kan være at personer som i utgangspunktet er positivt innstilt til innvandrere, har mer kontakt med innvandrere enn indifferente eller negativt innstilte personer (Danielsen og Jacobsen 2009).

6.8. Antall innvandrere som omfattes av kontakt

Også tilleggsspørsmålet om hvor mange innvandrere intervjupersonen har kontakt med, oppviser en sammenheng med holdningene vedkommende nærer overfor innvandrere og innvandring. Som vi så foran, er det få som har kontakt med bare én innvandrer (3 prosent). Dette fører nødvendigvis til at anslaget over holdningene i tilknytning til dette svaralternativet er beheftet med større usikkerhet enn de øvrige.

Hovedfunnet er som ventet – og som vi også har sett tidligere år – at holdningene til innvandrere og innvandring blir mer positive dersom intervjupersonen har kontakt med flere innvandrere. Vi har allerede konstatert at nærvær eller fravær av kontakt har betydning for holdningene, men her sannsynliggjøres at *antallet* innvandrere som omfattes av kontakten, også har betydning.

Jo flere innvandrere personen har kontakt med, desto større blir oppslutningen om innvandrervennlige holdninger. Et godt eksempel er andelen som synes det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i landet. Blant dem som mangler kontakt med innvandrere, er det 12 prosent som går inn for lettelse i adgangen til landet. Andelen øker til 16 prosent dersom intervjupersonen har kontakt med én innvandrer. Med kontakt til to til fire innvandrere, slutter 17 prosent opp om lettelse i adgangen til landet, og andelen øker ytterligere til 21 prosent blant personer med kontakt til fem til ti innvandrere. Endelig mener 26 prosent at det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i landet, hvis de selv har kontakt med flere enn ti innvandrere.

For flere av holdningsindikatorerne er det imidlertid slik at andelen innvandrervennlige øker fra dem som ikke har kontakt til dem som har kontakt med fem til ti innvandrere. Med ti eller flere innvandrere i kontaktflaten går andelen innvandrervennlige noe ned igjen. Andelen som for eksempel er enige i at «*innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*», går opp fra 66 prosent blant intervjupersoner uten kontakt til 87 prosent blant personer med kontakt til fem til ti innvandrere. Har de kontakt med enda flere innvandrere, synker andelen som er enige i utsagnet til 84 prosent.

Tilsvarende gjelder påstanden at «*innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*». 40 prosent er uenige i påstanden dersom de ikke har kontakt med noen innvandrer. Denne andelen øker lineært til 67 prosent etter hvert som tallet på kontakter blant innvandrere øker til mellom fem og ti. Andelen uenige går deretter ned til 63 prosent blant personer med over ti kontakter med innvandrere. På samme måte er det med den personlige erfaringen med innvandrerkontakt. 81 prosent av dem med kontakt med fem til ti innvandrere synes kontakten med innvandrere hovedsakelig er positiv. Har de imidlertid kontakt med flere innvandrere enn dette, synker andelen som vurderer kontakten som positiv med 12 prosentpoeng til 69 prosent. En mulig hypotese til forklaring av dette kunne være at personer med kontakt med så mange innvandrere, kanskje ikke alltid velger kontakten helt frivillig, men har kontakt med innvandrere «i embets medfør».

Vi ser for øvrig også at hyppigheten av kontakt øker med tallet på innvandrere som inngår i kontakten. Andelen med daglig kontakt er for eksempel hele 67 prosent blant intervjupersoner som har over ti innvandrere de er i kontakt med, mens tilsvarende andel er 28 prosent blant personer som er i kontakt med en til fire innvandrere.

Igjen er det selvfølgelig slik at det ikke *behøver* å være noen kausal sammenheng mellom hvor mange innvandrere en har kontakt med og hvilke holdninger en inntar. At det eksisterer en samvariasjon, synes imidlertid å være hevet over rimelig tvil, men hva som påvirker hva, er mer usikkert.

6.9. Hvor ofte kontakt med innvandrere?

Etter spørsmålet om hvor mange innvandrere personen har kontakt med, følger et spørsmål om hyppigheten av kontakt: «*Hvor ofte har du vanligvis kontakt med innvandrere?*». Svarene som tilbys er disse: «daglig», «ukentlig», «månedlig» og «sjeldnere enn månedlig». Som i fjor og tidligere år er tendensen at hyppig kontakt går sammen med mer innvandrervennlige svar. Vi ser for eksempel at andelen som synes det ville være ubehagelig dersom egen sønn eller datter skulle ønske å gifte

seg med en innvandrer¹³, er 35 prosent blant dem som er helt uten kontakt med innvandrere og 24 prosent ved kontakt sjeldnere enn månedlig. Andelen som rapporterer forventet ubehag synker til 22 prosent ved ukentlig eller månedlig kontakt. Med daglig kontakt med innvandrere, er det imidlertid bare 15 prosent som ville oppleve det nevnte scenariet som ubehagelig.

Uten kontakt med innvandrere er likeledes 40 prosent uenige i at «*innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*». Med kontakt sjeldnere enn månedlig øker andelen uenige til 56 prosent og derfra videre til 58 prosent med månedlig eller ukentlig kontakt. Daglig kontakt går sammen med 63 prosent uenige i utsagnet.

Et liknende resultat kan påvises for påstanden om at «*innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge*». Uten kontakt med innvandrere er det 59 prosent som istemmer dette, mens andelen enige 63 prosent blant personer med sjeldnere enn månedlig kontakt. Med månedlig, ukentlig eller daglig kontakt går andelen enige opp til mellom 72 og 75 prosent.

Det fins også eksempler på utfall som avviker fra en strengt monoton sammenheng mellom kontaktfrekvens og andelen som slutter opp om eller tar avstand fra et utsagn. Når det gjelder utsagnet at «*innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*» er andelen enige klart lavere blant dem uten kontakt enn blant dem med (henholdsvis 66 prosent mot 80-84 prosent), men ellers er det ingen identifiserbar sammenheng mellom andelen enige og hyppigheten av kontakt.

6.10. Personlig erfaring med innvandrerkontakt

I det siste av tilleggsspørsmålene til dem som har kontakt med innvandrere, blir intervjupersonene bedt om å evaluere kontakten etter hvor personlig tilfredsstillende den er. Er den «hovedsakelig positiv», «både positiv og negativ» eller er den «hovedsakelig negativ»? Som vi så foran er det svært få som velger å karakterisere den personlige erfaringen med kontakten som «hovedsakelig negativ». I årets intervju er det bare fem personer som gjør det – i fjor var det seks. Med så få intervjupersoner i én kategori, er det uten mening å kommentere hvordan de fordeler seg på holdningsspørsmålene. Vi må derfor «hoppe over» dem.

Spørsmålet blir dermed hvordan holdningene fordeler seg etter de tre øvrige kategoriene, uten kontakt, «både positiv og negativ» og «hovedsakelig positiv» erfaring. Ikke overraskende forskyver svarfordelingen på de enkelte holdningsindikatorer seg mot den innvandrervennlige siden etter hvert som tilfredsheten med kontakten generelt øker. Uten kontakt med innvandrere er det som nevnt 66 prosent som er enige i at «*innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv*». Med kontakt som vurderes som «både positiv og negativ», er det 74 prosent som sier seg enig i det nevnte utsagnet, og med «hovedsakelig positiv» erfaring fra kontakten med innvandrere er hele 85 prosent enige i at innvandrere flest gjør en nyttig innsats i arbeidslivet.

Tilsvarende er det som nevnt 35 prosent uten kontakt med innvandrere som ville synes det var ubehagelig å få en innvandrer¹⁴ som svigersønn eller -datter i familien. Andelen som deler denne oppfatningen, synker til 30 prosent blant personer med «både positiv og negativ» erfaring fra innvandrerkontakt. Med «hovedsakelig positiv» erfaring reduseres andelen ytterligere til det halve (15 prosent).

For flere av holdningsindikatorer er det imidlertid like vanlig at holdningsfordelingen er omtrent den samme blant personer uten kontakt med innvandrere som blant personer med «både positiv og negativ» erfaring med kontakten. For

¹³ Se fotnote 5.

¹⁴ Se fotnote 5.

eksempel er 39 prosent enige i at «*innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene*» både blant personer uten kontakt og blant personer med blandet erfaring fra kontakten. Blant dem som vurderer kontakten som «hovedsakelig positiv» er det imidlertid langt færre som tror innvandrerne misbruker de sosiale ordningene, bare 21 prosent.

Likeledes er det 59 prosent uten kontakt med innvandrere og 60 prosent med «både positiv og negativ» erfaring fra kontakten som mener at «*innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge*», mens tilsvarende andel blant dem med «hovedsakelig positiv» erfaring er 77 prosent.

6.11. Innvandrere og deres norskfødte barn

En kombinasjon av variablene innvandringskategori og landbakgrunn er benyttet til å konstruere kjennemerket "innvandrere og deres norskfødte barn". Med utgangspunkt i variabelen innvandringskategori finner vi 98 innvandrere (utenlandsfødte med to norskfødte foreldre) og 4 norskfødte med (to) innvandrerforeldre, til sammen 102 personer, i nettoutvalget. Disse deles i to etter landbakgrunn, det vil si eget eller foreldres utenlandske fødeland. Vi får da 59 personer med landbakgrunn fra Europa og Nord-Amerika og 53 personer med bakgrunn fra Afrika, Asia (inkludert Tyrkia), Sør- og Mellom-Amerika og Oseania. Sistnevnte gruppe kalles av plasshensyn "Med landbakgrunn den øvrige verden". Restgruppen, personer med to eller én norskfødt forelder, kalles "Den øvrige befolkningen" (eller i teksten "majoritetsbefolkningen").

I mangt er det innvandrerne og deres norskfødte barn med bakgrunn fra Europa og Nord-Amerika som uttrykker de mest innvandrervennlige holdningene i årets undersøkelse. I fjor var det i større grad innvandrere og norskfødte barn med bakgrunn fra øvrige del av verden som inntok denne rollen. Vi finner denne gang for eksempel at 82 prosent blant innvandrere og norskfødte barn fra Europa og Nord-Amerika mener innvandrere flest gjør en nyttig innsats i arbeidslivet, mens tilsvarende andel blant øvrige innvandrere og resten av befolkningen er 77-78 prosent. Forskjellen mellom gruppene er enda større når det gjelder andelen som er enige i at «*innvandrere flest beriker det kulturelle livet*». Det gjør 82 prosent av innvandrerne og deres norskfødte barn med bakgrunn fra Europa og Nord-Amerika, mot 56 prosent blant øvrige innvandrere og 69 prosent blant øvrige befolkning. Europeiske og nord-amerikanske innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre rangerer også øverst når det gjelder oppslutning om utsagnet at «*alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn*» - hele 94 prosent av dem gir uttrykk for dette, mot 78 prosent blant de øvrige intervju-personene med innvandrerbakgrunn og 87 prosent blant majoritetsbefolkningen.

Majoritetsbefolkningen er den mest kritiske grupperingen på flere holdningsindikatorer. For eksempel er de flest uenige når det gjelder påstanden at innvandrere er nyttige i arbeidslivet (12 mot 6 prosent) og flest enige når det gjelder påstanden at innvandrere misbruker velferdsordningene (30 mot 21-24 prosent). Det er også majoritetsbefolkningen som i størst grad slutter opp om forestillingen at innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet (29 mot 18-21 prosent) og som har flest som gjerne ser at egne barn unngår ekteskap med en innvandrer¹⁵ (25 mot 10 prosent).

Når det gjelder innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra verden utenfor Europa og Nord-Amerika, er de på noen indikatorer blant de mest selvutslettende idet de er den av de tre gruppene som uttaler seg minst innvandrervennlige. De har færrest som avviser at innvandrere misbruker sosiale velferdsordninger (46 prosent mot 54-56 prosent); de har flest som avviser at innvandrere beriker det kulturelle livet i Norge (21 mot 14-18 prosent), og færrest

¹⁵ Se fotnote 5.

som avviser at innvandrere er en kilde til utrygghet (50 mot 61-66 prosent). De har også den laveste andelen som er uenige i at innvandrere bør søke å bli så like nordmenn som mulig (18 prosent mot 32-41 prosent).

På den annen side fins det også indikatorer der innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra verden utenom Europa og Nord-Amerika skårer høyt når det gjelder «innvandervennlighet». Det gjelder framfor alt spørsmålet om mottak av flyktninger og asylsøkere. 45 prosent av nevnte gruppe synes det bør bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold, mot 21 prosent blant europeiske og nord-amerikanske innvandrere og deres norskfødte barn og 17 prosent blant majoritetsbefolkningen. Innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra øvrige del av verden peker seg også ut med størst innvandrerkontakt (på flest arenaer og med flest innvandrere) og med største andel (92 prosent) som bedømmer innvandrerkontakten som «hovedsakelig positiv».¹⁶ Det er likeledes blant innvandrere og norskfødte med innvandrerforeldre fra øvrige verden at andelen som er enige i at ikke-nordisk arbeidsinnvandring er positivt for landets økonomi, er størst (72 prosent).

Som antydnet tidligere er de to innvandrergruppene små og dermed lite robuste mot tilfeldig variasjon i svarfordelingene. Deler av avviket fra fjorårets resultater må forstås i denne kontekst.

¹⁶ Hvordan spørsmålene om innvandrerkontakt tolkes av intervjupersoner som selv har innvandrerbakgrunn, er noe uklart. Av de forskjellige arenaene er det «på jobben», «(blant) venner og kjente» og «i nær familie» der deres skårer for kontakt er høyest, men ikke over 70 pst.

Litteratur

Asylavtalen (2014): Avtale og gjennomføringspunkter om utlendingsfeltet fremforhandlet av Venstre, Kristelig Folkeparti, Fremskrittspartiet og Høyre. http://www.venstre.no/files/sentralt/asylavtalen_h_frp_krf_v_270214.pdf

Blom, S. (1996): Holdning til innvandrere og innvandringspolitikk. Spørsmål i SSBs omnibus i mai/juni 1996, *Notater* 96/49, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/a/histstat/not/not_9649.pdf

Blom, S. (2010): "Holdninger til innvandrere og innvandring", kapittel 6 i K. Henriksen, L. Østby og D. Ellingsen (red.): *Innvandring og innvandrere 2010*, Statistiske analyser 119, Statistisk sentralbyrå, <http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/sa119/sa119.pdf>

Blom, S. (2013): *Holdninger til innvandrere og innvandring 2013*, Rapporter 64/2013, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/_attachment/154475?_ts=142fff59d60

Danielsen, L.B. og R. Jacobsen: *Jo flere vi er sammen...? Kontakthypotesen og holdningen til immigration*, Institut for Statskundskab, Århus Universitet. http://www.specialer.sam.au.dk/stat/2009/20042102_20041583.pdf

Finseraas, H., A.W. Pedersen og A.-H. Bay (2014): When the going gets tough: The differential impact of national unemployment on the perceived threats of immigration, *Political studies*, doi: 10.1111/1467-9248.1262.

Forventningsbarometeret (2014): 3. kvartal, Finans Norge i samarbeid med TNS Gallup. <http://www.fno.no/hoved/aktuelt/sporreundersokelser/forventningsbarometeret/forventningsbarometeret-2014/>

Gulløy, E. (2008): *Levekår blant innvandrere 2005-2006*, Dokumentasjonsrapport, Notater 2008/5, Statistisk sentralbyrå. http://www.ssb.no/a/publikasjoner/pdf/notat_200805/notat_200805.pdf

McLaren, L.M. (2003): Anti-immigrant prejudice in Europe: Contact, threat perception, and preferences for the exclusion of migrants, *Social Forces*, **81** (3), 909-936. <http://sf.oxfordjournals.org/content/81/3/909.full.pdf+html>

NAV (2014): Hovedtall om arbeidsmarkedet august 2014, tabell 7. <https://www.nav.no/no/NAV+og+samfunn/Statistikk/Arbeidssokere+og+stillinger+-+statistikk/Hovedtall+om+arbeidsmarkedet/Arkiv+Hovedtall+om+arbeidsmarkedet>

Rafiqi, A. og J.P.F. Thomsen (2014): Kontakthypotesen og majoritetsmedlemmers negative stereotyper, *Tidsskrift for samfunnsforskning*, **55** (4), 415-438. http://www.idunn.no/ts/tfs/2014/04/kontakthypotesen_og_majoritets-medlemmers_negative_stereoty

Statistisk sentralbyrå (2014a): Konjunkturutviklingen i Norge, *Økonomiske analyser* 4/2014. <http://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/oa/4-2014>

Statistisk sentralbyrå (2014b): *Innvandrere etter innvandringsgrunn*. Tabell: 06308:Innvandringer, etter innvandringsgrunn og innflyttingsgrunn, Statistikkbanken.

Statistisk sentralbyrå (2014c): *Befolkning og areal i tettsteder, 1. januar 2013*. <http://www.ssb.no/befolkning/statistikker/befsett>

Utlendingsdirektoratet (2014a): Årsrapport 2013, Årstabeller, tabell 13.
<http://www.udi.no/statistikk-og-analyse/arsrapporter/arsrapport-2013/>

Utlendingsdirektoratet (2014b): Statistikk og analyse, Statistikk. Asylsøknader etter statsborgerskap og måned. <http://www.udi.no/statistikk-og-analyse/statistikk/?year=0>

Vedlegg A: Spørreskjema

Spørsmål i Reise- og ferieundersøkelsen tredje kvartal 2014 Holdning til innvandrere og innvandring

Innvla

Nå følger noen spørsmål om innvandring og innvandrere. Først noen påstander. Vil du for hver av de følgende påstandene si om du er helt enig, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1b

Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1c

Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1d

Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1e

Alle innvandrere i Norge bør ha samme mulighet til arbeid som nordmenn.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv1f

Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig.

Helt enig
Nokså enig
BÅDE OG
Nokså uenig
Helt uenig

Innv3

Så et spørsmål om flyktningers adgang til Norge. Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?

Lettere
Som i dag
Vanskeligere

Innv4a

Har du selv kontakt med innvandrere som bor i Norge, f.eks. på jobben, i nabolaget, blant venner, familie e.l.?

JA/NEI

Hvis Innv4a=ja (stilles Innv4b-e):

Innv4b

I hvilke sammenhenger har du kontakt med innvandrere som bor i Norge?

Er det ...

FLERE SVAR TILLATT

På jobben

I nabolaget

Venner og kjente

I nær familie

På annen måte

Innv4c

Hvor mange innvandrere har du kontakt med? Er det ...

1

2-4

5-10

Flere enn 10

Innv4d

Hvor ofte har du vanligvis kontakt med innvandrere? Er det ...

Daglig

Ukentlig

Månedlig

Sjeldnere enn månedlig

Innv4e

Hvordan er din personlige erfaring med denne kontakten? Er den ...

Hovedsakelig positiv

Både positiv og negativ

Hovedsakelig negativ

Innv2a1

I de følgende spørsmålene forutsetter vi at innvandreren behersker norsk, og kommer fra land utenom Vest-Europa og Nord-Amerika.

Ville du synes det var ubehagelig hvis du eller noen i din nærmeste familie fikk en hjemmehjelp som var innvandrer?

JA/NEI

Innv2b1

Ville du synes det var ubehagelig dersom du fikk en innvandrer som ny nabo? VI FORUTSETTER AT INNVANDREREN KAN NORSK OG IKKE ER FRA VEST-EUROPA OG NORD-AMERIKA

JA/NEI

Innv2c1

Ville du synes det var ubehagelig dersom du hadde en sønn eller datter som ville gifte seg med en innvandrer? VI FORUTSETTER AT INNVANDREREN KAN NORSK OG IKKE ER FRA VEST-EUROPA OG NORD-AMERIKA

JA/NEI

Innv5

Til slutt en påstand om arbeidsinnvandring. Arbeidsinnvandring fra land utenom Norden bidrar for det meste positivt til den norske økonomien. Er du helt enig i dette, nokså enig, nokså uenig eller helt uenig?

Helt enig

Nokså enig

BÅDE OG

Nokså uenig

Helt uenig

Vedlegg B: Holdninger til innvandrere og innvandring 2014 etter bakgrunnsvariabler, veide tabeller

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					Tallet på personer som svarte
Kjønn		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle		77.0	9.9	11.8	1.4	100.0	1076
....							
Mann		74.9	9.7	14.5	0.9	100.0	516
Kvinne		78.9	10.1	9.3	1.8	100.0	560

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					Tallet på personer som svarte
Kjønn		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle		29.3	13.5	53.9	3.3	100.0	1074
....							
Mann		31.0	11.5	54.0	3.5	100.0	516
Kvinne		27.8	15.4	53.8	3.0	100.0	558

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					Tallet på personer som svarte
Kjønn		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle		68.6	11.5	17.7	2.1	100.0	1073
....							
Mann		63.9	12.1	21.7	2.3	100.0	515
Kvinne		73.0	11.0	14.0	2.0	100.0	558

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					Tallet på personer som svarte
Kjønn		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle		27.9	10.0	60.3	1.9	100.0	1074
....							
Mann		29.6	7.9	61.0	1.5	100.0	516
Kvinne		26.2	11.9	59.6	2.3	100.0	558

SSB REISE SAMFU 3 2014		Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					Tallet på personer som svarte
Kjønn		Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle		86.5	4.5	7.9	1.2	100.0	1075
....							
Mann		86.1	4.3	8.9	0.8	100.0	516
Kvinne		86.8	4.7	6.9	1.6	100.0	559

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					Tallet på personer som svarte
Kjønn					I alt		
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	45.7	13.4	39.4	1.5	100.0	1073	
....							
Mann	48.7	11.6	38.8	0.9	100.0	516	
Kvinne	42.9	15.1	39.9	2.1	100.0	557	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				Tallet på personer som svarte
Kjønn				I alt		
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	7.6	89.7	2.7	100.0	1070	
....						
Mann	7.0	90.0	3.0	100.0	514	
Kvinne	8.2	89.3	2.5	100.0	556	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Ubehagelig med innvandrere som nabo?				Tallet på personer som svarte
Kjønn				I alt		
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	5.8	92.4	1.8	100.0	1070	
....						
Mann	5.9	91.8	2.3	100.0	515	
Kvinne	5.8	92.9	1.3	100.0	555	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				Tallet på personer som svarte
Kjønn				I alt		
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	23.4	68.6	8.0	100.0	1068	
....						
Mann	22.6	70.9	6.5	100.0	514	
Kvinne	24.2	66.3	9.4	100.0	554	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Opphold i Norge					Tallet på personer som svarte
Kjønn					I alt		
	Lette-re	Som i dag	Vansk-elige-re	Vet ikke			
Alle	18.4	49.5	27.9	4.2	100.0	1073	
....							
Mann	16.3	51.4	28.6	3.7	100.0	516	
Kvinne	20.4	47.8	27.3	4.6	100.0	557	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Antall arenaer med kontakt til innvandrere					Tallet på personer som svarte
Kjønn					I alt		
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	29.7	34.8	20.2	15.4	100.0	1070	
....							
Mann	30.2	34.0	20.1	15.7	100.0	516	
Kvinne	29.2	35.4	20.3	15.0	100.0	554	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kjønn	Kontakt med hvor mange innvandrere?						Tallet på personer som svarte
	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	
Alle	4.7	29.3	33.6	31.9	0.5	100.0	756
....							
Mann	4.6	28.7	35.4	30.6	0.7	100.0	362
Kvinne	4.8	29.9	32.0	33.1	0.3	100.0	394

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kjønn	Hvor ofte kontakt med innvandrere?					Tallet på personer som svarte
	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	
Alle	4.8	13.3	36.6	45.2	100.0	755
....						
Mann	4.3	11.0	37.9	46.9	100.0	362
Kvinne	5.3	15.5	35.5	43.7	100.0	393

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kjønn	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				Tallet på personer som svarte
	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv	I alt	
Alle	0.9	23.2	75.9	100.0	756
....					
Mann	0.8	25.2	74.0	100.0	362
Kvinne	0.9	21.3	77.7	100.0	394

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kjønn	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				Tallet på personer som svarte	
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	69.7	12.1	14.6	3.6	100.0	1071
....						
Mann	69.4	10.5	17.7	2.4	100.0	515
Kvinne	70.0	13.6	11.7	4.7	100.0	556

SSB REISE SAMFU 3 2014 Alder	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				Tallet på personer som svarte	
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	77.0	9.9	11.8	1.4	100.0	1076
....						
16-24 år	74.9	10.9	12.8	1.4	100.0	166
25-44 år	79.5	7.6	11.2	1.8	100.0	328
45-66 år	76.8	10.6	11.6	1.0	100.0	432
67-79 år	74.9	11.3	12.4	1.3	100.0	150

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	29.3	13.5	53.9	3.3	100.0	1074	
....							
16-24 år	27.4	12.8	57.0	2.8	100.0	165	
25-44 år	22.9	13.3	61.1	2.7	100.0	328	
45-66 år	29.7	13.2	53.4	3.6	100.0	431	
67-79 år	44.3	15.7	36.0	4.0	100.0	150	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	68.6	11.5	17.7	2.1	100.0	1073	
....							
16-24 år	68.3	10.4	20.3	0.9	100.0	164	
25-44 år	71.9	9.8	16.8	1.5	100.0	328	
45-66 år	70.1	12.2	14.7	2.9	100.0	431	
67-79 år	57.9	14.7	24.7	2.7	100.0	150	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	27.9	10.0	60.3	1.9	100.0	1074	
....							
16-24 år	25.1	9.4	64.4	1.1	100.0	165	
25-44 år	21.4	8.3	68.6	1.7	100.0	328	
45-66 år	28.7	11.0	58.0	2.3	100.0	431	
67-79 år	42.7	11.4	43.4	2.4	100.0	150	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	86.5	4.5	7.9	1.2	100.0	1075	
....							
16-24 år	86.9	2.2	9.4	1.4	100.0	165	
25-44 år	88.2	4.5	6.4	0.9	100.0	328	
45-66 år	85.1	6.0	7.8	1.0	100.0	432	
67-79 år	85.9	3.3	8.9	1.9	100.0	150	

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					Tallet på personer som svarte
Alder	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt		
Alle	45.7	13.4	39.4	1.5	100.0	1073	
....							
16-24 år	35.2	12.3	51.3	1.2	100.0	165	
25-44 år	42.7	11.9	43.8	1.6	100.0	328	
45-66 år	48.8	15.0	34.2	2.0	100.0	430	
67-79 år	57.3	13.4	28.7	0.6	100.0	150	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Alder	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	7.6	89.7	2.7	100.0	1070
....					
16-24 år	9.3	88.4	2.3	100.0	164
25-44 år	5.0	92.3	2.7	100.0	328
45-66 år	7.8	88.8	3.4	100.0	429
67-79 år	10.3	88.1	1.6	100.0	149

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Alder	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	5.8	92.4	1.8	100.0	1070
....					
16-24 år	7.2	91.6	1.2	100.0	164
25-44 år	5.1	92.9	1.9	100.0	328
45-66 år	5.9	92.6	1.5	100.0	428
67-79 år	5.6	91.7	2.8	100.0	150

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Alder	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	23.4	68.6	8.0	100.0	1068
....					
16-24 år	17.6	78.8	3.6	100.0	164
25-44 år	17.3	73.8	8.9	100.0	328
45-66 år	26.6	64.4	9.0	100.0	428
67-79 år	35.4	55.5	9.0	100.0	148

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Alder	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	18.4	49.5	27.9	4.2	100.0	1073
....						
16-24 år	18.5	46.5	30.4	4.6	100.0	165
25-44 år	19.6	45.4	29.7	5.3	100.0	328
45-66 år	16.4	54.0	25.8	3.8	100.0	430
67-79 år	21.1	49.8	26.6	2.4	100.0	150

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Alder	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere		
Alle	29.7	34.8	20.2	15.4	100.0	1070
....						
16-24 år	21.6	38.9	18.0	21.4	100.0	165
25-44 år	21.5	27.8	29.1	21.6	100.0	327
45-66 år	28.0	39.1	20.5	12.5	100.0	428
67-79 år	62.1	31.6	3.9	2.4	100.0	150

SSB REISE SAMFU 3 2014 Alder	Kontakt med hvor mange innvandrere?					I alt	Tallet på personer som svarte
	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	4.7	29.3	33.6	31.9	0.5	100.0	756
....							
16-24 år	5.4	27.9	35.7	31.0	.	100.0	128
25-44 år	3.5	28.3	31.6	36.2	0.4	100.0	258
45-66 år	4.3	29.3	35.6	29.8	0.9	100.0	313
67-79 år	10.3	37.0	26.7	26.0	.	100.0	57

SSB REISE SAMFU 3 2014 Alder	Hvor ofte kontakt med innvandrere?					I alt	Tallet på personer som svarte
	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	Vet ikke		
Alle	4.8	13.3	36.6	45.2		100.0	755
....							
16-24 år	2.1	15.9	41.7	40.3		100.0	128
25-44 år	3.5	11.6	35.7	49.2		100.0	257
45-66 år	4.9	10.2	35.1	49.8		100.0	313
67-79 år	17.4	30.1	35.0	17.5		100.0	57

SSB REISE SAMFU 3 2014 Alder	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				I alt	Tallet på personer som svarte
	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv	Vet ikke		
Alle	0.9	23.2	75.9		100.0	756
....						
16-24 år	1.2	23.7	75.1		100.0	128
25-44 år	0.8	24.1	75.2		100.0	258
45-66 år	0.9	22.6	76.5		100.0	313
67-79 år	.	21.2	78.8		100.0	57

SSB REISE SAMFU 3 2014 Alder	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	69.7	12.1	14.6	3.6	100.0	1071
....						
16-24 år	68.5	16.5	10.2	4.8	100.0	164
25-44 år	70.6	9.2	16.3	4.0	100.0	328
45-66 år	69.8	12.4	15.0	2.8	100.0	429
67-79 år	69.4	11.6	15.8	3.2	100.0	150

SSB REISE SAMFU 3 2014 Utdanning	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	76.7	9.9	12.3	1.1	100.0	1036
....						
Grunnskolenivå	68.8	13.8	16.5	0.9	100.0	224
Videregående skolenivå	71.3	11.1	15.9	1.7	100.0	415
Universitets-/høgskolenivå, kort	89.5	5.2	4.9	0.3	100.0	287
Universitets-/høgskolenivå, lang	91.8	4.5	2.7	0.9	100.0	110

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	29.1	13.9	54.1	2.9	100.0	1035	
....							
Grunnskolenivå	35.3	17.4	42.4	4.9	100.0	224	
Videregående skolenivå	37.0	15.2	45.4	2.4	100.0	414	
Universitets- /høgskolenivå,kort	17.4	10.1	70.7	1.7	100.0	287	
Universitets- /høgskolenivå,lang	4.5	7.3	85.5	2.7	100.0	110	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	69.1	11.8	17.3	1.7	100.0	1034	
....							
Grunnskolenivå	61.4	12.6	23.8	2.2	100.0	223	
Videregående skolenivå	61.6	14.5	21.7	2.2	100.0	414	
Universitets- /høgskolenivå,kort	84.0	8.4	7.0	0.7	100.0	287	
Universitets- /høgskolenivå,lang	87.3	6.4	5.5	0.9	100.0	110	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	28.0	10.1	60.2	1.7	100.0	1035	
....							
Grunnskolenivå	32.1	12.5	52.2	3.1	100.0	224	
Videregående skolenivå	36.2	10.6	51.7	1.4	100.0	414	
Universitets- /høgskolenivå,kort	18.1	8.7	72.5	0.7	100.0	287	
Universitets- /høgskolenivå,lang	3.6	4.5	90.9	0.9	100.0	110	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	87.1	4.5	7.7	0.7	100.0	1036	
....							
Grunnskolenivå	83.0	5.4	10.7	0.9	100.0	224	
Videregående skolenivå	84.8	4.8	9.4	1.0	100.0	415	
Universitets- /høgskolenivå,kort	93.7	2.8	3.1	0.3	100.0	287	
Universitets- /høgskolenivå,lang	92.7	4.5	2.7	.	100.0	110	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	45.5	13.6	39.6	1.3	100.0	1034
....						
Grunnskolenivå	54.3	11.7	32.3	1.8	100.0	223
Videregående skolenivå	51.7	14.0	33.3	1.0	100.0	414
Universitets- /høgskolenivå,kort	32.1	16.4	50.2	1.4	100.0	287
Universitets- /høgskolenivå,lang	26.4	10.0	62.7	0.9	100.0	110

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	7.4	90.0	2.6	100.0	1032
....					
Grunnskolenivå	9.9	84.7	5.4	100.0	222
Videregående skolenivå	9.4	88.6	1.9	100.0	414
Universitets- /høgskolenivå,kort	3.8	94.8	1.4	100.0	287
Universitets- /høgskolenivå,lang	.	100.0	.	100.0	109

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	5.7	92.6	1.7	100.0	1032
....					
Grunnskolenivå	8.6	88.3	3.2	100.0	222
Videregående skolenivå	6.8	91.3	1.9	100.0	414
Universitets- /høgskolenivå,kort	2.4	97.2	0.3	100.0	287
Universitets- /høgskolenivå,lang	0.9	99.1	.	100.0	109

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	24.3	67.5	8.2	100.0	1030
....					
Grunnskolenivå	25.2	67.1	7.7	100.0	222
Videregående skolenivå	29.9	60.9	9.2	100.0	412
Universitets- /høgskolenivå,kort	17.8	74.6	7.7	100.0	287
Universitets- /høgskolenivå,lang	13.8	79.8	6.4	100.0	109

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Opphold i Norge					I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke			
Alle	18.1	49.9	28.3	3.7	100.0		1034
....							
Grunnskolenivå	16.6	42.2	37.2	4.0	100.0		223
Videregående skolenivå	12.8	51.4	32.6	3.1	100.0		414
Universitets- /høgskolenivå,kort	24.7	55.1	16.7	3.5	100.0		287
Universitets- /høgskolenivå,lang	29.1	52.7	11.8	6.4	100.0		110

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere		
Alle	30.6	33.3	20.5	15.5	100.0	1032
....						
Grunnskolenivå	36.9	33.3	15.3	14.4	100.0	222
Videregående skolenivå	34.1	36.5	15.7	13.8	100.0	414
Universitets- /høgskolenivå,kort	21.3	30.3	31.0	17.4	100.0	287
Universitets- /høgskolenivå,lang	21.1	26.6	30.3	22.0	100.0	109

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Kontakt med hvor mange innvandrere?					I alt	Tallet på personer som svarte
	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	4.3	28.8	34.8	31.8	0.3	100.0	725
....							
Grunnskolenivå	6.4	27.9	39.3	26.4	.	100.0	140
Videregående skolenivå	4.0	32.6	30.4	32.6	0.4	100.0	273
Universitets- /høgskolenivå,kort	3.5	26.1	35.8	34.1	0.4	100.0	226
Universitets- /høgskolenivå,lang	2.3	23.3	38.4	36.0	.	100.0	86

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Hvor ofte kontakt med innvandrere?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Sjeld- nere enn måned- lig	Måned- lig	Ukent- lig	Daglig		
Alle	4.9	13.1	37.5	44.4	100.0	724
....						
Grunnskolenivå	5.8	14.4	37.4	42.4	100.0	139
Videregående skolenivå	5.1	13.2	39.2	42.5	100.0	273
Universitets- /høgskolenivå,kort	5.3	11.9	35.0	47.8	100.0	226
Universitets- /høgskolenivå,lang	1.2	12.8	38.4	47.7	100.0	86

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Personlig erfaring med innvandrerkontakt			I alt	Tallet på personer som svarte
	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv		
Alle	0.4	24.3	75.3	100.0	725
....					
Grunnskolenivå	.	23.6	76.4	100.0	140
Videregående skolenivå	0.7	27.1	72.2	100.0	273
Universitets- /høgskolenivå, kort	0.4	23.0	76.5	100.0	226
Universitets- /høgskolenivå, lang	.	18.6	81.4	100.0	86

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Utdanning	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	70.0	12.2	14.5	3.3	100.0	1033
....						
Grunnskolenivå	60.1	16.1	18.8	4.9	100.0	223
Videregående skolenivå	64.7	13.0	18.8	3.4	100.0	414
Universitets- /høgskolenivå, kort	83.6	9.1	5.6	1.7	100.0	287
Universitets- /høgskolenivå, lang	88.1	4.6	5.5	1.8	100.0	109

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	77.5	9.5	11.7	1.3	100.0	1059
....						
Spredtbygde strøk	71.0	9.1	19.4	0.5	100.0	190
Tettb.strøk under 2000 bosatte	79.5	11.4	7.9	1.2	100.0	80
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	77.6	12.7	9.3	0.4	100.0	263
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	77.5	8.3	11.5	2.7	100.0	278
Tettb.strøk 100 000-bosatte	81.9	6.8	9.9	1.4	100.0	248

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	29.3	13.2	54.5	3.0	100.0	1057
....						
Spredtbygde strøk	38.8	13.9	43.4	3.9	100.0	190
Tettb.strøk under 2000 bosatte	24.5	14.2	60.1	1.2	100.0	80
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	27.9	13.6	55.1	3.4	100.0	261
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	28.8	13.0	54.7	3.5	100.0	278
Tettb.strøk 100 000-bosatte	25.4	12.3	60.6	1.7	100.0	248

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	68.9	11.2	17.9	1.9	100.0	1056	
....							
Spredtbygde strøk	56.9	15.0	25.4	2.7	100.0	190	
Tettb.strøk under 2000 bosatte	68.5	15.7	13.6	2.3	100.0	80	
Tettb.strøk 2 000- 19 999 bosatte	70.7	12.1	16.7	0.5	100.0	261	
Tettb.strøk 20 000- 99 999 bosatte	70.7	8.7	18.3	2.3	100.0	277	
Tettb.strøk 100 000- bosatte	74.7	8.7	14.3	2.3	100.0	248	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
Enig	Både og	Uenig	Vet ikke				
Alle	28.0	9.8	60.7	1.6	100.0	1057	
....							
Spredtbygde strøk	37.9	7.9	53.0	1.1	100.0	190	
Tettb.strøk under 2000 bosatte	21.8	12.5	64.7	1.0	100.0	80	
Tettb.strøk 2 000- 19 999 bosatte	30.5	11.4	57.2	0.8	100.0	261	
Tettb.strøk 20 000- 99 999 bosatte	25.8	9.9	62.4	1.9	100.0	278	
Tettb.strøk 100 000- bosatte	21.8	8.5	67.2	2.4	100.0	248	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
Enig	Både og	Uenig	Vet ikke				
Alle	86.7	4.3	8.0	1.0	100.0	1058	
....							
Spredtbygde strøk	84.8	2.8	10.5	2.0	100.0	190	
Tettb.strøk under 2000 bosatte	84.4	2.2	13.4	.	100.0	80	
Tettb.strøk 2 000- 19 999 bosatte	87.8	6.2	5.5	0.5	100.0	262	
Tettb.strøk 20 000- 99 999 bosatte	85.7	4.7	7.9	1.7	100.0	278	
Tettb.strøk 100 000- bosatte	88.8	3.8	7.0	0.5	100.0	248	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					I alt	Tallet på personer som svarte
Enig	Både og	Uenig	Vet ikke				
Alle	46.1	13.3	39.4	1.3	100.0	1056	
....							
Spredtbygde strøk	53.6	8.3	37.0	1.1	100.0	190	
Tettb.strøk under 2000 bosatte	48.4	13.3	34.9	3.5	100.0	80	
Tettb.strøk 2 000- 19 999 bosatte	45.4	14.9	39.2	0.5	100.0	261	
Tettb.strøk 20 000- 99 999 bosatte	43.5	12.8	41.7	1.9	100.0	278	
Tettb.strøk 100 000- bosatte	42.8	15.9	40.5	0.8	100.0	247	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	7.5	89.8	2.6	100.0		1053
....						
Spredtbygde strøk	9.8	87.2	3.0	100.0		190
Tettb.strøk under 2000 bosatte	11.0	88.0	1.0	100.0		80
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	8.2	88.2	3.6	100.0		261
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	5.5	92.4	2.1	100.0		276
Tettb.strøk 100 000-bosatte	6.2	91.5	2.3	100.0		246

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Ubehagelig med innvandrere som nabo?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	5.9	92.3	1.8	100.0		1053
....						
Spredtbygde strøk	5.8	92.0	2.2	100.0		190
Tettb.strøk under 2000 bosatte	5.7	91.9	2.4	100.0		80
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	6.2	91.1	2.7	100.0		261
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	5.6	93.0	1.4	100.0		276
Tettb.strøk 100 000-bosatte	5.9	93.3	0.8	100.0		246

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	23.6	68.5	8.0	100.0		1051
....						
Spredtbygde strøk	27.9	64.3	7.8	100.0		189
Tettb.strøk under 2000 bosatte	24.6	64.1	11.3	100.0		80
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	23.6	68.9	7.4	100.0		260
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	22.9	68.2	8.8	100.0		276
Tettb.strøk 100 000-bosatte	20.4	73.0	6.6	100.0		246

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette-re	Som i dag	Vansk-elige-re	Vet ikke		
Alle	18.4	49.7	27.8	4.0	100.0	1056
....						
Spredtbygde strøk	15.0	44.8	35.6	4.6	100.0	190
Tettb.strøk under 2000 bosatte	16.5	59.5	22.8	1.2	100.0	80
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	17.6	52.5	26.9	3.0	100.0	261
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	18.8	50.3	27.0	3.9	100.0	278
Tettb.strøk 100 000-bosatte	22.4	46.6	25.4	5.6	100.0	247

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	29.7	34.6	20.3	15.4	100.0		1053
....							
Spredtbygde strøk	37.6	37.1	14.5	10.8	100.0		190
Tettb.strøk under 2000 bosatte	33.9	29.4	22.3	14.4	100.0		80
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	26.0	37.7	20.2	16.1	100.0		261
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	26.8	37.6	21.7	13.9	100.0		277
Tettb.strøk 100 000-bosatte	29.5	27.6	22.6	20.3	100.0		245

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Kontakt med hvor mange innvandrere?					I alt	Tallet på personer som svarte
	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	4.7	29.4	33.6	32.1	0.2	100.0	744
....							
Spredtbygde strøk	2.6	35.3	34.8	27.3	.	100.0	121
Tettb.strøk under 2000 bosatte	5.2	38.3	30.8	25.6	.	100.0	53
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	7.6	26.2	35.7	30.6	.	100.0	194
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	2.3	30.4	34.8	31.5	0.9	100.0	202
Tettb.strøk 100 000-bosatte	5.4	24.9	29.9	39.8	.	100.0	174

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Bostedsstrøk	Hvor ofte kontakt med innvandrere?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig		
Alle	4.9	13.4	36.8	44.9	100.0	744
....						
Spredtbygde strøk	6.9	14.9	46.5	31.7	100.0	121
Tettb.strøk under 2000 bosatte	6.4	13.8	34.1	45.6	100.0	53
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	4.9	18.0	33.1	44.0	100.0	194
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	5.3	11.7	36.0	46.9	100.0	202
Tettb.strøk 100 000-bosatte	2.4	8.8	36.1	52.7	100.0	174

SSB REISE SAMFU 3 2014 Bostedsstrøk	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				I alt	Tallet på personer som svarte
	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv			
Alle	0.9	23.0	76.1	100.0	744	
....						
Spredtbygde strøk	0.7	29.2	70.1	100.0	121	
Tettb.strøk under 2000 bosatte	.	20.0	80.0	100.0	53	
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	1.5	24.4	74.1	100.0	194	
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	0.5	21.4	78.1	100.0	202	
Tettb.strøk 100 000-bosatte	1.1	19.8	79.1	100.0	174	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Bostedsstrøk	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	70.4	11.5	14.7	3.4	100.0	1054
....						
Spredtbygde strøk	60.2	13.3	20.9	5.6	100.0	190
Tettb.strøk under 2000 bosatte	73.0	7.4	13.4	6.2	100.0	80
Tettb.strøk 2 000-19 999 bosatte	70.1	14.1	13.0	2.7	100.0	261
Tettb.strøk 20 000-99 999 bosatte	70.6	11.1	15.6	2.7	100.0	277
Tettb.strøk 100 000-bosatte	77.7	8.9	11.1	2.4	100.0	246

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	77.0	9.9	11.8	1.4	100.0	1076
....						
Akershus og Oslo	81.3	7.6	8.0	3.0	100.0	243
Hedmark og Oppland	71.4	6.9	21.7	.	100.0	81
Østlandet ellers	74.4	9.9	15.3	0.5	100.0	208
Agder og Rogaland	73.3	13.0	12.0	1.7	100.0	161
Vestlandet	76.9	11.1	10.5	1.5	100.0	186
Trøndelag	80.9	9.6	9.6	.	100.0	90
Nord-Norge	79.2	10.4	9.6	0.9	100.0	107

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	29.3	13.5	53.9	3.3	100.0	1074
....						
Akershus og Oslo	25.1	12.2	58.6	4.1	100.0	243
Hedmark og Oppland	36.3	14.4	48.1	1.2	100.0	81
Østlandet ellers	33.5	11.4	52.6	2.5	100.0	207
Agder og Rogaland	26.6	16.6	53.0	3.9	100.0	160
Vestlandet	28.6	15.8	51.4	4.2	100.0	186
Trøndelag	25.2	10.8	62.1	1.9	100.0	90
Nord-Norge	34.2	13.2	49.6	3.1	100.0	107

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	68.6	11.5	17.7	2.1	100.0	1073
Akershus og Oslo	72.2	11.6	14.1	2.0	100.0	243
Hedmark og Oppland	70.5	11.2	17.1	1.2	100.0	81
Østlandet ellers	65.4	9.9	23.9	0.9	100.0	207
Agder og Rogaland	67.3	12.1	19.3	1.4	100.0	160
Vestlandet	68.3	13.0	14.4	4.2	100.0	185
Trøndelag	69.8	8.7	20.2	1.3	100.0	90
Nord-Norge	67.0	13.9	15.4	3.7	100.0	107

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	27.9	10.0	60.3	1.9	100.0	1074
Akershus og Oslo	18.7	8.8	69.7	2.8	100.0	243
Hedmark og Oppland	34.9	3.8	60.1	1.2	100.0	81
Østlandet ellers	32.3	12.7	53.2	1.8	100.0	207
Agder og Rogaland	31.8	11.0	55.9	1.4	100.0	160
Vestlandet	24.4	11.9	60.6	3.1	100.0	186
Trøndelag	31.7	7.2	60.0	1.1	100.0	90
Nord-Norge	30.8	9.5	59.7	.	100.0	107

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	86.5	4.5	7.9	1.2	100.0	1075
Akershus og Oslo	91.6	3.1	4.5	0.9	100.0	243
Hedmark og Oppland	87.7	8.1	3.0	1.2	100.0	81
Østlandet ellers	82.7	5.1	10.5	1.7	100.0	208
Agder og Rogaland	85.5	4.8	9.7	.	100.0	160
Vestlandet	85.1	3.9	8.5	2.5	100.0	186
Trøndelag	85.7	3.0	11.3	.	100.0	90
Nord-Norge	86.3	5.6	7.0	1.1	100.0	107

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	45.7	13.4	39.4	1.5	100.0	1073
Akershus og Oslo	41.2	13.9	43.6	1.2	100.0	242
Hedmark og Oppland	50.8	13.6	34.5	1.0	100.0	81
Østlandet ellers	47.6	13.6	38.0	0.8	100.0	207
Agder og Rogaland	46.5	10.0	42.7	0.7	100.0	160
Vestlandet	42.8	13.6	40.0	3.6	100.0	186
Trøndelag	44.9	14.1	41.0	.	100.0	90
Nord-Norge	52.4	15.6	29.1	2.9	100.0	107

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	7.6	89.7	2.7	100.0	1070
....					
Akershus og Oslo	6.2	90.4	3.4	100.0	240
Hedmark og Oppland	9.2	89.3	1.5	100.0	81
Østlandet ellers	8.3	90.3	1.4	100.0	207
Agder og Rogaland	7.1	88.9	4.0	100.0	160
Vestlandet	8.8	87.3	4.0	100.0	186
Trøndelag	8.0	90.7	1.3	100.0	90
Nord-Norge	6.4	91.4	2.2	100.0	106

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	5.8	92.4	1.8	100.0	1070
....					
Akershus og Oslo	6.3	91.9	1.7	100.0	241
Hedmark og Oppland	3.8	96.2	.	100.0	81
Østlandet ellers	8.8	88.7	2.6	100.0	206
Agder og Rogaland	5.8	93.4	0.7	100.0	160
Vestlandet	6.1	91.9	2.0	100.0	186
Trøndelag	3.7	95.0	1.3	100.0	90
Nord-Norge	2.1	94.8	3.2	100.0	106

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	23.4	68.6	8.0	100.0	1068
....					
Akershus og Oslo	21.0	69.3	9.8	100.0	240
Hedmark og Oppland	32.5	63.3	4.2	100.0	81
Østlandet ellers	26.6	65.7	7.8	100.0	207
Agder og Rogaland	27.9	63.6	8.5	100.0	160
Vestlandet	18.2	73.0	8.7	100.0	184
Trøndelag	14.0	77.2	8.8	100.0	90
Nord-Norge	26.3	68.8	4.9	100.0	106

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	18.4	49.5	27.9	4.2	100.0	1073
....						
Akershus og Oslo	18.6	48.1	26.2	7.1	100.0	242
Hedmark og Oppland	19.9	46.4	31.4	2.3	100.0	81
Østlandet ellers	16.5	49.6	31.3	2.6	100.0	207
Agder og Rogaland	22.9	47.5	27.7	1.9	100.0	160
Vestlandet	16.0	51.8	26.4	5.8	100.0	186
Trøndelag	20.5	49.4	25.1	4.9	100.0	90
Nord-Norge	16.4	53.6	27.6	2.5	100.0	107

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	29.7	34.8	20.2	15.4	100.0	1070	
....							
Akershus og Oslo	26.8	23.3	23.6	26.2	100.0	240	
Hedmark og Oppland	37.6	35.9	17.2	9.3	100.0	81	
Østlandet ellers	30.3	35.5	23.4	10.9	100.0	207	
Agder og Rogaland	22.6	48.4	19.2	9.8	100.0	160	
Vestlandet	27.8	39.2	18.5	14.5	100.0	185	
Trøndelag	36.2	38.3	13.5	12.1	100.0	90	
Nord-Norge	36.9	26.1	19.1	17.9	100.0	107	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Kontakt med hvor mange innvandrere?					I alt	Tallet på personer som svarte
	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	4.7	29.3	33.6	31.9	0.5	100.0	756
....							
Akershus og Oslo	3.7	23.1	29.4	43.8	.	100.0	176
Hedmark og Oppland	4.4	35.0	28.2	32.4	.	100.0	52
Østlandet ellers	2.8	25.4	33.5	38.3	.	100.0	146
Agder og Rogaland	5.0	33.2	39.3	22.6	.	100.0	122
Vestlandet	8.8	31.5	32.3	25.3	2.1	100.0	135
Trøndelag	3.5	33.2	41.4	21.9	.	100.0	58
Nord-Norge	4.2	33.9	34.1	26.5	1.3	100.0	67

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Hvor ofte kontakt med innvandrere?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig		
Alle	4.8	13.3	36.6	45.2	100.0	755
....						
Akershus og Oslo	2.3	12.4	33.7	51.7	100.0	176
Hedmark og Oppland	10.3	13.9	32.7	43.2	100.0	52
Østlandet ellers	4.4	13.8	38.2	43.6	100.0	145
Agder og Rogaland	6.3	12.3	32.8	48.6	100.0	122
Vestlandet	3.7	14.0	43.9	38.3	100.0	135
Trøndelag	6.5	14.1	33.2	46.2	100.0	58
Nord-Norge	6.0	14.3	39.1	40.6	100.0	67

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Personlig erfaring med innvandrerkontakt			I alt	Tallet på personer som svarte
	Hovedsakelig negativ	Både pos. og neg.	Hovedsakelig positiv		
Alle	0.9	23.2	75.9	100.0	756
....					
Akershus og Oslo	1.1	21.0	78.0	100.0	176
Hedmark og Oppland	.	22.2	77.8	100.0	52
Østlandet ellers	0.6	23.6	75.8	100.0	146
Agder og Rogaland	0.8	22.3	76.9	100.0	122
Vestlandet	1.4	22.6	76.1	100.0	135
Trøndelag	1.7	26.8	71.5	100.0	58
Nord-Norge	.	28.6	71.4	100.0	67

SSB REISE SAMFU 3 2014 Landsdel	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	69.7	12.1	14.6	3.6	100.0	1071	
....							
Akershus og Oslo	75.7	9.3	10.8	4.2	100.0	241	
Hedmark og Oppland	64.4	12.4	18.0	5.2	100.0	81	
Østlandet ellers	59.7	13.5	23.3	3.5	100.0	207	
Agder og Rogaland	68.3	11.9	17.3	2.5	100.0	160	
Vestlandet	73.3	10.8	11.7	4.1	100.0	186	
Trøndelag	76.2	12.6	11.2	.	100.0	90	
Nord-Norge	71.1	17.2	7.1	4.7	100.0	106	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	76.9	9.7	12.1	1.3	100.0	1043	
....							
Inntektsgivende arbeid	79.5	9.0	10.0	1.5	100.0	646	
Skolegang/studier	76.0	9.5	13.7	0.8	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	71.7	11.4	15.9	1.0	100.0	290	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	29.6	13.3	53.9	3.1	100.0	1042	
....							
Inntektsgivende arbeid	22.7	13.7	60.1	3.5	100.0	646	
Skolegang/studier	32.8	8.4	58.0	0.8	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	42.9	14.8	38.9	3.5	100.0	289	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	68.6	11.6	17.7	2.1	100.0	1041	
....							
Inntektsgivende arbeid	72.0	11.7	14.2	2.0	100.0	646	
Skolegang/studier	68.6	10.4	19.6	1.5	100.0	106	
Trygde-/pensjonsmottak	61.4	11.9	24.2	2.5	100.0	289	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	28.1	9.8	60.5	1.5	100.0	1042	
....							
Inntektsgivende arbeid	22.2	10.1	66.4	1.3	100.0	646	
Skolegang/studier	25.2	7.9	66.8	.	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	41.8	10.1	45.4	2.7	100.0	289	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	86.5	4.4	7.9	1.2	100.0	1043	
....							
Inntektsgivende arbeid	87.6	4.2	7.0	1.1	100.0	646	
Skolegang/studier	84.8	3.3	9.7	2.2	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	85.0	5.1	9.0	1.0	100.0	290	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	45.5	13.5	39.5	1.5	100.0	1042	
....							
Inntektsgivende arbeid	40.7	15.8	41.8	1.8	100.0	646	
Skolegang/studier	33.2	9.9	56.9	.	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	61.2	10.3	27.0	1.5	100.0	289	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	7.4	89.9	2.7	100.0	1041	
....						
Inntektsgivende arbeid	5.1	91.7	3.3	100.0	645	
Skolegang/studier	10.3	88.7	0.9	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	11.0	86.7	2.3	100.0	289	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Ubehagelig med innvandrere som nabo?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	5.9	92.3	1.8	100.0	1040	
....						
Inntektsgivende arbeid	4.4	93.9	1.7	100.0	645	
Skolegang/studier	8.7	90.3	0.9	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	7.9	89.7	2.5	100.0	288	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	23.5	68.6	8.0	100.0	1039	
....						
Inntektsgivende arbeid	20.6	71.2	8.2	100.0	644	
Skolegang/studier	15.5	81.3	3.2	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	33.0	57.3	9.6	100.0	288	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Opphold i Norge					I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette-re	Som i dag	Vansk-elige-re	Vet ikke			
Alle	18.3	49.5	28.0	4.2	100.0		1042
....							
Inntektsgivende arbeid	17.9	51.0	26.1	5.0	100.0		646
Skolegang/studier	21.2	42.7	31.6	4.6	100.0		107
Trygde-/pensjonsmottak	18.0	49.3	30.6	2.2	100.0		289

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere		
Alle	29.5	34.8	20.2	15.6	100.0	1039
....						
Inntektsgivende arbeid	20.7	34.1	25.0	20.3	100.0	643
Skolegang/studier	22.1	38.1	22.1	17.7	100.0	107
Trygde-/pensjonsmottak	51.2	34.7	9.3	4.7	100.0	289

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Kontakt med hvor mange innvandrere?					I alt	Tallet på personer som svarte
	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	4.8	28.4	34.2	32.1	0.5	100.0	736
....							
Inntektsgivende arbeid	3.8	25.3	36.5	33.7	0.7	100.0	514
Skolegang/studier	7.1	31.7	30.7	30.6	.	100.0	82
Trygde-/pensjonsmottak	6.9	36.5	28.7	27.9	.	100.0	140

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Hvor ofte kontakt med innvandrere?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Sjeld-nere enn måned-lig	Måned-lig	Ukent-lig	Daglig		
Alle	4.7	13.2	36.8	45.3	100.0	735
....						
Inntektsgivende arbeid	2.4	11.4	34.8	51.4	100.0	513
Skolegang/studier	3.3	15.4	40.9	40.4	100.0	82
Trygde-/pensjonsmottak	13.7	17.9	40.6	27.8	100.0	140

SSB REISE SAMFU 3 2014 Økonomisk hovedaktivitet	Personlig erfaring med innvandrerkontakt			I alt	Tallet på personer som svarte
	Hoved-sak. negativ	Både pos. og neg.	Hoved-sak. positiv		
Alle	0.9	23.2	76.0	100.0	736
....					
Inntektsgivende arbeid	0.7	24.4	74.9	100.0	514
Skolegang/studier	1.9	19.8	78.3	100.0	82
Trygde-/pensjonsmottak	0.7	21.3	78.0	100.0	140

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Økonomisk hovedaktivitet	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	69.7	12.1	14.6	3.6	100.0	1041	
....							
Inntektsgivende arbeid	71.9	12.5	12.3	3.3	100.0	645	
Skolegang/studier	71.2	12.3	11.8	4.6	100.0	107	
Trygde-/pensjonsmottak	64.6	11.0	20.7	3.8	100.0	289	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	77.3	9.9	11.9	1.0	100.0	1070	
....							
Ingen	66.1	14.7	18.0	1.2	100.0	313	
En	76.4	10.3	12.3	1.0	100.0	362	
To	89.5	2.2	7.5	0.8	100.0	227	
Tre eller flere	84.8	9.6	5.0	0.6	100.0	168	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	29.5	13.5	54.0	3.0	100.0	1070	
....							
Ingen	39.0	17.8	39.9	3.4	100.0	313	
En	29.0	13.1	54.1	3.9	100.0	362	
To	21.4	9.1	67.3	2.1	100.0	227	
Tre eller flere	23.0	11.9	63.8	1.3	100.0	168	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	68.9	11.5	17.7	1.9	100.0	1069	
....							
Ingen	59.2	15.0	23.1	2.7	100.0	313	
En	68.2	12.4	16.9	2.6	100.0	362	
To	75.8	8.2	15.2	0.8	100.0	226	
Tre eller flere	80.3	7.3	12.4	.	100.0	168	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	28.0	10.0	60.5	1.5	100.0	1070	
....							
Ingen	36.7	11.0	50.3	2.0	100.0	313	
En	29.6	11.7	57.1	1.6	100.0	362	
To	20.3	6.5	71.4	1.8	100.0	227	
Tre eller flere	17.7	8.5	73.8	.	100.0	168	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	86.9	4.5	7.8	0.9	100.0	1070	
....							
Ingen	78.6	8.0	12.4	1.0	100.0	313	
En	88.6	3.4	6.5	1.5	100.0	362	
To	92.4	2.1	5.1	0.5	100.0	227	
Tre eller flere	91.6	3.0	5.4	.	100.0	168	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	45.9	13.4	39.5	1.3	100.0	1070	
....							
Ingen	54.1	15.8	29.0	1.0	100.0	313	
En	46.1	12.5	39.1	2.3	100.0	362	
To	39.3	9.6	50.4	0.7	100.0	227	
Tre eller flere	38.2	15.5	46.3	.	100.0	168	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	7.6	89.9	2.5	100.0	1068	
....						
Ingen	11.7	85.5	2.8	100.0	312	
En	7.0	90.0	3.0	100.0	362	
To	3.1	96.0	0.9	100.0	227	
Tre eller flere	7.2	90.2	2.6	100.0	167	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Ubehagelig med innvandrere som nabo?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	5.9	92.6	1.5	100.0	1068	
....						
Ingen	10.3	87.3	2.4	100.0	313	
En	5.0	93.7	1.2	100.0	361	
To	2.4	97.1	0.5	100.0	227	
Tre eller flere	3.6	94.7	1.7	100.0	167	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	23.5	68.8	7.7	100.0	1066	
....						
Ingen	35.0	56.3	8.7	100.0	311	
En	23.0	69.7	7.3	100.0	362	
To	14.7	77.3	8.0	100.0	226	
Tre eller flere	14.1	79.5	6.4	100.0	167	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Opphold i Norge					I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke			
Alle	18.5	49.7	27.9	3.9	100.0	1070	
....							
Ingen	12.4	50.3	34.0	3.3	100.0	313	
En	17.0	51.5	26.2	5.2	100.0	362	
To	23.3	49.4	24.4	3.0	100.0	227	
Tre eller flere	27.1	44.8	24.8	3.3	100.0	168	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Kontakt med hvor mange innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke konta- kt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke		
Alle	29.7	3.3	20.6	23.6	22.4	0.3	100.0	1069
....								
Ingen	100.0	100.0	313
En	.	9.3	41.4	29.8	18.7	0.8	100.0	362
To	.	0.5	25.7	43.1	30.3	0.4	100.0	227
Tre eller flere	.	.	6.3	29.7	63.9	.	100.0	167

SSB REISE SAMFU 3 2014 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Hvor ofte kontakt med innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke konta- kt	Sjeld- nere enn måned- lig	Måned- lig	Ukent- lig	Daglig	Vet ikke		
Alle	29.8	3.4	9.4	25.7	31.8	100.0	1068	
....								
Ingen	100.0	100.0	313	
En	.	7.5	18.8	34.3	39.4	100.0	362	
To	.	3.2	9.7	42.6	44.5	100.0	226	
Tre eller flere	.	0.7	5.7	34.0	59.5	100.0	167	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Personlig erfaring med innvandrerkontakt					I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke konta- kt	Hoved- sak. negat- iv	Både pos. og neg.	Hoved- sak. posit- iv			
Alle	29.7	0.6	16.3	53.4	100.0	1069	
....							
Ingen	100.0	.	.	.	100.0	313	
En	.	0.5	21.8	77.6	100.0	362	
To	.	1.7	24.5	73.8	100.0	227	
Tre eller flere	.	0.5	24.6	74.9	100.0	167	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Antall arenaer med kontakt til innvandrere	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	69.9	12.1	14.7	3.3	100.0	1069
....						
Ingen	61.4	15.6	18.8	4.2	100.0	313
En	66.8	14.7	15.2	3.3	100.0	362
To	80.4	5.8	12.0	1.8	100.0	227
Tre eller flere	79.7	8.0	8.7	3.6	100.0	167

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	77.2	9.9	11.9	1.0	100.0	1066	
....							
Har ikke kontakt	66.1	14.7	18.0	1.2	100.0	313	
En	71.2	7.9	18.1	2.8	100.0	33	
To til fire	75.7	11.1	13.3	.	100.0	218	
Fem til ti	87.3	5.2	6.5	1.1	100.0	258	
Flere enn 10	83.9	7.8	7.6	0.8	100.0	244	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	29.5	13.5	54.0	3.0	100.0	1066	
....							
Har ikke kontakt	39.0	17.8	39.9	3.4	100.0	313	
En	26.5	18.1	46.9	8.5	100.0	33	
To til fire	28.6	16.9	50.3	4.3	100.0	218	
Fem til ti	22.7	8.9	67.2	1.3	100.0	258	
Flere enn 10	26.1	9.2	63.2	1.6	100.0	244	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	68.9	11.5	17.7	1.9	100.0	1065	
....							
Har ikke kontakt	59.2	15.0	23.1	2.7	100.0	313	
En	73.3	7.9	11.2	7.5	100.0	33	
To til fire	67.2	13.9	17.9	1.0	100.0	217	
Fem til ti	76.0	10.0	13.4	0.6	100.0	258	
Flere enn 10	75.8	7.1	16.3	0.8	100.0	244	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	28.0	10.0	60.5	1.5	100.0	1066	
....							
Har ikke kontakt	36.7	11.0	50.3	2.0	100.0	313	
En	27.1	9.1	61.0	2.8	100.0	33	
To til fire	31.7	12.6	55.1	0.5	100.0	218	
Fem til ti	23.4	8.0	68.3	0.3	100.0	258	
Flere enn 10	18.6	8.6	71.1	1.7	100.0	244	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	86.8	4.5	7.8	0.9	100.0	1066	
....							
Har ikke kontakt	78.6	8.0	12.4	1.0	100.0	313	
En	94.4	2.8	2.8	.	100.0	33	
To til fire	89.9	3.3	6.8	.	100.0	218	
Fem til ti	89.9	3.6	5.8	0.7	100.0	258	
Flere enn 10	91.5	2.1	5.6	0.8	100.0	244	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	45.8	13.4	39.6	1.3	100.0	1066
Har ikke kontakt	54.1	15.8	29.0	1.0	100.0	313
En	64.8	6.2	25.6	3.4	100.0	33
To til fire	44.4	13.6	40.8	1.3	100.0	218
Fem til ti	39.6	11.4	48.0	1.1	100.0	258
Flere enn 10	40.5	13.3	45.9	0.3	100.0	244

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Ubehagelig med innvandrersom hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	7.6	89.9	2.5	100.0	1065
Har ikke kontakt	11.7	85.5	2.8	100.0	312
En	10.8	83.1	6.2	100.0	33
To til fire	7.2	90.0	2.8	100.0	218
Fem til ti	3.2	95.9	0.9	100.0	258
Flere enn 10	7.0	91.3	1.7	100.0	244

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Ubehagelig med innvandrersom nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	5.9	92.6	1.5	100.0	1065
Har ikke kontakt	10.3	87.3	2.4	100.0	313
En	.	96.5	3.5	100.0	32
To til fire	4.5	94.6	0.9	100.0	218
Fem til ti	4.4	94.6	0.9	100.0	258
Flere enn 10	3.6	95.6	0.8	100.0	244

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Ubehagelig med innvandrersom svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	23.5	68.8	7.7	100.0	1063
Har ikke kontakt	35.0	56.3	8.7	100.0	311
En	20.3	68.0	11.8	100.0	33
To til fire	23.8	67.9	8.3	100.0	218
Fem til ti	16.2	78.8	5.0	100.0	257
Flere enn 10	16.6	75.4	7.9	100.0	244

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	18.5	49.6	28.0	3.9	100.0	1066
Har ikke kontakt	12.4	50.3	34.0	3.3	100.0	313
En	15.9	41.1	34.6	8.4	100.0	33
To til fire	17.3	52.5	26.0	4.2	100.0	218
Fem til ti	20.9	51.1	24.9	3.0	100.0	258
Flere enn 10	25.8	46.4	24.4	3.4	100.0	244

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	29.7	34.8	20.2	15.2	100.0	1066	
....							
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0	313	
En	.	97.2	2.8	.	100.0	33	
To til fire	.	70.1	25.2	4.7	100.0	218	
Fem til ti	.	43.9	36.9	19.2	100.0	258	
Flere enn 10	.	29.1	27.4	43.4	100.0	244	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Hvor ofte kontakt med innvandrere?						I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig			
Alle	29.8	3.4	9.4	25.7	31.8	100.0	1065	
....								
Har ikke kontakt	100.0	100.0	313	
En	.	16.6	33.5	22.1	27.8	100.0	33	
To til fire	.	10.2	16.9	44.6	28.3	100.0	217	
Fem til ti	.	2.4	14.9	41.8	40.9	100.0	258	
Flere enn 10	.	0.8	5.6	26.3	67.3	100.0	244	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Personlig erfaring med innvandrerkontakt				I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv		
Alle	29.7	0.6	16.3	53.4	100.0	1066
....						
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0	313
En	.	.	23.5	76.5	100.0	33
To til fire	.	0.8	22.4	76.7	100.0	218
Fem til ti	.	0.8	17.9	81.3	100.0	258
Flere enn 10	.	1.1	29.5	69.4	100.0	244

SSB REISE SAMFU 3 2014 Kontakt med hvor mange innvandrere?	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	69.9	12.1	14.7	3.3	100.0	1066
....						
Har ikke kontakt	61.4	15.6	18.8	4.2	100.0	313
En	65.4	12.3	13.7	8.6	100.0	33
To til fire	68.7	13.5	16.0	1.8	100.0	218
Fem til ti	78.4	9.8	9.7	2.1	100.0	258
Flere enn 10	74.8	8.1	13.5	3.6	100.0	244

SSB REISE SAMFU 3 2014 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	77.3	9.9	11.8	1.0	100.0	1068	
....							
Har ikke kontakt	66.1	14.7	18.0	1.2	100.0	313	
Sjeldnere enn månedlig	80.5	16.2	3.3	.	100.0	36	
Månedlig	83.5	6.1	10.3	.	100.0	99	
Ukentlig	80.3	8.3	10.0	1.4	100.0	279	
Daglig	83.3	7.1	8.8	0.8	100.0	341	
SSB REISE SAMFU 3 2014 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	29.5	13.5	54.0	3.0	100.0	1068	
....							
Har ikke kontakt	39.0	17.8	39.9	3.4	100.0	313	
Sjeldnere enn månedlig	25.0	13.4	55.9	5.6	100.0	36	
Månedlig	26.6	11.0	58.4	4.0	100.0	99	
Ukentlig	29.6	10.0	58.0	2.4	100.0	279	
Daglig	21.7	13.1	62.6	2.6	100.0	341	
SSB REISE SAMFU 3 2014 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	69.0	11.4	17.8	1.9	100.0	1067	
....							
Har ikke kontakt	59.2	15.0	23.1	2.7	100.0	313	
Sjeldnere enn månedlig	62.6	21.2	16.2	.	100.0	36	
Månedlig	73.7	10.1	12.6	3.7	100.0	99	
Ukentlig	72.1	10.3	16.9	0.7	100.0	279	
Daglig	74.8	8.4	15.1	1.7	100.0	340	
SSB REISE SAMFU 3 2014 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	28.0	10.0	60.5	1.5	100.0	1068	
....							
Har ikke kontakt	36.7	11.0	50.3	2.0	100.0	313	
Sjeldnere enn månedlig	22.2	15.4	62.3	.	100.0	36	
Månedlig	24.9	11.6	62.7	0.8	100.0	99	
Ukentlig	27.0	9.1	63.1	0.7	100.0	279	
Daglig	22.0	8.7	67.2	2.1	100.0	341	
SSB REISE SAMFU 3 2014 Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	86.8	4.5	7.8	0.9	100.0	1068	
....							
Har ikke kontakt	78.6	8.0	12.4	1.0	100.0	313	
Sjeldnere enn månedlig	95.1	2.7	2.2	.	100.0	36	
Månedlig	94.8	2.2	2.2	0.8	100.0	99	
Ukentlig	85.8	4.2	9.6	0.4	100.0	279	
Daglig	92.1	2.2	4.3	1.4	100.0	341	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	45.8	13.4	39.5	1.3	100.0	1068
....						
Har ikke kontakt	54.1	15.8	29.0	1.0	100.0	313
Sjeldnere enn månedlig	51.5	5.6	36.8	6.1	100.0	36
Månedlig	44.8	9.2	45.2	0.8	100.0	99
Ukentlig	45.8	14.1	38.8	1.3	100.0	279
Daglig	37.9	12.5	48.5	1.1	100.0	341

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	7.6	89.9	2.5	100.0	1067
....					
Har ikke kontakt	11.7	85.5	2.8	100.0	312
Sjeldnere enn månedlig	2.3	88.7	9.0	100.0	36
Månedlig	8.5	89.4	2.0	100.0	99
Ukentlig	6.2	91.6	2.2	100.0	279
Daglig	5.4	92.9	1.8	100.0	341

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Ubehagelig med innvandrere som nabo?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	5.9	92.6	1.5	100.0	1067
....					
Har ikke kontakt	10.3	87.3	2.4	100.0	313
Sjeldnere enn månedlig	.	96.7	3.3	100.0	36
Månedlig	4.6	95.4	.	100.0	99
Ukentlig	5.3	93.3	1.5	100.0	279
Daglig	3.1	95.9	0.9	100.0	340

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?			I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke		
Alle	23.5	68.7	7.7	100.0	1065
....					
Har ikke kontakt	35.0	56.3	8.7	100.0	311
Sjeldnere enn månedlig	24.0	72.7	3.3	100.0	36
Månedlig	21.5	72.4	6.1	100.0	99
Ukentlig	21.7	70.2	8.1	100.0	278
Daglig	15.0	77.5	7.5	100.0	341

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	18.5	49.6	28.0	3.9	100.0	1068
....						
Har ikke kontakt	12.4	50.3	34.0	3.3	100.0	313
Sjeldnere enn månedlig	17.5	57.9	24.6	.	100.0	36
Månedlig	18.6	52.2	24.6	4.6	100.0	99
Ukentlig	15.5	51.4	28.7	4.4	100.0	279
Daglig	26.8	45.6	23.2	4.3	100.0	341

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere			
Alle	29.8	34.9	20.1	15.2	100.0		1068
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0		313
Sjeldnere enn månedlig	.	77.8	18.9	3.3	100.0		36
Månedlig	.	69.8	20.8	9.3	100.0		99
Ukentlig	.	46.5	33.4	20.1	100.0		279
Daglig	.	43.2	28.3	28.6	100.0		341

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Kontakt med hvor mange innvandrere?							I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke			
Alle	29.8	3.3	20.5	23.7	22.4	0.3	100.0		1068
Har ikke kontakt	100.0	100.0		313
Sjeldnere enn månedlig	.	16.3	61.6	16.6	5.5	.	100.0		36
Månedlig	.	11.9	37.1	37.7	13.4	.	100.0		99
Ukentlig	.	2.8	35.5	38.5	22.9	0.3	100.0		279
Daglig	.	2.9	18.3	30.4	47.5	0.8	100.0		341

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Personlig erfaring med innvandrerkontakt					I alt	Tallet på personer som svarte
	Har ikke kontakt	Hovedsak. negativ	Både pos. og neg.	Hovedsak. positiv			
Alle	29.8	0.6	16.2	53.4	100.0		1068
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0		313
Sjeldnere enn månedlig	.	2.7	18.5	78.8	100.0		36
Månedlig	.	1.8	22.8	75.4	100.0		99
Ukentlig	.	1.0	25.0	74.0	100.0		279
Daglig	.	0.2	22.1	77.6	100.0		341

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Hvor ofte kontakt med innvandrere?	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte	
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	69.9	12.1	14.7	3.3	100.0		1068
Har ikke kontakt	61.4	15.6	18.8	4.2	100.0		313
Sjeldnere enn månedlig	71.3	14.3	11.1	3.3	100.0		36
Månedlig	64.1	14.1	16.3	5.5	100.0		99
Ukentlig	73.8	10.5	14.9	0.8	100.0		279
Daglig	76.2	9.4	10.5	3.8	100.0		341

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				I alt	Tallet på personer som svarte	
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	77.2	9.9	11.9	1.0	100.0		1069
Har ikke kontakt	66.1	14.7	18.0	1.2	100.0		313
Hovedsak. negativ	71.9	.	28.1	.	100.0		5
Både pos. og neg.	73.7	10.6	15.1	0.6	100.0		178
Hovedsak. positiv	84.6	7.1	7.3	1.0	100.0		573

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	29.5	13.5	54.0	3.0	100.0	1069	
....							
Har ikke kontakt	39.0	17.8	39.9	3.4	100.0	313	
Hovedsak. negativ	43.6	.	56.4	.	100.0	5	
Både pos. og neg.	39.0	16.0	43.2	1.7	100.0	178	
Hovedsak. positiv	21.2	10.5	65.1	3.2	100.0	573	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	68.9	11.5	17.7	1.9	100.0	1068	
....							
Har ikke kontakt	59.2	15.0	23.1	2.7	100.0	313	
Hovedsak. negativ	43.6	.	56.4	.	100.0	5	
Både pos. og neg.	60.1	15.0	24.9	.	100.0	178	
Hovedsak. positiv	77.2	8.7	12.1	2.0	100.0	572	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	28.0	10.0	60.5	1.5	100.0	1069	
....							
Har ikke kontakt	36.7	11.0	50.3	2.0	100.0	313	
Hovedsak. negativ	43.6	.	56.4	.	100.0	5	
Både pos. og neg.	38.6	10.2	50.1	1.1	100.0	178	
Hovedsak. positiv	19.8	9.5	69.3	1.4	100.0	573	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	86.8	4.5	7.8	0.9	100.0	1069	
....							
Har ikke kontakt	78.6	8.0	12.4	1.0	100.0	313	
Hovedsak. negativ	84.8	.	15.2	.	100.0	5	
Både pos. og neg.	84.8	5.4	9.3	0.6	100.0	178	
Hovedsak. positiv	92.1	2.3	4.7	1.0	100.0	573	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	45.8	13.4	39.6	1.3	100.0	1069	
....							
Har ikke kontakt	54.1	15.8	29.0	1.0	100.0	313	
Hovedsak. negativ	69.5	.	30.5	.	100.0	5	
Både pos. og neg.	53.3	8.9	36.0	1.7	100.0	178	
Hovedsak. positiv	38.6	13.5	46.6	1.3	100.0	573	

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	7.6	89.9	2.5	100.0		1068
....						
Har ikke kontakt	11.7	85.5	2.8	100.0		312
Hovedsak. negativ	28.3	56.4	15.2	100.0		5
Både pos. og neg.	10.5	88.2	1.4	100.0		178
Hovedsak. positiv	4.3	93.3	2.4	100.0		573

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Ubehagelig med innvandrere som nabo?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	5.9	92.6	1.5	100.0		1068
....						
Har ikke kontakt	10.3	87.3	2.4	100.0		313
Hovedsak. negativ	15.2	84.8	.	100.0		5
Både pos. og neg.	7.6	91.1	1.3	100.0		178
Hovedsak. positiv	2.7	96.2	1.1	100.0		572

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Ubehagelig med innvandrere som svigersønn/-datter?				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke			
Alle	23.5	68.8	7.7	100.0		1066
....						
Har ikke kontakt	35.0	56.3	8.7	100.0		311
Hovedsak. negativ	15.2	84.8	.	100.0		5
Både pos. og neg.	30.0	59.8	10.2	100.0		178
Hovedsak. positiv	15.3	78.2	6.5	100.0		572

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Opphold i Norge				I alt	Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke		
Alle	18.5	49.6	28.0	3.9	100.0	1069
....						
Har ikke kontakt	12.4	50.3	34.0	3.3	100.0	313
Hovedsak. negativ	.	43.6	56.4	.	100.0	5
Både pos. og neg.	10.3	48.9	38.3	2.5	100.0	178
Hovedsak. positiv	24.6	49.5	21.1	4.7	100.0	573

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Antall arenaer med kontakt til innvandrere				I alt	Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere		
Alle	29.7	34.8	20.2	15.2	100.0	1069
....						
Har ikke kontakt	100.0	.	.	.	100.0	313
Hovedsak. negativ	.	30.5	56.6	12.9	100.0	5
Både pos. og neg.	.	46.6	30.4	23.0	100.0	178
Hovedsak. positiv	.	50.6	28.0	21.4	100.0	573

SSB REISE SAMFU 3 2014		Kontakt med hvor mange innvandrere?						Tallet på personer som svarte
Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Har ikke kontakt	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	
Alle	29.7	3.3	20.6	23.6	22.4	0.3	100.0	1069
....								
Har ikke kontakt	100.0	100.0	313
Hovedsak. negativ	.	.	28.3	30.5	41.2	.	100.0	5
Både pos. og neg.	.	4.8	28.3	26.0	40.5	0.5	100.0	178
Hovedsak. positiv	.	4.8	29.6	36.0	29.1	0.5	100.0	573

SSB REISE SAMFU 3 2014		Hvor ofte kontakt med innvandrere?					Tallet på personer som svarte
Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Har ikke kontakt	Sjeldnere enn månedlig	Månedlig	Ukentlig	Daglig	I alt	
Alle	29.8	3.4	9.4	25.7	31.8	100.0	1068
....							
Har ikke kontakt	100.0	100.0	313
Hovedsak. negativ	.	15.2	28.3	43.6	12.9	100.0	5
Både pos. og neg.	.	3.9	13.2	39.6	43.3	100.0	177
Hovedsak. positiv	.	5.0	13.2	35.6	46.2	100.0	573

SSB REISE SAMFU 3 2014		Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				Tallet på personer som svarte
Personlig erfaring med innvandrerkontakt	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	69.9	12.1	14.7	3.3	100.0	1069
....						
Har ikke kontakt	61.4	15.6	18.8	4.2	100.0	313
Hovedsak. negativ	43.6	.	56.4	.	100.0	5
Både pos. og neg.	64.9	10.9	21.9	2.3	100.0	178
Hovedsak. positiv	76.5	10.7	9.7	3.1	100.0	573

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest gjør en nyttig innsats i norsk arbeidsliv.				Tallet på personer som svarte
Innvandrere og deres norskfødte barn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	77.0	9.9	11.8	1.4	100.0	1076
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	82.0	8.2	6.7	3.1	100.0	58
Med landbakgrunn den øvrige verden	77.9	7.2	6.4	8.5	100.0	40
Den øvrige befolkningen	76.6	10.1	12.4	0.9	100.0	978

SSB REISE SAMFU 3 2014		Innvandrere flest misbruker de sosiale velferdsordningene.				Tallet på personer som svarte
Innvandrere og deres norskfødte barn	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke	I alt	
Alle	29.3	13.5	53.9	3.3	100.0	1074
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	24.0	19.0	55.6	1.4	100.0	57
Med landbakgrunn den øvrige verden	20.6	18.2	46.2	15.0	100.0	40
Den øvrige befolkningen	30.1	12.9	54.2	2.8	100.0	977

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Innvandrere flest beriker det kulturelle livet i Norge.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	68.6	11.5	17.7	2.1	100.0	1073	
....							
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	81.6	1.8	13.5	3.1	100.0	57	
Med landbakgrunn den øvrige verden	56.3	10.5	21.4	11.8	100.0	40	
Den øvrige befolkningen	68.5	12.2	17.8	1.6	100.0	976	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Innvandrere flest er en kilde til utrygghet i samfunnet.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	27.9	10.0	60.3	1.9	100.0	1074	
....							
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	21.1	7.7	65.6	5.6	100.0	57	
Med landbakgrunn den øvrige verden	17.9	13.6	49.5	19.0	100.0	40	
Den øvrige befolkningen	28.8	9.9	60.5	0.8	100.0	977	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Alle innv. i Norge bør ha samme mulighet til arb. som nordmenn.					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	86.5	4.5	7.9	1.2	100.0	1075	
....							
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	93.5	.	4.8	1.7	100.0	58	
Med landbakgrunn den øvrige verden	77.6	2.4	10.2	9.8	100.0	40	
Den øvrige befolkningen	86.5	4.9	7.9	0.7	100.0	977	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Innvandrere i Norge bør bestrebe seg på å bli så like nordmenn som mulig					I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke			
Alle	45.7	13.4	39.4	1.5	100.0	1073	
....							
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	48.1	18.3	31.8	1.8	100.0	57	
Med landbakgrunn den øvrige verden	52.1	15.2	18.4	14.2	100.0	39	
Den øvrige befolkningen	45.3	13.0	40.8	0.9	100.0	977	
SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Ubehagelig med innvandrere som hjemmehjelp?					I alt	Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke				
Alle	7.6	89.7	2.7	100.0	1070		
....							
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	8.6	89.6	1.8	100.0	57		
Med landbakgrunn den øvrige verden	8.0	77.0	15.0	100.0	39		
Den øvrige befolkningen	7.5	90.3	2.2	100.0	974		

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Ubehagelig med innvandrere som nabo?					Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	5.8	92.4	1.8	100.0		1070
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	1.5	91.8	6.7	100.0		57
Med landbakgrunn den øvrige verden	8.7	85.0	6.3	100.0		39
Den øvrige befolkningen	6.0	92.8	1.3	100.0		974

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Ubehagelig med svigersønn/-datter?					Tallet på personer som svarte
	Ja	Nei	Vet ikke	I alt		
Alle	23.4	68.6	8.0	100.0		1068
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	10.5	76.8	12.7	100.0		57
Med landbakgrunn den øvrige verden	10.0	78.8	11.2	100.0		39
Den øvrige befolkningen	24.9	67.6	7.6	100.0		972

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Opphold i Norge					Tallet på personer som svarte
	Lette- re	Som i dag	Vansk- elige- re	Vet ikke	I alt	
Alle	18.4	49.5	27.9	4.2	100.0	1073
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	20.7	45.7	29.0	4.6	100.0	57
Med landbakgrunn den øvrige verden	45.0	17.3	21.1	16.6	100.0	39
Den øvrige befolkningen	16.9	51.4	28.2	3.5	100.0	977

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Antall arenaer med kontakt til innvandrere					Tallet på personer som svarte
	Ingen	En	To	Tre eller flere	I alt	
Alle	29.7	34.8	20.2	15.4	100.0	1070
....						
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	13.1	19.7	36.8	30.4	100.0	57
Med landbakgrunn den øvrige verden	15.3	28.9	8.8	47.0	100.0	37
Den øvrige befolkningen	31.3	35.9	19.8	13.0	100.0	976

SSB REISE SAMFU 3 2014 ----- Innvandrere og deres norskfødte barn	Kontakt med hvor mange innvandrere?						Tallet på personer som svarte
	En	To til fire	Fem til ti	Flere enn 10	Vet ikke	I alt	
Alle	4.7	29.3	33.6	31.9	0.5	100.0	756
....							
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	.	20.2	21.7	56.0	2.0	100.0	50
Med landbakgrunn den øvrige verden	.	17.4	17.2	60.6	4.8	100.0	31
Den øvrige befolkningen	5.3	30.6	35.5	28.4	0.1	100.0	675

SSB REISE SAMFU 3 2014 Innvandrere og deres norskfødte barn	Hvor ofte kontakt med innvandrere?					I alt	Tallet på personer som svarte
	Sjeld- nere enn måned- lig	Måned- lig	Ukent- lig	Daglig			
Alle	4.8	13.3	36.6	45.2	100.0	755	
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	4.0	5.5	21.1	69.4	100.0	50	
Med landbakgrunn den øvrige verden	7.9	14.5	13.2	64.5	100.0	31	
Den øvrige befolkningen	4.7	13.8	39.2	42.3	100.0	674	

SSB REISE SAMFU 3 2014 Innvandrere og deres norskfødte barn	Personlig erfaring med innvandrerkontakt			I alt	Tallet på personer som svarte
	Hoved- sak. negat- iv	Både pos. og neg.	Hoved- sak. posit- iv		
Alle	0.9	23.2	75.9	100.0	756
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	7.5	23.0	69.5	100.0	50
Med landbakgrunn den øvrige verden	.	7.9	92.1	100.0	31
Den øvrige befolkningen	0.4	24.1	75.5	100.0	675

SSB REISE SAMFU 3 2014 Innvandrere og deres norskfødte barn	Arbeidsinnvandring fra utenom Norden bidrar positivt til norsk økonomi				I alt	Tallet på personer som svarte
	Enig	Både og	Uenig	Vet ikke		
Alle	69.7	12.1	14.6	3.6	100.0	1071
Med landbakgrunn Europa og Nord-Amerika	67.8	7.7	21.4	3.1	100.0	57
Med landbakgrunn den øvrige verden	71.5	15.3	.	13.2	100.0	39
Den øvrige befolkningen	69.8	12.2	14.9	3.1	100.0	975

Tabellregister

2.1. Frafallsprosent etter år, 2002-2014	8
2.2. Fordeling av kjønn, alder, landsdel, innvandringskategori og utdanningsnivå (per oktober 2013) i undersøkelsens bruttoutvalg, nettoutvalg og frafall, samt tilsvarende veide fordelinger i nettoutvalget. 2014. Prosent	8
3.1. Holdning til seks påstander om innvandrere, 2002-2014. Prosent	11
3.2. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2002-2014. Prosent. "Ville du synes det var ubehagelig dersom....."	14
3.3. Holdning til flyktningers adgang til Norge, 2002-2014. Prosent. "Sammenliknet med i dag, bør det bli lettere for flyktninger og asylsøkere å få opphold i Norge, bør det bli vanskeligere, eller bør adgangen til å få opphold være som i dag?....."	15
3.4a. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, andel med kontakt. 2002-2014. Prosent .	16
3.4b. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, ulike arenaer, 2002-2014. Prosent.....	17
3.4c. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, antall arenaer, 2002-2014. Prosent Antall arenaer en har kontakt med innvandrere på.....	18
3.4d. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, antall personer, 2003-2014. Prosent Antall innvandrere en har kontakt med.....	18
3.4e. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, hyppighet, 2003-2014. Prosent Hvor ofte en vanligvis har kontakt med innvandrere	19
3.4f. Kontakt med innvandrere som bor i Norge, personlig erfaring, 2003-2014. Prosent Personlig erfaring med kontakten med innvandrere	19
3.5. Holdning til arbeidsinnvandring fra land utenom Norden, 2009-2014. Prosent.....	20
4.1. Holdning til sju utsagn om innvandrere og innvandringspolitikk, 2013-2014. Gjennomsnitt på skala (\bar{x}) og t-test for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår og -dato er statistisk signifikant. Veide verdier. ³ Standardfeil i parentes.....	21
4.2. Svar på tre spørsmål om eget forhold til innvandrere, 2013-2014. Kji-kvadrattest for om forskjellen mellom holdningene etter intervjuår er statistisk signifikant (DF=1). Veide verdier	22
4.3. Svar på spørsmål om kontakt med innvandrere, 2013-2014. Kji-kvadrattest for om forskjellen mellom andelen med kontakt på den enkelte arena etter intervjuår er statistisk signifikant ¹ (DF=1). Veide verdier	23

Statistisk sentralbyrå

Postadresse:
Postboks 8131 Dep
NO-0033 Oslo

Besøksadresse:
Akersveien 26, Oslo
Oterveien 23, Kongsvinger

E-post: ssb@ssb.no
Internett: www.ssb.no
Telefon: 62 88 50 00

ISBN 978-82-537-9034-3 (trykt)
ISBN 978-82-537-9035-0 (elektronisk)
ISSN 0806-2056

ISBN 978-82-537-9034-3

9 788253 790343

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway